

Begroting

Geluk, gezondheid en innovatie

2021-2024

Inhoudsopgave begroting 2021-2024

Voorwoord	4
Algemeen	6
1.1 Stapsgewijs naar het begrotingssaldo	7
1.2 Beleidsdoelstellingen	9
1.3 Nieuw beleid	11
1.4 Waar staan we als gemeente voor?	14
1.5 Kerngegevens	16
Beleidsbegroting	20
2.1 Algemeen	21
2.2 Programma's	23
2.2.1 Programma 1: Bestuur en Dienstverlening	23
2.2.2 Programma 2: Veiligheid	28
2.2.3 Programma 3: Verkeer en Parkeren	31
2.2.4 Programma 4: Economie	35
2.2.5 Programma 5: Onderwijs	41
2.2.6 Programma 6: Sport en Cultuur	45
2.2.7 Programma 7: Sociaal Domein en Volksgezondheid	49
2.2.8 Programma 8: Duurzaamheid en Leefomgeving	57
2.2.9 Programma 9: Wonen en Ruimte	62
2.3 Paragrafen	67
2.3.1 Lokale heffingen	67
2.3.2 Weerstandsvermogen en risicobeheersing	80
2.3.3 Onderhoud kapitaalgoederen	85
2.3.4 Financiering	90
2.3.5 Bedrijfsvoering	95
2.3.6 Verbonden partijen	98
2.3.7 Grondbeleid	105
Financiële begroting	108
3.1 Inleiding	109
3.2 Grondslagen	109
3.3 Totaaloverzicht lasten en baten per programma	110
3.4 Structureel en reëel evenwicht	111
3.5 Geprognostiseerde balans	112
3.6 Ontwikkeling EMU-saldo	116
3.7 Stand en verloop van reserves en voorzieningen	118
3.8 Overzicht incidentele en structurele toevoegingen en onttrekkingen aan reserves	130
3.9 Overzicht overhead	132
3.10 Investerings	133
3.11 Overzicht taakvelden	140
3.12 Overzicht incidentele baten en lasten	142
3.13 Overzicht van salarissen en sociale lasten	144
3.14 Overzicht algemene dekkingsmiddelen	145
3.15 Begroting grondbedrijf	146

Voorwoord

Deze begroting schrijven we op het moment dat Noordwijk zich in de tweede coronagolf bevindt. Het is een moeilijke tijd voor onze inwoners en ondernemers. Er wordt veel gevraagd van onze zorgverleners en handhavers. Voor veel kwetsbare mensen ligt eenzaamheid op de loer. Onze horeca, congressen en greenport zijn kwetsbaar voor de coronacrisis. Met een maatschappelijke coalitie van inwoners, ondernemers en instellingen komen we regelmatig bijeen om de impact van corona op onze samenleving te bespreken. Ook nu geldt: samen maken we Noordwijk.

De financiële impact van de coronacrisis op de gemeentebegroting is vooralsnog beheersbaar. Omdat het aantal coronagevallen in de zomer terugliep, deden veel Nederlanders onze gemeente aan. De parkeerinkomsten uit toerisme zijn daardoor op pijl gebleven. Veel compensatiemaatregelen, die de gemeente neemt voor zelfstandige ondernemers, voor sport en voor cultuur, worden door het Rijk gecompenseerd.

Deze begroting staat daarom vooral in het teken van uitvoeren. Per programma geeft de begroting aan wat u van ons kan verwachten.

Nieuw in deze begroting is dat we een planning hebben opgenomen. Per onderdeel wordt aangegeven in welk kwartaal van 2021 we dit willen realiseren, of ter beoordeling aan de raad aanbieden. Een aantal van de ambities zijn continu punt van aandacht. Deze zijn daarom als 'doorlopend proces' aangegeven.

De nieuwe investeringen voor dit jaar zijn al gepresenteerd in de Perspectiefnota van afgelopen voorjaar. Ter herinnering: de totale kosten van nieuw beleid voor 2021 bedragen € 1.245.000. Dit geld is onder andere bedoeld voor verkeerscirculatie, een fietsplan, een inhaalslag voor groen in Noordwijkerhout en De Zilk, duurzaamheid en handhaving van de huisvestingsregelgeving.

De gemeente Noordwijk staat er financieel relatief goed voor. We presenteren een meerjarig sluitende begroting, iets wat vele gemeenten niet lukt. We profiteren van het feit dat we een ondernemende gemeente zijn, en dat het toerisme extra inkomsten meebrengt.

De financiële positie van de Nederlandse gemeenten is op de lange termijn echter reden tot zorg, ook voor Noordwijk. Gemeenten hebben de afgelopen jaren een opeenstapeling van taken erbij gekregen, van de invoering van de Omgevingswet, tot de jeugdzorg en verduurzaming. De kosten daarvoor zijn niet voldoende gecompenseerd door het Rijk.

Eind vorige maand vergaderde de Vereniging van Nederlandse Gemeenten hierover. "De grens is bereikt", zei ook voorzitter Jan van Zanen toen. Er is structureel meer geld en een sterkere positie van gemeenten richting het Rijk nodig. Illustratief is dat de nu voorgestelde herverdeling van het gemeentefonds de gemeente Noordwijk zomaar structureel € 1,2 miljoen zou kosten.

Met dank aan een flinke ambtelijke inzet presenteren we deze begroting aan uw raad. Vanuit de ambitie om samen met u Noordwijk nog mooier te maken. We kijken uit naar de behandeling op 10 november aanstaande.

Het college van burgemeester en wethouders
Noordwijk, 13 oktober 2020

Algemeen

1.1 Stapsgewijs naar het begrotingssaldo

Om uiteindelijk te komen tot de structureel en reëel in evenwicht zijnde begroting 2021-2024 die nu voorligt, is een traject vooraf gegaan. Onderstaand wordt stapsgewijs aangegeven hoe het begrotingsperspectief tot stand is gekomen.

Perspectiefnota 2021

Op 8 juli 2020 heeft de gemeenteraad de in de Perspectiefnota 2021 opgenomen uitgangspunten en ontwikkelingen voor de begroting 2021-2024 vastgesteld. De Perspectiefnota laat positieve saldi zien. De belangrijkste oorzaken hiervan zijn:

- Extra geraamde inkomsten toeristenbelasting omdat er wordt geheven op basis van het aantal werkelijke overnachtingen in plaats van de oude forfaitaire regeling, dit levert € 670.000,- aan structurele extra inkomsten op.
- In de jaren 2023 en 2024 is een belangrijke correctie gedaan van € 930.500,-. Dit betreft het budget frictiekosten. Omdat echter de inkomsten via het gemeentefonds na 2022 stoppen, moet in 2023 en 2024 ook de uitgavepost vervallen.
- De algemene uitkering van het gemeentefonds laat in de eerste 2 jaren een positief effect zien maar is voor de jaren 2023 en 2024 licht negatief.

Het kabinet heeft besloten om het accres (=indexering) van de algemene uitkering van het gemeentefonds voor in ieder geval 2 jaar (2020 en 2021) te bevriezen. Voor de gemeenten geeft dat in ieder geval (min of meer) zekerheid over de inkomsten.

De Perspectiefnota 2021 laat samengevat het volgende beeld zien:

Perspectiefnota 2021-2024	2021	2022	2023	2024
Begrotingssaldo programmabegroting 2021	668.075	190.019	627.253	627.253
Totaal autonoom beleid	54.933	-49.696	348.267	1.574.128
Totaal nieuw beleid	-210.000	-263.000	-263.000	-263.000
Totaal overige mutaties	415.486	421.609	290.781	-223.923
Totaal autonoom/nieuw beleid en overige mutaties	260.419	108.913	376.048	1.087.205
Perspectiefnota 2021-2024	928.494	298.932	1.003.301	1.714.458

Begroting 2021-2024

Na de vaststelling van de Perspectiefnota op 8 juli 2020 heeft zich nog een aantal autonome en overige ontwikkelingen voorgedaan die de begrotingssaldi hebben beïnvloed.

Autonoom beleid

Belangrijkste kosten betreffen het doorrekenen van de kostendekkende tarieven voor met name de riool- en afvalstoffenheffing en het boeken van de kosten van de kostenverdeelstaat vervoermiddelen. Daar staan de weg gevallen onderhoudskosten van het gesloopte gebouw de Zeestroom in Noordwijkerhout, extra parkeerinkomsten voor het tijdelijk parkeren op de Schoolstraat en het in eigen beheer nemen van het parkeren bij Langevelderslag tegenover.

Overige mutaties

Bij de overige mutaties zijn de definitieve doorrekeningen van inflatie, rente, afschrijvingen en salarissen meegenomen. Verder heeft er een aanpassing plaatsgevonden van de geboekte voorzieningen groot onderhoud. Zoals bij de jaarrekening 2019 is geconstateerd, was de werkwijze van de reserves en voorzieningen met betrekking tot groot onderhoud bij de voormalige gemeente Noordwijk en Noordwijkerhout niet gelijk.

In Noordwijkerhout werden de uitgaven rechtstreeks via de voorziening geboekt, waardoor dit in de begroting en rapportages minder zichtbaar was. In de voormalige gemeente Noordwijk was gekozen voor reserves. Hierdoor zijn alle uitgaven zichtbaar in de exploitatie. Beide methoden zijn toegestaan, maar in de begroting 2021-2024 is omwille van de transparantie uitgegaan van het systeem middels de reserves. Bij het omzetten van de systematiek is echter een vergissing gemaakt waardoor er teveel inkomsten uit de voorzieningen werden meegeteld in de Perspectiefnota 2021. Deze omissie is binnen de begroting 2021-2024 hersteld.

Ook zijn de resultaten van de septembercirculaire op de algemene uitkering van het gemeentefonds meegenomen. Voor 2021, 2022 en 2023 laat deze uitkering ondanks de bevrozing van het accres een netto daling zien. Voor 2024 is er sprake van een lichte stijging ten opzichte van de raming op basis van de meicirculaire. Dat bevrozing van het accres niet betekent dat er niets meer verandert aan de algemene uitkering, heeft te maken met overige onttrekkingen en toevoegingen die het Rijk aan het gemeentefonds doet.

Na alle gegevens te hebben verwerkt is er sprake van een structureel sluitende begroting.

De begroting 2021-2024 laat samengevat het volgende beeld zien:

Begroting 2021-2024	2021	2022	2023	2024
Saldo na correctie in perspectiefnota 2021-2024	928.494	298.932	1.003.301	1.714.458
Kostendekkendheid riolering/afval/begraafplaats	-40.545	-51.486	-88.713	-150.768
Kostenverdeelstaat vervoermiddelen	-108.333	-121.742	-121.067	-154.481
Zeestroom gesloopt. Onderhoudskosten uit begroting	16.228	16.228	16.228	16.228
Verwerken moties na perspectiefnota 2021	-30.000	0	0	0
Opbrengst tijdelijke parkeren Schoolstraat	0	183.000	183.000	183.000
Parkeren Langevelderslag	200.000	200.000	200.000	200.000
Totaal autonoom beleid	37.350	226.000	189.448	93.979
Correctie op opgenomen inflatie perspectiefnota	127.508	205.395	230.651	122.392
Correctie op rentelasten (actualisatie renteomslag)	-35.190	-36.480	-32.319	-36.345
Correctie op afschrijvingen	-200.000	-104.625	-104.625	-104.625
Correctie salarislasten (na toerekening aan producten)	8.709	8.843	9.092	9.240
Correctie op voorzieningen	-356.902	-488.474	-469.994	-453.188
Septembecirculaire 2020	-180.849	-91.640	-20.718	69.965
Totaal overige mutaties	-636.724	-506.981	-387.913	-392.561
Totaal autonoom beleid en overige mutaties	-599.374	-280.981	-198.465	-298.582
Begroting 2021-2024	329.120	17.951	804.836	1.415.876

1.2 Beleidsdoelstellingen

Onze beleidsdoelstellingen in overzicht			
Programma		Thema	Wat willen we bereiken?
1. Bestuur en Dienstverlening	1.1	Bestuursstijl, participatie en communicatie	We besturen daadkrachtig en integer. We werken participatief. We communiceren open en professioneel.
	1.2	Dienstverlening en informatieveiligheid	We verlenen onze diensten gastvrij en modern. We verbeteren onze dienstverlening. We gaan veilig om met informatie en zijn alert op privacy.
	1.3	Dorpenaanpak	We werken samen aan een Noordwijk dat bestaat uit vier dorpen met een eigen identiteit. We sluiten aan bij wat er in de dorpen gebeurt. We stimuleren inwoners verantwoordelijkheid te nemen voor hun eigen directe leefomgeving.
	1.4	Sterke partner in de regio	We versterken ons als verbindende partner in onze regio's. We bundelen krachten in de Duin- en Bollenstreek. We versterken onze band met de Leidse regio. We vergroten de slagkracht in Holland Rijnland.
	1.5	Verbinden na de fusie	De juridische harmonisatie tussen de dorpen is voltooid. We gaan door met het verbinden tot één gemeente in brede zin, met behoud van de eigen identiteit van de dorpen.
2. Veiligheid	2.1	Veilige samenleving	We leven in een inclusieve, veilige samenleving. Onze inwoners kunnen zich vrij bewegen en ervaren eigenaarschap van hun veiligheid en leefomgeving. De gemeente schept daarvoor de randvoorwaarden.
	2.2	Aanpak ondermijnende criminaliteit	We leven in een veilige samenleving waarin geen plaats is voor georganiseerde criminaliteit en ondermijnende activiteiten.
	2.3	Crisisbeheersing	We beschikken in samenwerking met de regio over een sterke rampen- en crisisorganisatie om veiligheidsrisico's adequaat te beheersen en tot een minimum te beperken.
3. Verkeer en Parkeren	3.1	Bereikbaarheid van onze gemeente en de regio	We verbeteren de bereikbaarheid van onze gemeente en de regio. Dit doen we door fietsgebruik te stimuleren en de regionale keten van trein-bus-fiets-auto te versterken.
	3.2	Verkeersveilige en toegankelijke dorpen	We kennen alle gevaarlijke verkeerssituaties. We maken die plekken veiliger. We stimuleren verkeersveilig gedrag. We verbeteren de doorstroming van het verkeer in onze dorpen.
	3.3	Parkeren	We zorgen voor voldoende en kwalitatief goede parkeervoorzieningen. Dit doen we om aantrekkelijk te blijven als economisch sterke, leefbare en duurzame leefomgeving.
4. Economie	4.1	Badplaats	We zijn als Kuuroord een aantrekkelijke toeristische verblijfplaats, die zich profileert als gezonde badplaats met een schoon, toegankelijk en veilig strand.
	4.2	Space	We profileren ons als dé ruimtevaartgemeente van Nederland, met een grote aantrekkingskracht op ondernemers, inwoners en toeristen. We faciliteren campusontwikkeling. We onderzoeken een Space Experience.
	4.3	Innovatieve Greenport	We dragen bij aan een innovatieve Greenport Duin- en Bollenstreek, die goed digitaal bereikbaar is.
	4.4	Winkelgebieden	We hebben aantrekkelijke winkelgebieden in onze kernen. We pakken winkellegeestand aan.
	4.5	Werklocaties	We bieden passende ruimte aan het bedrijfsleven. We hebben een kantorenvoorraad en bedrijventerreinen die toekomstbestendig zijn.
	4.6	Evenementen	We zijn een evenementvriendelijke gemeente, die de veiligheid waarborgt. We dragen onze bloemencorso's een warm hart toe.
5. Onderwijs	5.1	Passende onderwijsvormen	We willen dat iedereen meedoet. Hiervoor zijn taalvaardigheid en een diploma essentieel. We streven naar passende onderwijsvormen en een goede aansluiting op de arbeidsmarkt. We houden toezicht op de kwaliteit van de kinderopvang.
	5.2	Brede vorming van de jeugd	We stimuleren dat er in het onderwijs, naast kennisoverdracht, ook ruimte is voor vorming van de jeugd. We vinden als badplaats zwemvaardigheid van onze inwoners belangrijk.
	5.3	Onderwijshuisvesting	We zorgen voor kwalitatief goede onderwijshuisvesting in onze dorpen.
	5.4	Leerlingenvervoer	We waarborgen de toegankelijkheid van het (speciaal) onderwijs. We bieden passende vervoersvoorzieningen. We vergroten de zelfredzaamheid van reizende leerlingen.

Onze beleidsdoelstellingen in overzicht			
Programma		Thema	Wat willen we bereiken?
6. Sport en Cultuur	6.1	Verenigingen en vrijwilligers	We ondersteunen ons verbindende en sociaal veilige verenigingsleven. We bereiken een veilig en positief klimaat binnen verenigingen. We minimaliseren drempels bij het organiseren van evenementen.
	6.2	Sport en bewegen	We benutten de maatschappelijke functie van sport.
	6.3	Kunst, cultuur en media	We zorgen voor een sterk cultureel klimaat. We vinden een sterke streekomroep als onafhankelijke informatiebron voor onze inwoners belangrijk.
	6.4	Breed benutte accommodaties	We benutten onze eersteklas sportaccommodaties optimaal. We bepalen de toekomst van De Schelft. We vergroten de mogelijkheden voor sport en bewegen in de buitenruimte.
7. Sociaal Domein en Volksgezondheid	7.1	Eén toegang voor hulp	We verhogen de kwaliteit en doelgerichtheid van hulp en zorg. We verlagen de drempels voor hulp en zorg. We verlagen drempels. We leggen nieuwe verbindingen in een maatschappelijk programma.
	7.2	Maatschappelijke ondersteuning	We vernieuwen ons welzijnsbeleid door "geluk" in onze dorpen te faciliteren. Iedereen doet mee. We vergroten de mobiliteit van kwetsbare inwoners. We ondersteunen mantelzorgers en vrijwilligers.
	7.3	Arbeidsparticipatie	We laten iedereen naar vermogen meedoen. Dit betekent dat we de (arbeids)participatie onder onze inwoners verhogen, inwoners een financieel vangnet bieden, schulden voorkomen en armoede terugdringen. We bereiden ons voor op de Wet Inburgering.
	7.4	Jeugd	We zetten direct de juiste jeugdhulp in. We zorgen dat kwetsbare jongeren kunnen meedoen in de samenleving. We benutten de preventieve werking van jeugdwerk.
	7.5	Gezondheid	We stimuleren een gezonde leefstijl. We gaan huiselijk geweld tegen. We verbeteren de samenwerking tussen zorg en veiligheid.
8. Duurzaamheid en Leefomgeving	8.1	Duurzaamheid	We stimuleren een toekomstbestendige balans tussen mens, milieu en economie. Dit doen we in samenwerking met onze partners en in onze gemeentelijke bedrijfsvoering.
	8.2	Energietransitie	We werken in onze wijken en binnen Holland Rijnland aan een energieneutraal Noordwijk in 2050.
	8.3	Openbare ruimte	We werken samen met inwoners aan een openbare ruimte die schoon, leefbaar, veilig en klimaatbestendig is.
	8.4	Natuur en groen	We versterken het natuur- en belevingsgroen in en om onze dorpen in een b(l)oeiende Bollenstreek.
	8.5	Afval en grondstoffen	We kiezen een passende wijze van afvalinzameling en -verwerking. We zetten in op hoogwaardige grondstoffen en op zo min mogelijk verbranden van restafval. Dit is de verantwoordelijkheid van iedereen.
9. Wonen en Ruimte	9.1	De juiste woningen	We streven naar woningen die passen bij de woonbehoefte van onze inwoners. We hebben inzicht in de (lokale) woonbehoefte. We bevorderen doorstroming. We faciliteren de (regionale) woningbouwopgave.
	9.2	Woningbouw	We zorgen voor een continue bouwstroom. We realiseren via grondposities onze ambities uit de Woonvisie en op verduurzaming
	9.3	Ruimtelijke Ordening en Omgevingsvisie	We wonen, werken en recreëren in een economisch sterke, leefbare en duurzame leefomgeving. We gebruiken de Omgevingsvisie als toetsingskader voor plannen binnen ons ruimtelijk domein. We kunnen werken met de Omgevingswet. We hebben onze bestemmingsplannen op orde. We koesteren ons erfgoed.
	9.4	Toezicht en handhaving wonen en ruimte	We zijn zuinig op ons leefgebied en bollengrond. Om het juiste gebruik hiervan te beschermen zorgen we voor een sluitende handhaving. We pakken oneigenlijk gebruik van woningen en woonfraude aan.

1.3 Nieuw beleid

Samen maken we Noordwijk. Bij het opstellen van de begroting van vorig jaar is er nieuw beleid geïnventariseerd en opgenomen. Dit nieuwe beleid is uiteraard ook verwerkt in de begroting 2021. Tevens is bij het opstellen van de Perspectiefnota 2021 geïnventariseerd wat aan nieuw beleid voor 2021 en de komende jaren opgenomen zou kunnen worden (grijs gearceerd). Het complete beeld van het nieuwe beleid staat in onderstaand overzicht weergegeven.

Totaal nieuw beleid per programma	2020	2021	2022	2023	2024	
Programma 1 Bestuur en Dienstverlening						
2020 Tijdelijke Initiatievenmakelaar	45.000	45.000				INC
2020 Dienstverlening op orde brengen (werkbudget)	20.000	20.000	20.000	20.000		STR
2020 Kernenbeleid	40.000	40.000				INC
Programma 2 Veiligheid						
2020 Maken van integraal veiligheidsplan	20.000					INC
2020 Cameratoezicht	0	27.000	27.000	27.000		INV
2020 Analyses/afstemming overlast/criminaliteit aanpak	10.000	10.000	10.000	10.000		STR
2021 Analyses/afstemming overlast/criminaliteit aanpak		30.000	30.000	30.000	30.000	STR
Programma 3 Verkeer en Parkeren						
2020 Uitbreiden van fietsenstallingen bushaltes	25.000					INC
2020 Strandpendel	15.000	15.000	15.000	15.000		STR
2020 Extra geld gevaarlijkse rotondes	0	67.500	67.500	67.500		INV
2021 Verkeersonderzoek verkeerscirculatieplannen		100.000				INC
2021 Actualisering verkeersmodel/verkeerstellingen		50.000				INC
2021 Fietsplan (netwerk van fietsroutes)		100.000				INC
Programma 4 Economie						
2020 Verbreding activiteiten Noordwijk Marketing	150.000	150.000	150.000	150.000		STR
2020 Economische toekomst/health/space/bulbs/flowers	25.000	25.000	25.000	25.000		STR
2020 Strandreiniging	99.000	99.000				INC
2020 Profileren space	50.000	50.000	50.000	50.000		STR
2020 Innovatiefonds	100.000					INC
2020 Digitale bereikbaarheid buitengebied	25.000					INC
2020 Winkelpleegstand en verbetering winkelgebieden	100.000					INC
2021 Uitvoeringsprogramma retailvisie, horeca en strand		50.000	50.000	50.000	50.000	STR
2021 Project Noordwijk Kuuroord		25.000	25.000	25.000	25.000	STR
Programma 5 Onderwijs						
2020 Nieuw cursus aanbod voor jongeren (EHBO/AED's)	20.000	20.000	20.000	20.000		STR
Programma 6 Sport en Cultuur						
2020 Sterren voor Cultuur	83.000	83.000				INC
2020 Sportbeleid	20.000					INC
2020 Actualiseren sportaccommodatiebeleid	15.000					INC
2021 Sterren voor cultuur			83.000	83.000	83.000	STR
Programma 7 Sociaal Domein en Volksgezondheid						
2020 Project integrale toegang	410.000	220.000	200.000	200.000		INC
2020 Mobiliteit kwetsbare groepen	53.000					INC
2020 Inzet/beschikbaarheid onafhank. cliëntondersteuning	40.000	40.000	40.000	40.000		STR
2020 Groeps aanpak jongeren	50.000	50.000	50.000	50.000		STR
2020 Jobcoach	50.000	50.000				INC
2020 Project JOGG	30.000					INC
Programma 8 Duurzaamheid en Leefomgeving						
2020 Duurzaamheid	50.000	50.000	50.000	50.000		STR
2020 Energie	50.000	50.000	50.000	50.000		STR
2020 Dierenwelzijn-startnotitie	10.000					INC
2020 B(l)oeiende bollenstreek uitvoeringsprogramma	20.000					INC
2020 Achterstalig onderhoud groen	200.000					INC
2021 Uitvoering duurzaamheidsmaatregelen		30.000				INC
2021 Voortzetten uitvoering duurzaamheidsprogramma		50.000				INC
2021 Inhaalslag groot onderhoud groen Nwh en De Zilk		200.000	200.000			INC
2021 Uitvoeringsprogramma natuur en groen 2021		260.000				INC
Programma 9 Wonen en Ruimte						
2020 Omgevingsvisie	200.000	50.000				INC
2020 Omgevingswet	200.000	50.000				INC
2021 Handhaving huisvestingsregelgeving		250.000	250.000	250.000	250.000	S/I
2021 Verst. coördinatie bouwstromen vanuit woningbehoefte		100.000	100.000			INC
2020 Kosten nieuw beleid begroting 2020	2.225.000	1.211.500	774.500	774.500	0	
2021 Kosten nieuw beleid begroting 2021	0	1.245.000	738.000	438.000	438.000	
Totale kosten nieuw beleid	2.225.000	2.456.500	1.512.500	1.212.500	438.000	

De dekking van de kosten van het nieuwe beleid in de begroting 2020 is reeds in de begroting 2020 opgenomen. De dekking van de kosten van het nieuwe beleid in de begroting 2021 is als volgt:

Begroting 2021 kosten nieuw beleid		1.245.000	738.000	438.000	438.000	
Totaal dekking incidenteel t.l.v. reserves		1.035.000	475.000	175.000	175.000	INC
Totaal dekking uit begrotingsresultaat 2021-2024		210.000	263.000	263.000	263.000	STR
Begroting 2021 dekking kosten nieuw beleid		1.245.000	738.000	438.000	438.000	

Zoals uit het overzicht nieuwe beleid blijkt, betreft dit voor de begroting 2021 (grijs gearceerd) voornamelijk onderzoeken en andere incidentele uitgaven die ten laste van de reserves worden gebracht. Hieronder volgt een toelichting op het nieuw beleid in de begroting 2021 per programma.

Nieuw beleid per programma	2021	2022	2023	2024	
Programma 2 Veiligheid					
Versterken analyses/afstemming overlast en criminaliteit aanpak	30.000	30.000	30.000	30.000	S

Dit betreft meten en evalueren van het veiligheidsniveau en organiseren van jaar rond activiteiten gericht op veiligheid en preventie. We stimuleren het nemen van verantwoordelijkheid voor de eigen veiligheid en leefomgeving.

Nieuw beleid per programma	2021	2022	2023	2024	
Programma 3 Verkeer en Parkeren					
Verkeersonderzoek verkeerscirculatieplannen	100.000				I
Actualisering verkeersmodel/verkeerstellingen	50.000				I
Fietsplan (netwerk van snelle, comfortabele en veilige fietsroutes)	100.000				I

Voor de realisering van verkeerscirculatieplannen wordt voorgesteld om een verkeersonderzoek te doen. Om het verkeersmodel te actualiseren zijn verkeerstellingen noodzakelijk. De gemeente heeft geen eigen verkeerstellers dus dit moet worden uitbesteed. Om de doelstelling van het stimuleren van het fietsgebruik te behalen, dient een fietsplan opgesteld te worden. De fietsinfrastructuur wordt in kaart gebracht en waar mogelijk verbeterd.

Nieuw beleid per programma	2021	2022	2023	2024	
Programma 4 Economie					
Uitvoeringsprogramma retailvisie, horeca en strand	50.000	50.000	50.000	50.000	S
Project Noordwijk Kuuroord	25.000	25.000	25.000	25.000	S

Nader invulling geven aan het uitvoeringsplan van de retail/horecavisie ook de strandpaviljoens zijn hier onderdeel van. Verminderen van winkelleegstand betreft een speerpunt uit het coalitieakkoord. De gemeente Noordwijk heeft de status van Kuuroord verkregen. In onze visie Kuuroord beschrijven we de verdere ontwikkeling van badplaats naar Kuuroord. Er is een budget om uitvoering te kunnen geven aan de kuuroordstatus.

Nieuw beleid per programma	2021	2022	2023	2024	
Programma 6 Sport en Cultuur					
Sterren voor cultuur		83.000	83.000	83.000	S

Dit budget is in de begroting 2020 voor twee jaar meegenomen, maar wordt nu structureel gemaakt. Er wordt een nieuw cultureel uitvoeringsprogramma opgesteld. Er wordt een masterplan Kunst in de Buitenruimte opgesteld.

Nieuw beleid per programma	2021	2022	2023	2024	
Programma 8 Duurzaamheid en Leefomgeving					
Uitvoering duurzaamheidsmaatregelen	30.000				I
Voortzetten uitvoering duurzaamheidsprogramma	50.000				I
Inhaalslag groot onderhoud groen Noordwijkerhout en De Zilk	200.000	200.000			I
Uitvoeringsprogramma natuur en groen 2021	260.000				I

De uitvoering van het duurzaamheidsprogramma is nog niet geheel afgerond en het budget was maar voor twee jaar beschikbaar gesteld. Het budget voor de inhaalslag groot onderhoud groen in Noordwijkerhout en De Zilk is om achterstanden in te halen.

Middels het Uitvoeringsprogramma Natuur & Groen wordt gewerkt aan biodiversiteit in het buitengebied en de dorpen + (sterke partner bij) realisatie ecologische verbindingen. Dit uitvoeringsprogramma voorziet tevens in budget en capaciteit voor uitvoering van de projecten "Bloeiende bermen" in het regionale programma "B(l)oeiende bollenstreek".

Nieuw beleid per programma	2021	2022	2023	2024	
Programma 9 Wonen en Ruimte					
Handhaving huisvestingsregelgeving	250.000	250.000	250.000	250.000	S/I
Versterken coördinatie bouwstromen vanuit woningbehoefte	100.000	100.000			I

Door maatschappelijke en economische ontwikkelingen is de huisvestingsproblematiek enorm toegenomen en de gemeente moet hier als overheid actief op kunnen acteren. Het bedrag bestaat uit € 175.000,- incidenteel tot 2024 en € 75.000,- structureel
Er is budget opgenomen voor het versterken van de coördinatie van bouwstromen vanuit de woningbehoefte.

1.4 Waar staan we als gemeente voor?

Verbinden, met het doel voor ogen

Noordwijk is een gemeente die bestaat uit krachtige, unieke dorpen en buitengewone landelijke kwaliteiten. Bij Noordwijk denkt men aan het strand, de bollenvelden en de duinen. Het is uniek en plezierig wonen, werken en recreëren in de luwte van de Randstad. Noordwijk heeft internationale aantrekkingskracht (denk aan de bollenindustrie, space en de congrescentra). De gemeenschap kenmerkt zich door vitaliteit, gastvrijheid en betrokkenheid, ook van inwoners bij elkaar. Naast veel ondernemende inwoners, maken ook kwetsbare groepen onderdeel uit van de Noordwijkse samenleving, groepen met een beperkte zelfredzaamheid. Uitersten om rekening mee te houden.

De gemeente is er voor datgene dat onze inwoners samen van belang vinden (het algemeen belang). Samen bepalen we welke ontwikkeling in Noordwijk wenselijk is en welke opgaven we aan moeten pakken. Hierin nemen wij als gemeente de rol die helpend is. Als gemeente gaan we altijd voor de beste oplossing voor de samenleving. We willen de zaken goed en logisch organiseren waarbij we goed kunnen uitleggen wat we doen, of laten.

Vanuit deze strategische visie hanteren we als kernwaarden:

1. **Betrouwbaarheid.** We zeggen wat we doen en doen wat we zeggen. Ons handelen is uitlegbaar. Hoewel de verschillen in opgaven vragen om maatwerk zorgen we er in de basis voor dat gelijke situaties altijd gelijk behandeld worden.
2. **Wendbaarheid.** Dit is het vermogen om snel en adequaat te anticiperen en te reageren op ontwikkelingen die zich voordoen. Noordwijk blijft zich aanpassen aan veranderende omstandigheden. We geven ruimte aan en maken actief gebruik van maatwerk door betrokkenheid van vele actoren en lokale verschillen.
3. **Veerkracht.** Door de veerkracht te vergroten kunnen we onverwachte zaken opvangen. Belangrijk hierin is het verminderen van afhankelijkheid. Dat we onszelf als samenleving kunnen redden, dat medewerkers als zelfstandige professionals kunnen handelen en dat inwoners niet onnodig afhankelijk zijn van bijvoorbeeld een uitkering. Hierbij hoort ook dat we een duidelijke kader stellende rol behouden (op hoofdlijnen/spelregelniveau en het niveau van principes).
4. **Verbinden.** We verbinden mensen, kennis, krachten en belangen vanuit de opgave met het doel voor ogen. Dit kan omdat we midden in de samenleving staan en onze organisatie goed kennen. De manier van verbinden hangt af van de taak en rol die het best passend is.

Betrokken, helder en daadkrachtig

We werken in de periode 2019-2022 aan een betrokken, heldere en daadkrachtige gemeente. Met de vorming van de gemeente winnen bestuur en organisatie aan robuustheid en professionaliteit. Hierdoor zal de gemeente Noordwijk nog beter in staat zijn om op lange termijn de opgaven voor gebied, samenleving en regio uit te voeren. We staan als gemeente voor:

- een hoogwaardig en veelzijdig woon-, werk- en leefgebied;
- een energieke, gastvrije en betrokken samenleving;
- een sterke partner in de regio;
- een moderne, proactieve en dienstbare organisatie.

Kern van de vernieuwing in Noordwijk is een verschuiving in de rol van het bestuur en de organisatie bij ontwikkelingen in de Noordwijkse samenleving. Het accent van dat optreden van de gemeente zal daarbij steeds meer komen te liggen op netwerken en participeren met de Noordwijkse samenleving. De gemeente zal op onderdelen regulerend en sturend moeten blijven, maar de kracht en de energie van de samenleving zal steeds meer de agenda en de

richting van het praktisch dagelijks handelen bepalen. Hiermee worden uiteindelijk de beste resultaten voor de inwoners gerealiseerd.

Deze ambities van en voor onze gemeente zijn realistisch. Er is een periode van 3-5 jaar nodig om volledig tot de gewenste ontwikkeling en resultaten te komen. Vanaf 1 januari 2019 is wel de basis gelegd in bestuur en organisatie. Kern van de verandering en vernieuwing zit daarbij niet in structuur of instrumenten, hoe relevant deze ook zijn. Modern, proactief en dienstbaar zit vooral in denken en doen, houding en gedrag.

De gemeente Noordwijk wil resultaten halen voor en met de inwoners. Het ambitieniveau wordt geformuleerd door de gemeenteraad samen met inwoners, ondernemers en verenigingen. Daarnaast heeft Noordwijk de ambitie om ook toonaangevend te zijn als moderne, proactieve en dienstbare organisatie.

De speerpunten van de coalitie zijn opgenomen in de beleidsprogramma's in deze begroting.

Samen maken we Noordwijk

Resultaat bereiken vanuit verbinding. Dat staat centraal in onze collegeagenda 2019-2022. Misschien ga je alleen sneller; samen kom je veel verder. Daarvan zijn burgemeester en wethouders van Noordwijk overtuigd. Daarom legt het college extra focus op twaalf belangrijke punten, om mee aan de slag te zijn met inwoners, ondernemers, vrijwilligers en professionals. Zo sluiten we aan op de energie die in Noordwijk al aanwezig is en komen we tot de juiste oplossingen. Daarnaast zijn er nog andere onderwerpen die de aandacht hebben.

De punten van de collegeagenda zijn opgenomen in de beleidsprogramma's in deze begroting.

Het Nieuwe Noordwijkse Werken

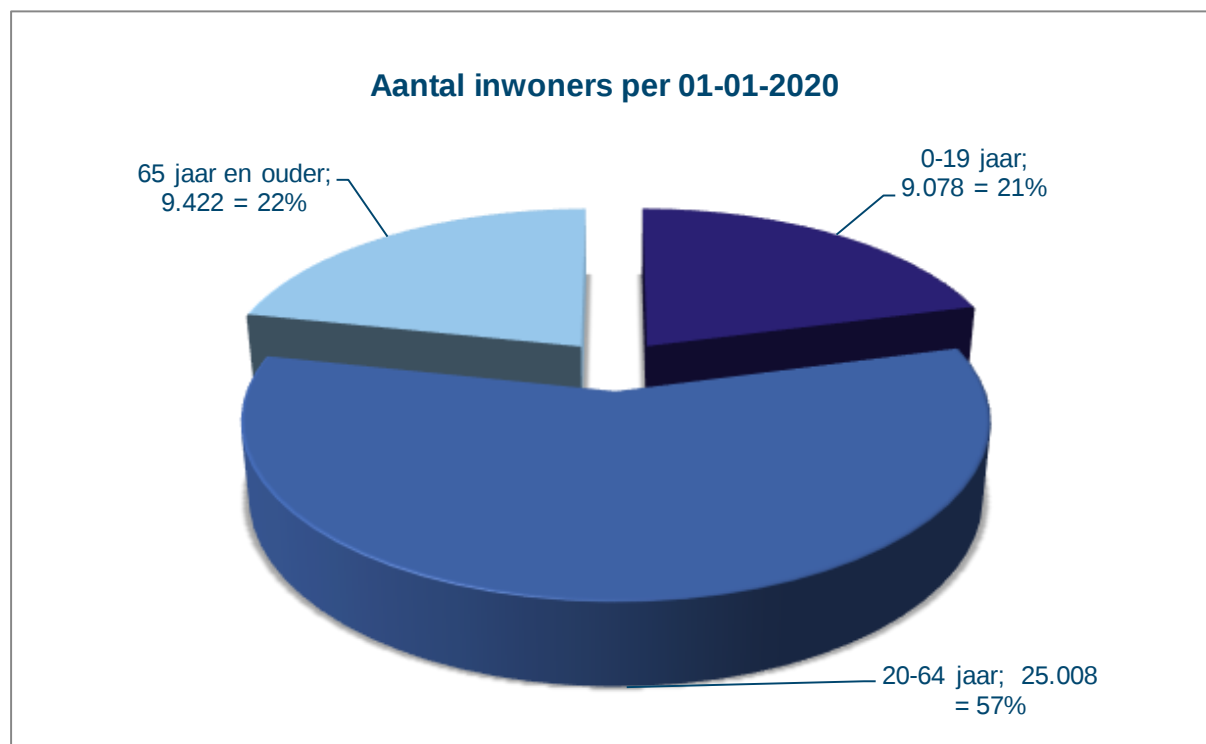
Aan de hand van zes leidende principes werken we de komende jaren aan de professionalisering van onze organisatie en onze medewerkers:

1. *We sluiten onze dienstverlening aan op de behoefte van de klant.*
We maken verbinding met de klant of met buurten waar iets speelt en kijken waar we kunnen helpen.
2. *We vinden overheidsparticipatie belangrijk.*
We ondersteunen initiatieven van bewoners, buurten en bedrijven. We stellen kaders waar nodig en houden het algemeen belang in de gaten.
3. *We werken opgavegericht.*
We onderzoeken wat het probleem of de kans/uitdaging is en onderzoeken welke aanpak hiervoor nodig is. We doen dit integraal in samenwerking met collega's van andere teams.
4. *We werken zelf organiserend.*
We nemen eigenaarschap. We zetten onze kwaliteiten en expertise in en ontwikkelen die verder. We stemmen onze activiteiten af in ons team en werken samen met andere teams. We werken resultaatgericht.
5. *We zijn innovatief.*
We zoeken steeds naar de beste werkwijze en nemen de ruimte daarbij nieuwe werkwijzen te proberen, in de overtuiging dat dat verrassende resultaten kan opleveren. We vinden daarbij dat fouten niet bestaan, leerervaringen wel.
6. *Waar en wanneer we werken stemmen we af op onze werkzaamheden.*
Soms is kantoor beter, soms is thuis beter. Ook een externe locatie kan een logische keuze zijn. We zorgen ervoor dat we voor onze bewoners en collega's bereikbaar zijn en laten zien waar we aan het werk zijn.

1.5 Kerngegevens

Sociale structuur

Bevolking naar leeftijd 1-1-2020 en prognose 2021-2024					
Leeftijdsgrenzen	2020	2021	2022	2023	2024
0-19 jaar	9.078	9.151	9.224	9.298	9.372
20-64 jaar	25.008	25.208	25.410	25.613	25.818
65 jaar en ouder	9.422	9.449	9.475	9.498	9.519
Totaal aantal inwoners	43.508	43.808	44.109	44.408	44.709

Vastgestelde bevolking per 01-01-2020	Mannen	Vrouwen	Totaal
1. Volgens structuurtelling 2019	21.862	21.695	43.557
2. Saldi van inwonertal verdisconteerde berichten			
- Levendgeborenen	-10	-7	-17
- Overledenen	21	16	37
- Opgenomen personen wegens vestiging	-100	-106	-206
- Afgevoerde personen wegens vertrek	66	71	137
Vastgestelde bevolking op 01-01-2020 (1+2)	21.839	21.669	43.508

Fysieke structuur

Woningen totaal

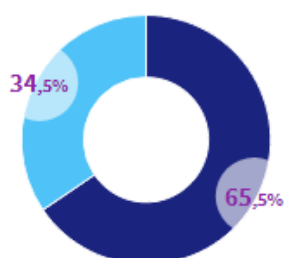
aantal

19.930

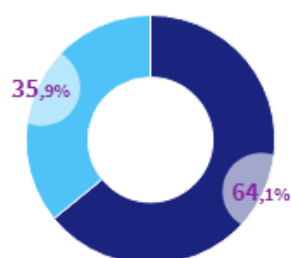
Noordwijk

BAG/ABF | 2020

Woningen naar type

Noordwijk

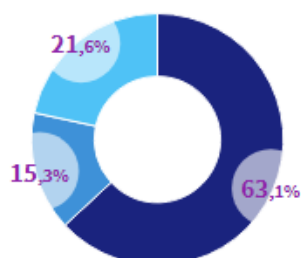

Nederland

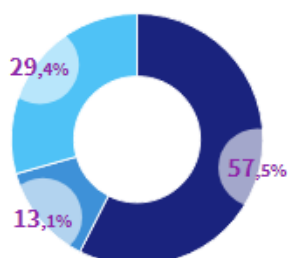
● Eengezins ● Meergezins

BAG/ABF | 2020

Woningen naar eigendom

Noordwijk

Nederland

● Koopsector ● Particuliere huursector ● Sociale huursector

ABF Research - Systeem woningvoorraad (Syswov) | 2019

Woningen naar bouwjaar

Noordwijk

Nederland

0% 20% 40% 60% 80% 100%

● <1945 ● 1945-1970 ● 1971-1990 ● 1991-2000 ● 2001-2010 ● >2010

BAG/ABF | 2020

Woningmutaties

per 1.000 woningen

Noordwijk

Nederland

-4 -2 0 2 4 6 8 10 12 14 16

● Nieuwbouw ● Sloop

BAG/ABF | 2019

Beleidsbegroting

2.1 Algemeen

De uitvoering van de gemeentelijke taken en werkzaamheden spreidt zich uit over vele gebieden. In verband met de beheersbaarheid van de taken en werkzaamheden zijn deze verdeeld in programma's.

Om de leesbaarheid en vergelijkbaarheid van de programma's zo groot mogelijk te maken hebben de programma's dezelfde structuur. Naar aanleiding van het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV) en overleg met de auditcommissie zijn de programma's onderverdeeld in de volgende zeven W vragen:

- Wat willen we bereiken?
- Wat gaan we daarvoor doen?
- Wanneer is het gereed?
- Wat mag het kosten?
- Welke beleidsindicatoren zijn hierbij relevant?
- Wat zijn de verbonden partijen/met wie werken we samen?
- Wat zijn de risico's?

Door op basis van deze zeven W vragen de begroting vast te stellen worden door de raad de kaders waarbinnen het college de begroting moet uitvoeren vastgelegd.

Wat willen we bereiken?

Deze vraag wordt beantwoord door aan te geven wat de gemeente binnen een beleidsveld uiteindelijk binnen de periode 2021-2024 wil bereiken (doelen). Hierin zijn de ambities uit onder andere het coalitieakkoord verwerkt.

Wat gaan we daarvoor doen?

Hier wordt concreet aangegeven wat de gemeente in 2021-2024 gaat doen (prestaties) om eerder beschreven doelen te bereiken. Dat kunnen zaken zijn die de gemeente zelf doet of die andere organisaties doen (in opdracht van de gemeente).

Wanneer is het gereed?

In aanvulling op de reeds in de begroting 2020-2023 opgenomen W-vragen wordt in deze begroting ook aangegeven wanneer het betreffende voornemen uitgevoerd wordt.

Wat mag het kosten?

Om de vierde W-vraag (Wat mag het kosten?) te beantwoorden staat in elk programma de volgende informatie: lasten, baten en saldo per programma. Per programma staan de baten, lasten en het saldo vermeld.

Welke beleidsindicatoren zijn hierbij relevant?

Vanuit het BBV zijn gemeenten verplicht om in de programma's een basis set van beleidsindicatoren op te nemen. Op basis van deze beleidsindicatoren wordt de gemeente Noordwijk vergeleken met andere Nederlandse gemeenten. Dit gebeurt op basis van de meest recente gegevens die ter beschikking worden gesteld op waarstaatjegemeente.nl.

Wie zijn de verbonden partijen/met wie werken we samen?

Per programma wordt aangegeven welke verbonden partijen bijdragen aan het programma. De uitgebreide informatie over de verbonden partijen staat opgenomen in de paragraaf Verbonden partijen.

Wat zijn de risico's?

Per programma wordt aangegeven welke mogelijke risico's samenhangen met de uitvoering van het desbetreffende programma. Uitgebreide informatie over de risico's staat opgenomen in de paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing.

Programma's

De volgende programma's zijn opgenomen in de begroting:

1. Bestuur en Dienstverlening
2. Veiligheid
3. Verkeer en Parkeren
4. Economie
5. Onderwijs
6. Sport en Cultuur
7. Sociaal domein en Volksgezondheid
8. Duurzaamheid en Leefomgeving
9. Wonen en Ruimte

Paragrafen

Naast de programma's zijn de volgende (verplichte) paragrafen opgenomen in de begroting:

1. Lokale heffingen
2. Weerstandsvermogen en risicobeheersing
3. Onderhoud kapitaalgoederen
4. Financiering
5. Bedrijfsvoering
6. Verbonden partijen
7. Grondbeleid

2.2 Programma's

2.2.1 Programma 1: Bestuur en Dienstverlening

Programmadoelstelling vanuit Collegeagenda:

Samen maken we Noordwijk. We zijn in onze werkwijzen open, modern en dienstbaar.

1.1 Bestuursstijl, participatie en communicatie			
We besturen daadkrachtig en integer en geven vorm aan participatief werken. We communiceren open en professioneel met inwoners en betrokkenen.			
<i>Portefeuillehouder:</i>	<i>Verkleij / Van den Berg</i>	<i>Team:</i>	<i>DCS</i>
Wat willen we bereiken?	Wat gaan we er voor doen?	Wanneer?	
We besturen daadkrachtig en integer	We professionaliseren onze bestuursstijl verder vanuit onze strategische visie "verbinden met het doel voor ogen".	Doorlopend	
	We bevorderen vanuit collegiaal bestuur het onderlinge samenspel tussen raad, college en organisatie. We werken met de auditcommissie aan een betere planning- en controlcyclus. We spannen ons in om deze af te stemmen met onze gemeenschappelijke regelingen.	Doorlopend	
	We versterken onze integriteitsorganisatie en -cultuur aan de hand van aanbevelingen uit de evaluatie van ons integriteitsbeleid.	Doorlopend	
	We bereiden ons voor op digitale terinzagelegging die per 1 januari 2022 wettelijk verplicht is.	Vierde kwartaal	
We werken participatief	We betrekken de samenleving actief bij beleidsvorming. We zoeken hierbij naar een passende participatiebalans met inwoners en organisaties. We hebben hierbij oog voor de positie van raad, college en inwoners. Samen maken we Noordwijk.	Doorlopend	
	We professionaliseren participatie door: • de ontwikkeling en toepassing van een participatietoolkit voor ambtenaren; • de doorontwikkeling van ons digitale participatieplatform; • de inrichting van een expertisepunt voor participatie; • een bredere activering van doelgroepen (draagvlak); • verbeteragenda naar aanleiding van de quickscan lokale democratie	Doorlopend	
We communiceren open en professioneel	We gebruiken duidelijke taal, visualisaties en effectieve vormen van communicatie.	Doorlopend	

	We werken van buiten naar binnen. We sluiten ons denken en organiseren aan op de wensen van onze omgeving.	Doorlopend
	We blijven op een professionele manier vormgeven aan onze identiteit en huisstijl.	Doorlopend
	We evalueren onze communicatiemiddelen en taalgebruik samen met onze inwoners, onder andere met het digipanel. We passen onze communicatie hierop aan.	Tweede kwartaal

1.2 Dienstverlening en informatieveiligheid		
We verlenen onze diensten gastvrij en modern. We zijn alert op onze informatieveiligheid en de privacy van onze inwoners.		
<i>Portefeuillehouder:</i>	<i>Verkleij</i>	<i>Team:</i> DCS
Wat willen we bereiken?	Wat gaan we er voor doen?	Wanneer?
We verlenen onze diensten gastvrij en modern	We vervolgen ons uitvoeringsprogramma Dienstverlening. Hierbij staan onderwerpen zoals monitoring, digitaal werken en gastvrijheid centraal.	Doorlopend
	We zijn er voor iedereen, digitaal én persoonlijk. We hebben oog voor inwoners met een beperking.	Doorlopend
We verbeteren onze dienstverlening	We verbeteren onze digitale dienstverlening en website.	Doorlopend
	We stellen een plan van aanpak op om onze digitale toegankelijkheid verder te verbeteren. We richten deze zo in dat iedereen mee kan doen.	Tweede kwartaal
	We ontwikkelen onze medewerkers op de zes leidende principes van “Het Nieuwe Noordwijkse Werken”.	Doorlopend
	We doen een startonderzoek naar de klanttevredenheid over de gemeentelijke dienstverlening. We verzamelen continu feedback en houden structureel inzicht in de wensen en behoeften uit de samenleving.	Doorlopend
We gaan veilig om met informatie en zijn alert op privacy	We zetten in op verbetering van de dienstverlening van verbonden partijen, zoals de Omgevingsdienst West-Holland.	Doorlopend
	We geven toepassing aan de Baseline Informatiebeveiliging Overheid (BIO) als kader voor informatieveiligheid.	Doorlopend
	We realiseren een functiescheiding tussen de Chief Information Security Officer (CISO), Functionaris Gegevensbescherming (FG) en Privacy Officer (PO).	Tweede kwartaal

1.3 Dorpenaanpak			
We werken samen aan een Noordwijk dat bestaat uit vier dorpen met elk een eigen identiteit. We sluiten aan bij wat er in de dorpen gebeurt. We stimuleren inwoners verantwoordelijkheid te nemen voor hun eigen directe leefomgeving.			
<i>Portefeuillehouder:</i>	<i>Van den Berg</i>	<i>Team:</i>	<i>DCS</i>
Wat willen we bereiken?	Wat gaan we er voor doen?	Wanneer?	
We sluiten aan bij wat er in de dorpen gebeurt	We werken aan een goede relatie tussen wethouders en hun dorpen. Bij actuele onderwerpen zoeken we zo veel mogelijk aansluiting op bestaande podia.	Doorlopend	
	We werken op basis van de nieuwe Omgevingsvisie integraal, opgavegericht en innovatief in onze dorpen.	Doorlopend	
	We zijn in onze communicatie en participatie alert op de eigen identiteit van de dorpen.	Doorlopend	
We stimuleren dat inwoners verantwoordelijkheid nemen voor hun eigen directe leefomgeving	We zetten onze wijkambassadeur in als verbinder tussen bestuur, ambtelijke organisatie, inwoners en de (wijk)verenigingen.	Doorlopend	
	We stimuleren en faciliteren een dekkend netwerk van wijkverenigingen in Noordwijk.	Doorlopend	

1.4 Sterke partner in de regio			
We versterken ons als verbindende partner in onze regio's. We bundelen krachten in de Duin- en Bollenstreek. We versterken onze band met de Leidse regio. We vergroten de slagkracht in Holland Rijnland.			
<i>Portefeuillehouder:</i>	<i>Verkleij / Ter Hark</i>	<i>Team:</i>	<i>DCS</i>
Wat willen we bereiken?	Wat gaan we er voor doen?	Wanneer?	
We versterken ons als verbindende partner	We verzilveren kansen voor onze regio. Raad en college zetten zich hier actief voor in.	Doorlopend	
	We profileren ons als netwerkorganisatie. We gaan gericht relaties aan en bieden hierbij een wenkend perspectief.	Doorlopend	
	We zorgen in het samenspel tussen gemeenteraad, college en organisatie voor meer sturing op gemeenschappelijke regelingen.	Doorlopend	
We bundelen krachten in de Duin- en Bollenstreek	We gaan voorop bij het leggen van bestuurlijke focus en samenwerking binnen de Duin- en Bollenstreek.	Doorlopend	
	We zetten de Placemat Duin- en Bollenstreek in als basis voor de Strategische Agenda Ruimte Holland Rijnland.	Eerste kwartaal	

	We werken als Duin- en Bollenstreek proactief samen met de provincie Zuid-Holland (en Noord-Holland) aan concrete opgaven.	Doorlopend
We versterken onze band met de Leidse regio.	We onderzoeken kansrijke onderwerpen voor strategische samenwerking met de Leidse regio.	Doorlopend
We vergroten onze slagkracht in Holland Rijnland	We geven uitvoering aan de Strategische Agenda Holland Rijnland. We participeren actief in Holland Rijnland als belangenbehartiger voor het hart van de Randstad	Doorlopend Doorlopend

1.5 Verbinden na de fusie		
De juridische harmonisatie tussen de voormalige gemeenten is voltooid. We gaan door met het verbinden tot één gemeente in brede zin, met behoud van de eigen identiteit van de dorpen.		
<i>Portefeuillehouder:</i>	<i>College</i>	<i>Team:</i> DCS
Wat willen we bereiken?	Wat gaan we er voor doen?	Wanneer?
We versterken verbindingen tussen onze dorpen.	We blijven investeren in sterke verbindingen tussen onze dorpen. Op basis van de nieuwe Omgevingsvisie geven we als verbindend bestuur het goede voorbeeld.	Doorlopend

Wat mag het kosten?

Bedragen in €	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024
Programma 1 Bestuur en Diensverlening				
Mutatie baten en lasten				
Totale lasten programma	10.757.721	10.458.739	10.523.015	10.998.665
Totale baten programma	3.241.123	3.038.092	3.045.890	3.101.683
Saldo van het programma	-7.516.598	-7.420.647	-7.477.125	-7.896.982
Mutatie reserves				
Toevoegingen	875.000	885.000	895.000	905.000
Onttrekkingen	3.528.680	3.450.590	3.419.042	3.365.457
Resultaat van het programma	-4.862.918	-4.855.057	-4.953.083	-5.436.525

Welke beleidsindicatoren zijn hierbij relevant?

De volgens de ministeriële regeling geldende beleidsindicatoren voor dit programma zijn in onderstaande tabel weergegeven.

Programma 1 Bestuur en Dienstverlening					
Naam indicator	Eenheid	Periode	Nw	NL	
Formatie	Fte per 1000 inwoners	2021	6,53	n.b.	Eigen gegevens
Bezetting	Fte per 1000 inwoners	2021	5,98	n.b.	Eigen gegevens
Overhead	% van totale lasten	2021	14%	n.b.	Eigen gegevens

* gegevens afkomstig uit eigen gegevens begroting

Wie zijn de verbonden partijen/met wie werken we samen?

In de tabel hieronder staan de namen van de verbonden partijen, die te maken hebben met de uitvoering van dit programma. Voor gedetailleerde informatie inzake de verbonden partijen verwijzen wij u naar de paragraaf Verbonden partijen.

Programma 1 Bestuur en Dienstverlening	
Naam verbonden partij	
Dunea	Holland Rijnland
Liander	Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG)
BNG Bank	GR Belastingen Noordwijk-Lisse-Teylingen
Stichting Rijk	

Wat zijn de risico's ?

In de tabel hieronder staan de mogelijke risico's, die samenhangen met de uitvoering van dit programma.

Programma 1 Bestuur en Dienstverlening	
Onderwerp risico	Omschrijving risico
Informatiebeveiliging / Cyberisico's	Bij de informatiebeveiliging bestaat het risico op datalekken of cybercrime of cyberaanvallen (ddos, ransomware, phishing, malware, etc.).
Harmonisatie verordeningen	De verordeningen moeten voor 1 januari 2021 zijn geharmoniseerd. Het risico bestaat dat hier wellicht extra kosten uit voortvloeien.
Algemene Uitkering	Het Ministerie van Binnenlandse zaken en Koninkrijksrelaties staan nog steeds achter de invoering van een nieuw verdeelmodel dat beter aansluit op de kostenverschillen tussen gemeenten en een groot aantal knelpunten in de huidige verdeling kan wegnemen. Het streven is de besluitvorming over de nieuwe verdeling nog dit jaar af te ronden. De ingangsdatum van de nieuwe verdeling van het gemeentefonds wordt uitgesteld tot 1 januari 2022.

2.2.2 Programma 2: Veiligheid

Programmadoelstelling vanuit Collegeagenda:

Veilige buurten. We versterken onze analyses en afstemming om overlast en criminaliteit aan te pakken.

2.1 Veilige samenleving			
We leven in een inclusieve, veilige samenleving. Onze inwoners kunnen zich vrij bewegen en ervaren eigenaarschap van hun veiligheid en leefomgeving. De gemeente schept daarvoor de randvoorwaarden.			
Portefeuillehouder:	Verkleij	Team:	JOV
Wat willen we bereiken?	Wat gaan we er voor doen?		Wanneer?
We bereiken een aanvaardbaar veiligheidsniveau in samenwerking met onze inwoners en partners	We geven uitvoering aan ons "Integraal veiligheidsplan". We stellen een uitvoeringsplan op.		Eerste kwartaal
	We organiseren jaarrond activiteiten gericht op (bewustwording van) veiligheid en preventie.		Doorlopend
	We meten en evalueren het veiligheidsniveau eenmaal in twee jaar.		2022
	We stimuleren het nemen van verantwoordelijkheid voor de eigen veiligheid en leefomgeving. We ondersteunen in onze dorpen initiatieven voor buurtpreventie, zoals WhatsApp-groepen en keurmerk "veilig wonen".		Doorlopend
We handhaven in dienst van de samenleving	We passen gemeentebreed de groepsaankpak jeugd toe conform de aanpak en werkwijze in "Boerenburg".		Doorlopend
	De Boa's en andere handhavers zijn zichtbaar op straat en in onze wijken. Zij zorgen voor de handhaving, onder meer van de gemeentelijke verordeningen.		Doorlopend
	De Boa's vervullen vanwege hun herkenbaarheid tevens een rol als gastheer of gastvrouw conform het gemeentelijke dienstverleningsconcept.		Doorlopend

2.2 Aanpak ondermijnende criminaliteit			
We leven in een veilige samenleving waarin geen plaats is voor georganiseerde criminaliteit en ondermijnende activiteiten.			
Portefeuillehouder:	Verkleij	Team:	JOV
Wat willen we bereiken?	Wat gaan we er voor doen?		Wanneer?
We leven in een veilige samenleving zonder georganiseerde criminaliteit en	We verankeren de toepassing van de Wet "bevordering integriteitsbeoordelingen door het openbaar bestuur" (Bibob) in ons beleid en in onze bedrijfsvoering.		Doorlopend

ondermijnende activiteiten.	We verbreden de toetsing van de wet Bibob naar meerdere beleidsterreinen zoals de Wabo en stemmen ons beleid af in de regio.	Eerste kwartaal
	We geven uitvoering aan de geharmoniseerde Algemene Plaatselijke Verordening (APV). Hierin is ondermijning een prominent onderwerp.	Doorlopend
	We verankeren de aanpak van ondermijning in een projectplan.	Tweede kwartaal
	We bestrijden ondermijning samen met onze ketenpartners. Waar mogelijk doen we gezamenlijk onderzoek en voeren we maatregelen gecoördineerd uit.	Doorlopend
	We zetten communicatie en bestuurlijke maatregelen, zoals sluiting van bedrijfspanden en gebiedsverboden, in als interventiestrategie tegen ondermijning.	Doorlopend
	We sluiten ons aan bij het Meldpunt "Misdaad Anoniem" en we brengen dit platform actief onder de aandacht bij onze inwoners en ondernemers.	Eerste kwartaal.

2.3 Crisisbeheersing			
We beschikken in samenwerking met de regio over een sterke rampen- en crisisorganisatie om veiligheidsrisico's adequaat te beheersen en tot een minimum te beperken.			
<i>Portefeuillehouder:</i>	<i>Verkleij</i>	<i>Team:</i>	<i>JOV</i>
Wat willen we bereiken?	Wat gaan we er voor doen?	Wanneer	
We beschikken over een sterke en deskundige rampen- en crisisorganisatie	Bestuur en medewerkers in onze crisisorganisatie worden continue getraind en opgeleid. We sturen sterk op bewustwording van veiligheid en preventie.	Doorlopend	
We zijn een sterke partner in onze veiligheidsregio	We wisselen (regionale) informatie structureel uit. We beschikken over een sterke schakel tussen onze ambtelijke organisatie en de veiligheidsregio.	Doorlopend	

Wat mag het kosten?

Bedragen in €	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024
Programma 2 Veiligheid				
Mutatie baten en lasten				
Totale lasten programma	4.947.880	5.051.545	5.121.575	5.111.949
Totale baten programma	418.004	424.693	431.488	438.391
Saldo van het programma	-4.529.876	-4.626.852	-4.690.087	-4.673.558
Mutatie reserves				
Toevoegingen	37.500	38.000	39.000	40.000
Onttrekkingen	21.532	29.855	65.298	20.688
Resultaat van het programma	-4.545.844	-4.634.997	-4.663.789	-4.692.870

Welke beleidsindicatoren zijn hierbij relevant?

De volgens de ministeriële regeling geldende beleidsindicatoren voor dit programma zijn in onderstaande tabel weergegeven.

Programma 2 Veiligheid					
Naam indicator	Eenheid	Periode	Nw	NL	Bron
Vervijzingen Halt	Aantal per 10.000 jongeren	2019	250	132	Bureau Halt
Winkeldiefstallen	Aantal per 1.000 inwoners	2018	1	2	CBS
Geweldsmisdrijven	Aantal per 1.000 inwoners	2018	5	5	CBS
Diefstallen uit woningen	Aantal per 1.000 inwoners	2018	2	3	CBS
Vernieling en beschadiging (in de openbare ruimte)	Aantal per 1.000 inwoners	2018	6	6	CBS

* gegevens afkomstig uit www.waarstaatjegemeente.nl, stand september 2020.

Wie zijn de verbonden partijen/met wie werken we samen?

In de tabel hieronder staan de namen van de verbonden partijen, die te maken hebben met de uitvoering van dit programma. Voor gedetailleerde informatie inzake de verbonden partijen verwijzen wij u naar de paragraaf Verbonden partijen.

Programma 2 Veiligheid	
Naam verbonden partij	
Veiligheidsregio Hollands Midden (VRHM)	

Wat zijn de risico's ?

In de tabel hieronder staan de mogelijke risico's, die samenhangen met de uitvoering van dit programma.

Programma 2 Veiligheid	
Onderwerp risico	Omschrijving risico
Calamiteiten van grote omvang	Binnen elke gemeente kunnen grote calamiteiten zich voordoen. Door het volgen van rampentrainingen en door deelname aan rampenoefeningen wordt de organisatie voorbereid. De kosten voor de crisisorganisatie blijven voor de gemeente.

2.2.3 Programma 3: Verkeer en Parkeren

Programmadoelstelling vanuit Collegeagenda:

Veilig verkeer. We kennen alle gevaarlijke verkeerssituaties en maken die veiliger.

3.1 Bereikbaarheid van onze gemeente en de regio			
We verbeteren de bereikbaarheid van onze gemeente en de regio. Dit doen we door fietsgebruik te stimuleren en de regionale keten van trein-bus-fiets-auto te versterken.			
Portefeuillehouder:	Ter Hark	Team:	BOC
Wat willen we bereiken?	Wat gaan we er voor doen?		Wanneer?
We stimuleren het fietsgebruik	We stellen een fietsplan op. We brengen de lokale- en regionale/provinciale fietsinfrastructuur en de fietsveiligheid hierbij in beeld en zetten in op verbetering.		Tweede kwartaal
	We passen de voorrangsregeling voor het fietspad bij de kruising Tolhoren – Herenweg aan. Voor de uitvoeringsplanning zijn we afhankelijk van de nutsbedrijven.		2022
	We breiden naar behoefte fietsenstallingen uit bij bushaltes, het strand en onze dorpscentra.		Doorlopend
We versterken de regionale keten van trein-bus-fiets-auto	We stellen binnen Holland Rijnland een "Regionale strategie mobiliteit" op. We streven hierbij naar blijvende en duurzame oplossingen voor Noordwijk en de regio.		Eerste kwartaal
	We maken ons als Duin- en Bollenstreek sterk voor betere oost-westverbindingen en verknoping met de noord-zuidverbindingen. We kijken naar de uitbreiding van R-Net naar Picképlein/Leeuwenhorst.		Doorlopend
	We onderzoeken de mogelijkheden van een alzijdige aansluiting van de Beeklaan op de N206.		Tweede kwartaal
	We nemen deel aan de Provinciale trajectstudies van de N443 en N444. Deze zijn gericht op een betere doorstroming en verhoging van de verkeersveiligheid zoals bij de Piet Gijzenbrug.		Derde kwartaal
	We brengen onze wensen in voor de (uitgestelde) provinciale OV-concessie. Daarbij vragen we onder andere aandacht voor aansluitende vertrektijden bus-trein en voor een regionaal nachtnet. We zijn afhankelijk van de Provinciale planning.		2021
	We faciliteren aanvullend lokaal openbaar vervoer met de Beach Shuttle (strandpendel), de Hop-on-Hop-off (campingpendel), AutoMaatje en TukTuks.		Doorlopend

	We participeren in de proef voor autonoom vervoer bij ESA ESTEC en doen een voorstel voor een haalbaarheidsstudie naar autonoom vervoer in Noordwijk aan Zee. We nemen deel in een onderzoek naar een oplaadpunt op het terrein van ESA ESTEC voor elektrische bussen in het openbaar vervoer. We zijn hierbij afhankelijk van de Provincie.	Doorlopend/ Eerste kwartaal Derde kwartaal
--	--	--

3.2 Verkeersveilige en toegankelijke dorpen

We kennen alle gevaarlijke verkeerssituaties. We maken die plekken veiliger. We stimuleren verkeersveilig gedrag. We verbeteren de doorstroming van het verkeer in onze dorpen.

<i>Portefeuillehouder:</i>	<i>Ter Hark</i>	<i>Team:</i>	<i>BOC</i>
Wat willen we bereiken?	Wat gaan we er voor doen?	Wanneer?	
We kennen alle gevaarlijke verkeerssituaties	We stellen een verkeersveiligheidsplan op. We houden een overzicht bij van de gevaarlijke verkeerssituaties en rapporteren hier jaarlijks over. We nodigen inwoners uit om gevaarlijke verkeerssituaties te melden aan de gemeente. We geven actief en tijdig door wat er met de melding is gedaan.	Tweede kwartaal Vierde kwartaal Doorlopend	
We maken gevaarlijke verkeerssituaties veiliger	We pakken een gevaarlijke verkeerssituatie ook aan bij lopende werkzaamheden van onze wijkteams en geplande wijkreconstructies. Ook zetten we bijvoorbeeld onze mobiele snelheidsdisplays in. We maken rotondes binnen de bebouwde kom veilig door vaststelling van eenduidige voorgangregels voor auto's, fietsers en voetgangers. We verplaatsen de bromfiets van het fietspad naar de rijbaan. We maken het fietspad bij het viaduct Ruigenhoek veiliger. We ronden de uitvoering van het project "Veilige schoolomgeving" van scholen in het Vinkeveld af.	Doorlopend Planning aanleg rotondes volgt Tweede kwartaal Vierde kwartaal.	
We stimuleren verkeersveilig gedrag	We verankeren verkeersveiligheid in het Integraal Veiligheidsplan. We doen mee aan landelijke campagnes als "Bob", "De Scholen Zijn Weer Begonnen" en "Fietsverlichting". We stimuleren scholen mee te doen aan programma's zoals "School op Seef". Hiervan is verkeerseducatie een onderdeel.	Tweede kwartaal Doorlopend Doorlopend	

	We voeren met Veilig Verkeer Nederland projecten uit die gericht zijn op veilige deelname van senioren aan het verkeer, zoals het project "Doortrappen".	Doorlopend
We verbeteren de verkeersdoorstroming in onze dorpen	We bevorderen de doorstroming van het verkeer naar Noordwijk aan Zee. We richten het kruispunt Van der Mortelstraat/Gooweg opnieuw in en we sluiten intelligente verkeerslichten aan op het parkeerroute informatiesysteem (PRIS).	Derde kwartaal

3.3 Parkeren		
We zorgen voor voldoende en kwalitatief goede parkeervoorzieningen. Dit doen we om aantrekkelijk te blijven als economisch sterke, leefbare en duurzame leefomgeving.		
<i>Portefeuillehouder:</i>	<i>Ter Hark</i>	<i>Team:</i> BOC
Wat willen we bereiken?	Wat gaan we er voor doen?	Wanneer?
We ondersteunen met parkeren een economisch sterke, leefbare en duurzame leefomgeving	We geven uitvoering aan de "Kadernota Parkeren". Hierbij werken we thema's zoals betaald parkeren, fiets parkeren, het vergunningsstelsel en handhaving verder uit.	Doorlopend
	We plaatsen laadpalen op basis van ons laadpalenbeleid.	Doorlopend
We realiseren voldoende en kwalitatief goede parkeervoorzieningen	We werken oplossingen voor het parkeren in Noordwijk aan Zee verder uit. Dit gaat om de Nieuwe Zeeweg / Schoolstraat, het Vuurtorenplein, het Wantveld en Hotel Huis ter Duin.	Doorlopend
	We verwijzen autogebruikers actief naar alternatieven via ons parkeerwijssysteem (PRIS). We handhaven strikt op (hinderlijk) foutparkeren.	Doorlopend
	We breiden het PRIS uit met het centrum van Noordwijkerhout en de Langevelderslag. Tevens vullen we het systeem aan met particuliere parkeervoorzieningen.	Tweede kwartaal
	We onderzoeken de mogelijkheden van een openbare fietsparkeerkelder onder de Koningin Wilhelmina Boulevard.	Tweede kwartaal
	We brengen de benodigde investeringen voor een betere bereikbaarheid en veiligheid van het parkeerterrein aan de Langevelderslag in beeld. We anticiperen hiermee tevens op de ontwikkeling van Noordwijk als (duurzaam) kuuroord.	Tweede kwartaal

Wat mag het kosten?

Bedragen in €	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024
Programma 3 Verkeer en vervoer				
Mutatie baten en lasten				
Totale lasten programma	9.130.106	8.871.099	8.932.959	8.986.789
Totale baten programma	209.287	212.636	216.037	219.496
Saldo van het programma	-8.920.819	-8.658.463	-8.716.922	-8.767.293
Mutatie reserves				
Toevoegingen	0	0	0	0
Onttrekkingen	303.591	53.591	53.591	53.591
Resultaat van het programma	-8.617.228	-8.604.872	-8.663.331	-8.713.702

Welke beleidsindicatoren zijn hierbij relevant?

De volgens de ministeriële regeling geldende beleidsindicatoren voor dit programma zijn komen te vervallen.

Wie zijn de verbonden partijen/met wie werken we samen?

Er zijn geen verbonden partijen voor dit programma.

Wat zijn de risico's ?

In de tabel hieronder staan de mogelijke risico's, die samenhangen met de uitvoering van dit programma.

Programma 3 Verkeer en Parkeren	
Onderwerp risico	Omschrijving risico
Vandalisme	Schades aan straatmeubilair en bestrating door vernielingen, weersomstandigheden, diefstal, graffiti enz.
Parkeerplaatsen	Verlies van parkeerplaatsen kan een negatief effect hebben op de parkeerinkomsten.
Verkeerssituaties	Het negeren van gevaarlijke verkeerssituaties die verwijtbaar zijn aan de gemeente waardoor de gemeente aansprakelijk kan worden gesteld.

2.2.4 Programma 4: Economie

Programmadoelstelling vanuit Collegeagenda:

Economische vernieuwing. We bouwen innovatief door aan onze economische toekomst met Health, Space, Bulbs & Flowers.

4.1 Badplaats			
We zijn als Kuuroord een aantrekkelijke toeristische verblijfplaats, die zich profileert als gezonde badplaats, waar de inwoner ook van profiteert, met een schoon, toegankelijk en veilig strand.			
Portefeuillehouder:	Ter Hark / Van den Berg	Team:	ETP
Wat willen we bereiken?	Wat gaan we er voor doen?	Wanneer?	
We vergroten onze kansen als Kuuroord	De gemeente Noordwijk heeft de status van Kuuroord verkregen. In onze visie Kuuroord beschrijven we de verdere ontwikkeling van badplaats naar Kuuroord. Op basis van deze visie schrijven we een uitvoeringsprogramma. We trekken samen op met het sociaal domein op het gebied van positieve gezondheid.	Eerste kwartaal Tweede kwartaal Doorlopend	
We zijn een aantrekkelijke toeristische verblijfplaats	We stimuleren een jaarrond verblijfsklimaat, binnen een profiel dat past bij de Kuuroordstatus. Als strategisch partner zetten we ons in op het verkrijgen van de status Nationaal Park. Na het verkrijgen van de status zetten we ons op de kaart als onderdeel van Nationaal Park Hollandse Duinen. We profileren Noordwijk hierbij als Kuuroord. We onderzoeken met de provincie hoe we onze verblijfsaccommodaties en een diverse segmentering van onze horeca (aantal sterren) vitaal houden. We schrijven een integrale visie op horeca en retail. Hieraan koppelen we een uitvoeringsprogramma. We onderzoeken hoe we kunnen blijven voldoen aan Quality Coast, het Europese kenmerk voor duurzame ontwikkelingen van kustgemeenten. We werken de aanbevelingen van de jury uit.	Doorlopend Eerste kwartaal (status verkrijgen) Tweede kwartaal (status Noordwijk) Vierde kwartaal Tweede kwartaal	
We profileren ons als gezonde badplaats	We geven uitvoering aan de afspraken met Noordwijk Marketing over verbreding van hun activiteiten naar alle dorpen.	Doorlopend	
We hebben een schoon, toegankelijk en veilig strand	We actualiseren onze "Strandnota". Dit doen we samen met verenigingen, strandbezoekers, omwonenden, ondernemers en overige belanghebbenden. Op basis hiervan stellen we een meerjarig onderhoudsplan voor het strand vast.	Eerste kwartaal	

	We komen met de strandpaviljoenhouders tot overeenstemming over nieuwe pachtprizen.	Eerste kwartaal
	We gaan verder met het verbeteren van onze strandafritten. Dit doen we samen met het hoogheemraadschap en de provincie. We hebben onder andere aandacht voor padbreedte, toegankelijkheid voor mindervaliden, reclameuitingen en verlichting.	Doorlopend
	We voldoen aan de voorwaarden voor een Blauwe Vlag, een internationale milieu-onderscheiding.	Doorlopend
	We zorgen met de Noordwijkse Reddingsbrigade (NRB), de Nederlandse Redding Maatschappij (KNRM) en de politie voor een veilig strand.	Doorlopend
	We vernieuwen onze overeenkomst met de NRB, over onder andere de bezetting van de strandposten.	Eerste kwartaal

4.2 Space			
We profileren ons als dé ruimtevaartgemeente van Nederland, met een grote aantrekkingskracht op ondernemers, inwoners en toeristen. We faciliteren campusontwikkeling. We onderzoeken een Space Experience.			
<i>Portefeuillehouder:</i>	<i>Ter Hark</i>	<i>Team:</i>	<i>ETP</i>
Wat willen we bereiken?	Wat gaan we er voor doen?	Wanneer?	
We profileren ons als dé ruimtevaartgemeente	We werken in de Nederlandse "Ruimtevaartruit" (Den Haag, Leiden, Delft, Rotterdam en Noordwijk) samen met overheden, bedrijfsleven en kennisinstituten. Dit doen we onder andere op het gebied van lobby voor inschrijving in optionele ESA-programma's.	Doorlopend	
	We ondersteunen evenementen die bijdragen aan de profilering van Space.	Doorlopend	
	We participeren in de stuurgroep Space Campus, in de Joint Consultative Committee en het Space Cluster overleg Zuid-Holland.	Doorlopend	
We faciliteren campusontwikkeling	We voeren de Regiodeal ESTEC en Space Campus Noordwijk uit.	Doorlopend	
	We zetten ons in voor een betere toegankelijkheid van de faciliteiten van ESA ESTEC voor gebruikers van de Space Campus.	Doorlopend	
	We geven uitvoering aan de nieuwe ruimtelijke ontwikkelingsvisie Space Campus.	Eerste kwartaal	

	We faciliteren en ondersteunen de campusorganisatie bij het organiseren van samenwerking en het bevorderen van innovatie. We spannen ons in om nieuwe ontwikkelingen op het huidige Esa Estec terrein te faciliteren.	Doorlopend Doorlopend.
We onderzoeken een Space Experience	We bepalen op basis van het uitgevoerde haalbaarheidsonderzoek of we meewerken aan een ontwikkelplan voor een Space Experience	Tweede kwartaal

4.3 Innovatieve Greenport			
We dragen bij aan een innovatieve Greenport Duin- en Bollenstreek, die goed digitaal bereikbaar is.			
<i>Portefeuillehouder:</i>	<i>Ter Hark</i>	<i>Team:</i>	<i>ETP</i>
Wat willen we bereiken?	Wat gaan we er voor doen?	Wanneer?	
We zijn een innovatieve Greenport	We participeren in de stichting Greenport Duin- en Bollenstreek. We jagen de agrarische economie aan op basis van de behoefte van de agrarische ondernemers. Dit doen we samen met de branche, uitzendbureaus en de regio. Tevens schenken we hierbij aandacht aan de huisvesting en registratie van internationale werkers.	Doorlopend Doorlopend	
We zijn goed digitaal bereikbaar	We geven opdracht aan een geselecteerde marktpartij voor de aanleg van een glasvezelnetwerk indien er voldoende deelnemers zijn.	Eerste kwartaal	

4.4 Winkelgebieden			
We hebben aantrekkelijke winkelgebieden in onze dorpen. We pakken winkelleegstand aan.			
<i>Portefeuillehouder:</i>	<i>Ter Hark</i>	<i>Team:</i>	<i>ETP</i>
Wat willen we bereiken?	Wat gaan we er voor doen?	Wanneer?	
We pakken de leegstand in winkelgebieden samen aan	We pakken de winkelleegstand gebiedsgericht aan op basis van het uitvoeringsprogramma van de retailvisie. Hierbij betrekken we vastgoedeigenaren en ondernemers.	Eerste kwartaal	
We hebben aantrekkelijke winkelgebieden in Noordwijk aan Zee en Noordwijk Binnen.	We geven uitvoering aan de horeca/retailvisie met inzet van de Bedrijven Investeringszone (BIZ). We werken hierbij onder meer verder aan het verkrijgen van het "Keurmerk Veilig Ondernemen".	Doorlopend	
We hebben een aantrekkelijk winkelgebied in Noordwijkerhout	We geven verdere uitvoering aan de "Centrumvisie Noordwijkerhout" en de horeca/retailvisie. Samen met de ondernemers en vastgoedeigenaren pakken we de winkelleegstand aan. Ook maken we het centrum compacter. We gaan door met het "Keurmerk Veilig Ondernemen" en "Schoonste winkelgebied van Nederland".	Doorlopend Doorlopend	
We hebben een vitaal winkelaanbod in De Zilk	We maken de realisatie van een supermarkt in Het Zilt planologisch mogelijk. We laten het winkelaanbod terugkomen als gespreksonderwerp bij o.a. onze kernbezoeken.	Eerste kwartaal Eerste kwartaal	

4.5 Werklocaties			
We bieden passende ruimte aan het bedrijfsleven. We hebben een kantorenvorraad en bedrijventerreinen die toekomstbestendig zijn.			
<i>Portefeuillehouder:</i>	<i>Ter Hark</i>	<i>Team:</i>	<i>ETP</i>
Wat willen we bereiken?	Wat gaan we er voor doen?	Wanneer?	
We hebben een toekomstbestendige kantorenvorraad	We geven uitvoering aan de regionale kantorenstrategie Holland Rijnland. Duurzaamheid heeft hierbij onze bijzondere aandacht. We besteden in het uitvoeringsprogramma van de omgevingsvisie aandacht aan kleinschalige kantoren in de woonomgeving. Bijvoorbeeld kantoor aan huis.	Doorlopend Vierde kwartaal	
We hebben toekomstbestendige bedrijventerreinen	We geven uitvoering aan de regionale bedrijventerreinen strategie. We bereiden uitbreiding van bedrijventerrein Gravendam voor. Hierbij betrekken we ondernemers.	Eerste kwartaal	

4.6 Evenementen			
We zijn een evenementvriendelijke gemeente, die de veiligheid waarborgt. We dragen onze bloemencorso's een warm hart toe.			
<i>Portefeuillehouder:</i>	<i>Ter Hark</i>	<i>Team:</i>	<i>ETP</i>
Wat willen we bereiken?	Wat gaan we er voor doen?	Wanneer?	
We zijn evenementvriendelijk	We stellen via een participatietraject een nieuw evenementenbeleid heldere kaders en handvatten op. We leggen onder meer vast welk type evenementen we waar willen toestaan en welk type we (extra) willen faciliteren. We versimpelen waar mogelijk onze procedures.	Tweede kwartaal	
	We leggen vast hoe we financieel en organisatorisch omgaan met gemeentelijke ontvangsten bij evenementen.	Tweede kwartaal	
	We formuleren beleid voor invulling van het "themajaar". In 2021 is het thema 'Vrijheid'.	Tweede kwartaal	
	Voor de viering van themajaar maken we structureel geld vrij (2022 e.v.) in de begroting.	Tweede kwartaal	
We waarborgen de veiligheid van evenementen	We ontwikkelen een vaste werkwijze waarmee evenementenorganisaties een veiligheidsplan dienen op te stellen. We geven duidelijk aan waarvoor de gemeente verantwoordelijk is.	Tweede kwartaal	
	We leggen afspraken rond verkeersregeling en crowd management vast.	Tweede kwartaal	
We dragen onze bloemencorso's een warm hart toe	We continueren de ondersteuning van Bloemencorso Bollenstreek en de Flower Parade als grote publiekstrekkingen.	Doorlopend	

4.7 Ondersteuning ondernemers			
We ondersteunen ondernemers.			
<i>Portefeuillehouder:</i>	<i>Ter Hark</i>	<i>Team:</i>	<i>ETP</i>
Wat willen we bereiken?	Wat gaan we er voor doen?	Wanneer?	
We verbeteren de dienstverlening aan ondernemers.	We openen een ondernemersloket ODWH en digitaliseren en versnellen de behandeling van aanvragen.	Tweede kwartaal	
	We denken na over de toekomst van ons Noordwijkse Innovatiefonds, dat economische innovatie breed stimuleert.	Vierde kwartaal	

Wat mag het kosten?

Bedragen in €	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024
Programma 4 Economie				
Mutatie baten en lasten				
Totale lasten programma	3.587.533	3.381.692	3.191.876	3.201.284
Totale baten programma	837.038	850.431	864.037	877.862
Saldo van het programma	-2.750.495	-2.531.261	-2.327.839	-2.323.422
Mutatie reserves				
Toevoegingen	0	0	0	0
Onttrekkingen	506.966	268.259	49.349	49.349
Resultaat van het programma	-2.243.529	-2.263.002	-2.278.490	-2.274.073

Welke beleidsindicatoren zijn hierbij relevant?

De volgens de ministeriële regeling geldende beleidsindicatoren voor dit programma zijn in onderstaande tabel weergegeven.

Programma 4 Economie					
Naam indicator	Eenheid	Periode	Nw	NL	Bron
Func tiemenging	%	2019	55	53	LISA
Vestigingen (van bedrijven)	Aantal per 1.000 inwoners in leeftijd 15 t/m 64 jaar	2019	177	152	LISA

* gegevens afkomstig uit www.waarstaatjegemeente.nl, stand september 2020.

Wie zijn de verbonden partijen/met wie werken we samen?

In de tabel hieronder staan de namen van de verbonden partijen, die te maken hebben met de uitvoering van dit programma. Voor gedetailleerde informatie inzake de verbonden partijen verwijzen wij u naar de paragraaf Verbonden partijen.

Programma 4 Economie	
Naam verbonden partij	
Holland Rijnland	
Greenport Ontwikkelingsmaatschappij (GOM)	

Wat zijn de risico's ?

In de tabel hieronder staan de mogelijke risico's, die samenhangen met de uitvoering van dit programma.

Programma 4 Economie	
Onderwerp risico	Omschrijving risico
Aanbestedingsregels	Het ten onrechte bevorderen van lokale of regionale ondernemers bij aanbestedingen brengt het risico van schadeclaims mee.

2.2.5 Programma 5: Onderwijs

Programmadoelstelling vanuit Collegeagenda:

Onderwijs als sterke basis. We maken brede vorming van onze jeugd mogelijk, in aanvulling op reguliere onderwijsprogramma's.

5.1 Passende onderwijsvormen			
We willen dat iedereen meedoet. Hiervoor zijn taalvaardigheid en een diploma essentieel. We streven naar passende onderwijsvormen en een goede aansluiting op de arbeidsmarkt. We houden toezicht op de kwaliteit van de kinderopvang.			
Portefeuillehouder:	Salman	Team:	OSS
Wat willen we bereiken?	Wat gaan we er voor doen?	Wanneer?	
We bevorderen taalvaardigheid	We zorgen voor doorlopende leerlijnen tussen voorschool en school. We meten zowel het doelgroep-bereik als het pedagogisch effect van voorschoolse educatie. Hierbij betrekken we het onderwijs, het CJG en de voorschoolse voorzieningen. We ondersteunen taalonderwijs van (nieuwe) inwoners. We geven uitvoering aan het regionale programma Laaggeletterdheid 2020-2024. Dit doen we samen met onze partners. We intensiveren onze samenwerking met het Taalhuis, de bibliotheek en andere aanbieders van onderwijs in een Taalpact.	Derde kwartaal Doorlopend Doorlopend Vierde kwartaal	
We willen dat iedere jongere een diploma haalt	We gaan schoolverzuim en voortijdig schoolverlaten tegen. Het Regionaal Bureau Leerplicht voert dit uit.	Doorlopend	
We streven naar passende onderwijsvormen	We geven uitvoering aan de ontwikkelagenda Duin- en Bollenstreek 2018-2022. We onderzoeken samen met het onderwijs hoe de doorstroming vanuit jeugdhulp naar onderwijs kan worden verbeterd. We houden inzicht in de wachtlijsten en sturen op een duidelijke aanmeldprocedure. We maken afspraken over het opstellen van een integraal ontwikkelplan.	Doorlopend Derde kwartaal	
We streven naar goede aansluiting op de arbeidsmarkt	We geven uitvoering aan de regionale "Human Capital Agenda" zoals opgesteld door de Economic Board. Hiermee zorgen we voor een betere aansluiting van het onderwijsaanbod op de vier economische sectoren: Greenport, Toerisme, Tech en Health.	Doorlopend	
We houden toezicht op de kwaliteit van kinderopvang	We volgen de adviezen uit de GGD-inspectierapporten adequaat op. Dit doen we op basis van ons handhavingsbeleid.	Doorlopend	

5.2 Brede vorming van de jeugd			
We stimuleren dat er in het onderwijs, naast kennisoverdracht, ook ruimte is voor vorming van de jeugd. We vinden als badplaats zwemvaardigheid van onze inwoners belangrijk.			
Portefeuillehouder:	Salman	Team:	OSS
Wat willen we bereiken?	Wat gaan we er voor doen?		Wanneer?
We stimuleren brede vorming	We geven samen met het onderwijs uitvoering aan ons geharmoniseerde onderwijsbeleid. We zetten hierbij onder meer in op de lichamelijke ontwikkeling. We vergroten de weerbaarheid met schooljudo en gaan pesten tegen. We ontmoedigen middelengebruik.		Doorlopend
	We stellen een maatschappelijke agenda op waarin we het onderwijsbeleid verder integreren met overige beleidsthema's, zoals positieve gezondheid.		Vierde kwartaal
	We doen mee met de nieuwe landelijke regeling "Cultuureducatie met Kwaliteit" en benutten hierbij het lokale- en regionale aanbod.		Doorlopend
	We faciliteren lessen voor brandpreventie, reanimatie- en EHBO-cursussen, waaronder het gebruik van AED's.		Doorlopend
	We ondersteunen onderwijsprogramma's gericht op natuureducatie, bevordering van afvalscheiding en verkeersveiligheid.		Doorlopend
We vinden zwemvaardigheid belangrijk	We zetten in op het onderhouden van zwemvaardigheid. We bieden clinics aan voor groepen 7-8. Dit doen we in samenwerking met de basisscholen in alle dorpen.		Doorlopend
	We faciliteren lessen voor veilig (mui)zwemmen in zee. Dit doen we samen met de Noordwijkse Reddingsbrigade.		Doorlopend

5.3 Onderwijshuisvesting			
We zorgen voor kwalitatief goede onderwijshuisvesting in onze dorpen.			
<i>Portefeuillehouder:</i>	<i>Salman</i>	<i>Team:</i>	<i>OSS</i>
Wat willen we bereiken?	Wat gaan we er voor doen?	Wanneer?	
We zorgen voor kwalitatief goede huisvesting	We voeren ons Integraal Huisvestingsprogramma 2018 – 2030 (IHP) uit. We zijn hierbij alert op verduurzamingskansen.	Doorlopend	
	We zorgen voor passende onderwijshuisvesting in Noordwijk aan Zee. Hierbij werken we aan een definitief ontwerp voor een duurzaam schoolgebouw voor de fusieschool Wakersduin – Zeehonk op de locatie Wakersduin. Op basis van het definitief ontwerp wordt het benodigde krediet en de dekking daarvan vastgesteld.	Derde kwartaal	
	We maken een plan voor een (permanente) dependance voor De Prinsenhof. We lossen hiermee het tekort aan onderwijs capaciteit in Noordwijkerhout op.	Vierde kwartaal	
	We onderzoeken de uitbreiding en verduurzaming van de Noordwijkse School op de huidige locatie. Een unilocatie voor de school is hierbij uitgangspunt.	Vierde kwartaal	

5.4 Leerlingenvervoer			
We waarborgen de toegankelijkheid van het (speciaal) onderwijs. We bieden passende vervoersvoorzieningen. We vergroten de zelfredzaamheid van reizende leerlingen.			
<i>Portefeuillehouder:</i>	<i>Salman</i>	<i>Team:</i>	<i>OSS</i>
Wat willen we bereiken?	Wat gaan we er voor doen?	Wanneer?	
We bieden passende vervoersvoorzieningen	We geven uitvoering aan de Verordening leerlingenvervoer en de aanvullende beleidsregels.	Doorlopend	
	We zijn kritisch op de kwaliteit van de uitvoering door de vervoerder.	Doorlopend	
We vergroten de zelfredzaamheid	We moedigen gebruik van openbaar vervoer aan door het beschikbaar stellen van de “Voor Elkaar Pas”. Tevens bevorderen we zelfstandig leren reizen met het openbaar vervoer.	Doorlopend	

Wat mag het kosten?

Bedragen in €	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024
Programma 5 Onderwijs				
Mutatie baten en lasten				
Totale lasten programma	4.473.227	4.372.905	4.372.721	4.406.445
Totale baten programma	716.051	722.314	728.680	735.145
Saldo van het programma	-3.757.176	-3.650.591	-3.644.041	-3.671.300
Mutatie reserves				
Toevoegingen	404.756	453.817	429.139	438.306
Onttrekkingen	322.479	322.479	322.479	322.479
Resultaat van het programma	-3.839.453	-3.781.929	-3.750.701	-3.787.127

Welke beleidsindicatoren zijn hierbij relevant?

De volgens de ministeriële regeling geldende beleidsindicatoren voor dit programma zijn in onderstaande tabel weergegeven.

Programma 5 Onderwijs					
Naam indicator	Eenheid	Periode	Nw	NL	Bron
Absoluut verzuim	Aantal per 1.000 leerlingen	2018	3	2	DUO
Relatief verzuim	Aantal per 1.000 leerlingen	2018	7	23	DUO
Vroegtijdig schoolverlaters zonder startkwalificatie	% deelnemers aan het VO en MBO onderwijs	2018	2	2	DUO

* gegevens afkomstig uit www.waarstaatjegemeente.nl, stand september 2020.

Wie zijn de verbonden partijen/met wie werken we samen?

In de tabel hieronder staan de namen van de verbonden partijen, die te maken hebben met de uitvoering van dit programma. Voor gedetailleerde informatie inzake de verbonden partijen verwijzen wij u naar de paragraaf Verbonden partijen.

Programma 5 Onderwijs	
Naam verbonden partij	
Holland Rijnland	

Wat zijn de risico's ?

In de tabel hieronder staan de mogelijke risico's, die samenhangen met de uitvoering van dit programma.

Programma 5 Onderwijs	
Onderwerp risico	Omschrijving risico
Leerlingenvervoer	Leerlingenvervoer is een open-einde regeling. De financiële gevolgen zijn hierdoor moeilijk in te schatten.

2.2.6 Programma 6: Sport en Cultuur

Programmadoelstelling vanuit Collegeagenda:

Sportvoorzieningen breed benutten. We bevorderen dat iedere inwoner plezier kan beleven aan uitstekende sportvoorzieningen in onze gemeente. Zorgen voor een sterk cultureel klimaat.

6.1 Verenigingen en vrijwilligers			
We ondersteunen ons verbindende en sociaal veilige verenigingsleven. We minimaliseren drempels bij het organiseren van evenementen.			
<i>Portefeuillehouder:</i>	<i>Salman / Ter Hark</i>	<i>Team:</i>	<i>OSS</i>
Wat willen we bereiken?	Wat gaan we er voor doen?	Wanneer?	
We ondersteunen ons verbindende verenigingsleven	We zijn een sterke gesprekspartner voor verenigingen. We richten een sport- en cultuurloket in als uitwerking van het Sportakkoord. We beschikken daarmee over een informatie- en doorverwijspunt voor inwoners en verenigingen voor vragen op het gebied van cultuur en sport.	Doorlopend Eerste kwartaal	
We bereiken een veilig en positief klimaat binnen verenigingen	We ondersteunen verenigingen actief bij de ontwikkeling van beleid op het gebied van integriteit en het tegengaan van sociaal onwenselijk gedrag. Daartoe stellen we een gedragscode op op basis van het Sportakkoord en geven uitvoering aan het actieprogramma "In veilige handen".	Doorlopend Derde kwartaal	
We minimaliseren drempels bij het organiseren van evenementen	We faciliteren evenementen en zetten daarbij de gemeentelijke evenementencoördinator in als eerste aanspreekpunt voor verenigingen en vrijwilligers.	Doorlopend	

6.2 Sport en bewegen			
We benutten de maatschappelijke functie van sport.			
<i>Portefeuillehouder:</i>	<i>Salman / Van den Berg</i>	<i>Team:</i>	<i>OSS</i>
Wat willen we bereiken?	Wat gaan we er voor doen?	Wanneer?	
We benutten de maatschappelijke functie van sport	We actualiseren het sportbeleid op basis van het Sportakkoord. We leggen hierbij de nadruk op preventie, (geestelijke) gezondheid en het welzijn van kwetsbare groepen. We maken hierbij verbinding met het welzijnsbeleid. We beschikken over hoogwaardige sportaccommodaties. Naast voor (top)sportbeoefening zetten we deze breder in voor (maatschappelijke) activiteiten zoals re-integratie naar werk en de verdere ontwikkeling van Kuuroord Noordwijk.	Tweede kwartaal. Doorlopend.	

6.3 Kunst, cultuur en media			
We zorgen voor een sterk cultureel klimaat. We vinden een sterke streekomroep als onafhankelijke informatiebron voor onze inwoners belangrijk.			
<i>Portefeuillehouder:</i>	<i>Ter Hark</i>	<i>Team:</i>	<i>ETP</i>
Wat willen we bereiken?	Wat gaan we er voor doen?	Wanneer?	
We zorgen voor een sterk cultureel klimaat	We ondersteunen culturele activiteiten in onze dorpen op basis van de vier uitvoeringsprogramma's in de nota Sterren voor Cultuur 2018-2021. We stellen samen met onze inwoners en partners een nieuw cultureel uitvoeringsprogramma op. We stellen een masterplan Kunst in de Buitenruimte op. We faciliteren de herontwikkeling van het Museum Noordwijk indien hierover in 2020 een positief besluit wordt genomen.	Doorlopend Vierde kwartaal Derde kwartaal Doorlopend	
We vinden een sterke streekomroep als onafhankelijke informatiebron voor onze inwoners belangrijk	We steunen de continuïteit en verdere professionalisering van de omroep BO. Als betrokken partijen in 2020 een positief besluit nemen over de vorming van een nieuwe streekomroep dan stellen we een advies op voor het Commissariaat voor de Media over de aanwijzing van de nieuwe streekomroep. Daarna maken we nieuwe financiële afspraken met betrokken actoren.	Derde kwartaal	

6.4 Breed benutte accommodaties			
We benutten onze eersteklas sportaccommodaties optimaal. We bepalen de toekomst van De Schelft. We vergroten de mogelijkheden voor sport en bewegen in de buitenruimte.			
<i>Portefeuillehouder:</i>	<i>Van den Berg / Salman</i>	<i>Team:</i>	<i>OSS</i>
Wat willen we bereiken?	Wat gaan we er voor doen?	Wanneer?	
We benutten onze eersteklas sportaccommodaties optimaal	We evalueren en actualiseren het sportaccommodatiebeleid. Hierbij zijn duurzaamheid, multifunctionaliteit (welzijn), toegankelijkheid en de kwaliteit van het beheer belangrijke uitgangspunten. We ondersteunen verenigingen bij de verduurzaming van sportaccommodaties op basis van energiescans. We starten met de B.V. Sportbedrijf Noordwijk,	Vierde kwartaal Tweede kwartaal Eerste kwartaal	
We bepalen de toekomst van De Schelft	We bevorderen de kwaliteit van het beheer van de Schelft op basis het uitgevoerde klanttevredenheidsonderzoek.	Doorlopend	

	We werken de scenario's uit het onderzoek naar de herontwikkeling van De Schelft verder uit. Het behoud van de functie van Schelft voor de cultuur- en sportverenigingen is hierbij uitgangspunt.	Tweede kwartaal
We vergroten de mogelijkheden voor sport en bewegen in de buitenruimte	We onderzoeken de haalbaarheid van een voorziening voor de Triathlonvereniging. Dit doen we in samenhang met ontwikkelingen rond het Oosterduinse meer.	Vierde kwartaal
	We onderzoeken de openstelling van onze sportparken na schooltijd. Daarbij houden we rekening met mogelijke overlast voor omwonenden en aansprakelijkheid bij schade. We betrekken hierbij de ervaringen bij Sportpark Duinwetering.	Derde kwartaal
	We actualiseren het rapport 'Sport in de Buitenruimte' met als doel de uitbreiding en optimalisatie van sport- en beweegvoorzieningen in de buitenruimte van Noordwijk.	Derde kwartaal
	We leveren de nieuwbouw op de sportparken aan de Lageweg en De Boekhorst op.	Derde kwartaal

Wat mag het kosten?

Bedragen in €	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024
Programma 6 Sport en cultuur				
Mutatie baten en lasten				
Totale lasten programma	7.060.401	7.582.779	7.870.750	7.789.812
Totale baten programma	1.332.842	1.354.166	1.375.834	1.397.848
Saldo van het programma	-5.727.559	-6.228.613	-6.494.916	-6.391.964
Mutatie reserves				
Toevoegingen	2.422.553	457.760	492.981	528.216
Onttrekkingen	3.174.996	1.445.596	1.787.694	1.755.544
Resultaat van het programma	-4.975.116	-5.240.777	-5.200.203	-5.164.636

Welke beleidsindicatoren zijn hierbij relevant?

De volgens de ministeriële regeling geldende beleidsindicatoren voor dit programma zijn komen te vervallen.

Wie zijn de verbonden partijen/met wie werken we samen?

Er zijn geen verbonden partijen voor dit programma.

Wat zijn de risico's ?

In de tabel hieronder staan de mogelijke risico's, die samenhangen met de uitvoering van dit programma.

Programma 6 Sport en Cultuur	
Onderwerp risico	Omschrijving risico
Covid-19	In 2020 heeft het Rijk steunmaatregelen uitgevoerd om de eerste klappen van sport en cultuur op te vangen. Het is nog onduidelijk wat de verdere financiële gevolgen zijn voor deze groepen.
BTW vergoeding	De btw op sport wordt vergoed van rijksbudget (SPUK). Het risico bestaat dat niet de volledige vergoeding vanuit het rijk wordt ontvangen.

2.2.7 Programma 7: Sociaal Domein en Volksgezondheid

Programmadoelstelling vanuit Collegeagenda:

Eén loket voor hulp. We versterken vanuit een integrale toegang het netwerk dat klaarstaat voor inwoners met een hulp- of zorgbehoefte.

7.1 Eén toegang voor hulp			
We verhogen de kwaliteit en doelgerichtheid van hulp en zorg. We verlagen drempels voor hulp en zorg. We leggen nieuwe verbindingen in een maatschappelijk programma.			
Portefeuillehouder:	Salman	Team:	MAS
Wat willen we bereiken?	Wat gaan we er voor doen?	Wanneer?	
We verhogen de kwaliteit en doelgerichtheid van hulp en zorg	We starten met de "integrale toegang". We faciliteren onze partners bij de inrichting van integrale teams in Noordwijk en Noordwijkerhout, waarbij hulp- of zorgbehoefte centraal staat. We leggen hierbij verbinding met huisartsen, wijkverpleegkundigen en specialistische zorg. We professionaliseren de werkwijze "één gezin, één plan, één regisseur".	Eerste kwartaal	
	We maken met aanbieders (sub)regionale prestatieafspraken over hulp en zorg en we sturen door middel van een dashboard op de realisatie van onze doelen.	Eerste kwartaal	
	We maken een plan voor de domein overstijgende harmonisatie van onze verordeningen en beleidsregels voor jeugd, Wmo, maatschappelijke zorg en een deel van de arbeidsparticipatie.	Derde kwartaal	
	We onderzoeken de aanstelling van een zorgombudsman.	Tweede kwartaal	
We verlagen de drempels van hulp en zorg	We zorgen met de Integrale toegang voor begrijpelijke procedures voor hulp en zorg.	Eerste kwartaal	
	We versterken de bekendheid met algemene voorzieningen en (informele) hulp door middel van een sociale kaart.	Eerste kwartaal	
	We versterken onafhankelijke cliënt-ondersteuning via het meedenkersnetwerk, de dienstverlening van de integrale toegang en de uitvoeringsagenda "Maatschappelijke Zorg".	Doorlopend	
We leggen nieuwe verbindingen in een maatschappelijk programma	We maken samen met inwoners en partners een integraal maatschappelijk programma. We leggen hierbij verbindingen tussen zorg, gezondheid, welzijn, cultuur, onderwijs en sport. We monitoren onze ambities door het model "positieve gezondheid" breed toe te passen	Vierde kwartaal	

7.2 Maatschappelijke ondersteuning

We vernieuwen ons welzijnsbeleid door geluk in onze dorpen te faciliteren. We vergroten de eigen kracht en mobiliteit van kwetsbare inwoners en bevorderen een inclusieve samenleving. We ondersteunen mantelzorgers en vrijwilligers.

<i>Portefeuillehouder:</i>	<i>Salman</i>	<i>Team:</i>	<i>MAS</i>
Wat willen we bereiken?	Wat gaan we er voor doen?	Wanneer?	
We stimuleren geluk in onze dorpen	We starten met de uitvoering van het nieuwe welzijnsbeleid. Welzijnsactiviteiten sluiten daarmee aan op de behoefte van de verschillende dorpen en hun inwoners.	Eerste kwartaal	
	We gaan eenzaamheid tegen op basis van het actieprogramma 'Mensen Hebben Mensen Nodig'	Doorlopend	
	We brengen de aanvullende acties die nodig zijn om te voldoen aan de voorwaarden voor een senior- en dementievriendelijke gemeente in kaart.	Vierde kwartaal	
	We sturen op basis van het actieplan "In veilige handen" op een sociaal veilig en positief klimaat. Dit doen we samen met onze partners.	Doorlopend	
We vergroten de eigen kracht van kwetsbare inwoners	We ondersteunen kwetsbare inwoners door verbreding van hun persoonlijke netwerk.	Doorlopend	
	We sturen samen met onze partners op afname van maatwerkvoorzieningen door versterking en verbreding van algemene voorzieningen.	Doorlopend	
	We versterken de leefbaarheid en werken aan een sluitende woonzorginfrastructuur in onze dorpen, waardoor mensen langer thuis kunnen wonen. Het uitvoeringsprogramma van de Woonvisie 2020-2030 vormt hiervoor een basis.	Doorlopend	
	We bereiden ons (sub)regionaal voor op de decentralisatie van "maatschappelijke zorg en beschermd wonen" door: • gedifferentieerde opvang en huisvesting mogelijk te maken; • de lokale inkoop van ambulante zorg, beschermd wonen en maatschappelijke opvang en de regionale inkoop van gespecialiseerde zorg; • een preventieprogramma op te zetten om GGZ- en verslavingsproblematiek te voorkomen en te verminderen; • re-integratie naar arbeid te bevorderen door intensieve ondersteuningstrajecten (IPS: individuele plaatsing en steun) in te zetten. En te investeren op destigmatisering;	Eerste kwartaal 2022	

	Prestatieafspraken met de woningcorporaties te maken over de zorgopgave. We versterken de acute zorg, crisisbeheersing en nazorg van kwetsbare inwoners en hun leefomgeving met een nieuwe lokale ketenaanpak op basis van de nieuwe Wet "Aanpak meervoudige problematiek sociaal domein".	Doorlopend
We vergroten de mobiliteit van kwetsbare inwoners	We starten en monitoren het project "Automaatje", alsmede de bredere inzet van shuttles (TukTuks) . We hebben de inrichting en het beheer van de openbare ruimte aandacht voor toegankelijk en ontmoeting, zodat iedereen mee kan doen in de samenleving.	Doorlopend Doorlopend
We ondersteunen mantelzorgers en vrijwilligers	We brengen de ondersteuning van vrijwilligers en mantelzorgers onder in onze welzijnsorganisatie.	Eerste kwartaal

7.3 (Arbeids)participatie

We laten iedereen naar vermogen meedoen. Dit betekent dat we de (arbeids)participatie onder onze inwoners verhogen, inwoners een financieel vangnet bieden, schulden voorkomen en armoede terugdringen. We bereiden ons voor op de Wet inburgering.

Portefeuillehouder:	Salman	Team:	MAS
Wat willen we bereiken?	Wat gaan we er voor doen?	Wanneer?	
We verhogen de (arbeids)participatie	We realiseren één entree voor mensen met een grote afstand tot de arbeidsmarkt binnen de GR KDB (gemeenschappelijke regeling Kust Duin en Bollenstreek). We creëren meer werk(ervarings)plekken. We doen dit door een effectievere werkwijze van de jobhunters / jobcoaches en door actief "Social return on investment" bij onder meer aanbestedingen toe te passen. We investeren met project "Meedoen!" in sociale activering van bijstandsgerechtigden met weinig uitzicht op betaald werk. Dit koppelen we aan andere lokale welzijnsactiviteiten. We werken toe naar ontschot werken in arbeidsmatige voorzieningen. We bieden kwetsbare inwoners beschutte werkplekken aan. We zetten samen met onze maatschappelijke partners in op destigmatisatie van kwetsbare inwoners met GGZ-problematiek op de werkvloer.	Eerste kwartaal 2022 Doorlopend Doorlopend Doorlopend Doorlopend	

We bieden inwoners een financieel vangnet	We verstrekken een bijstandsuitkering aan inwoners, die daar recht op hebben. We vragen hiervoor een maatschappelijke tegenprestatie naar vermogen.	Doorlopend
We helpen inwoners (preventief) bij schuldsituaties	We ontwikkelen een brede aanpak voor vroegsignalering van schuldsituaties op basis van de nieuwe Wet gemeentelijke Schuldhulpverlening. We werken hierbij samen met woningcorporaties, zorgverzekeraars en nutsbedrijven. We dringen schuldproblematiek terug door inzet van individuele schuldhulptrajecten.	Tweede kwartaal Doorlopend
We dringen armoede terug	We bestrijden armoede op basis van onze nieuwe Nota Minimabeleid. We onderzoeken de mogelijkheden van een Noordwijk Pas waarmee onder meer boodschappen kunnen worden gedaan.	Doorlopend Eerste kwartaal
We bevorderen de integratie van nieuwkomers	We bereiden ons (sub)regionaal voor op de uitvoering van de nieuwe Wet inburgering, waaronder de inkoop van taalonderwijs voor statushouders. We verbreden het cursusaanbod. Hierbij betrekken we stichting Vluchtelingenwerk.	Tweede kwartaal Doorlopend
We geven als werkgever het goede voorbeeld	We nemen als werkgever het voortouw in het aannemen van mensen met een handicap en afstand tot de arbeidsmarkt. In de paragraaf bedrijfsvoering wordt dit nader beschreven.	Doorlopend

7.4 Jeugd

We zetten direct de juiste jeugdhulp in. We zorgen dat kwetsbare jongeren kunnen meedoen in de samenleving. We benutten de preventieve werking van jeugdwerk.

<i>Portefeuillehouder:</i>	<i>Salman</i>	<i>Team:</i>	<i>MAS</i>
Wat willen we bereiken?	Wat gaan we er voor doen?	Wanneer?	
We benutten de preventieve werking van jeugdwerk	We stellen een lokaal jeugd preventieplan op, waarbij we inzetten op normalisatie en het bewerkstelligen van een dekkend aanbod. We doen dit samen met het jeugd- en jongerenwerk.	Derde kwartaal	
We zetten direct de juiste jeugdhulp in	We voeren het Zorgprogrammaplan Jeugdhulp uit. We zetten collectieve jeugdhulp in op het speciaal onderwijs.	Doorlopend Doorlopend	

	We benutten de integrale toegang bij (complexe) gezinsproblematiek. We stellen een integraal gezinsplan op en zetten bij complexe hulpvragen een regisseur in.	Eerste kwartaal
	We zetten extra hulp in voor kinderen met een achterstand, zodat zij ook op de reguliere opvang kunnen worden opgevangen. Hiermee bewerkstelligen we tevens een doorlopende leerlijn naar het (basis)onderwijs.	Eerste kwartaal
	We richten een regionaal loket voor zeer complexe jeugd- en/of opvoedproblematiek in, waarin specialisten samenwerken. De aanbieders in deze toegang zijn verantwoordelijk voor de snelle doorstroom en de wachtlijsten.	Vierde kwartaal
	We onderzoeken de mogelijkheid van het creëren van kleine gezinshuizen, voor kinderen die niet thuis kunnen wonen.	Derde kwartaal
	We evalueren de pilot Praktijkondersteuning Huisartsen (POH). Bij een positieve evaluatie stellen we een uitbreiding bij meerdere huisartsen voor.	Tweede kwartaal
	We creëren pilots met algemene voorzieningen rondom de lokale teams, waarbij er direct en lokaal hulp kan worden ingezet. Deze algemene voorzieningen moeten ervoor zorgen dat de zorg wordt genormaliseerd, de doorstroom richting specialistische zorg wordt verminderd en geen wachtlijsten ontstaan.	Tweede kwartaal
We sturen op goede jeugdhulp	We maken gerichte prestatieafspraken met aanbieders van jeugdhulp. Hierbij zetten we in op verbetering van de kwaliteit van zorg.	Vierde kwartaal

7.5 Gezondheid			
We stimuleren een gezonde leefstijl. We gaan huiselijk geweld tegen. We verbeteren de samenwerking tussen zorg en veiligheid.			
<i>Portefeuillehouder:</i>	<i>Salman</i>	<i>Team:</i>	<i>MAS</i>
Wat willen we bereiken?	Wat gaan we er voor doen?		Wanneer?
We stimuleren een gezonde leefstijl	We geven tot 2023 uitvoering aan het programma "Jongeren Op Gezond Gewicht". Samen met onze partners stellen we een plan van aanpak op.		Eerste kwartaal
	We geven het thema "gezondheid" een plek in het integraal maatschappelijk programma, de landelijke nota "Gezondheid Breed op de Agenda" vormt hiervoor het kader.		Vierde kwartaal
	We richten in het kader het project "Kansrijke start" een samenwerkingsverband op van partners binnen de		Vierde kwartaal.

	geboorteketen. Deze keten heeft als ambitie het verbeteren van de leefstijl van zwangere vrouwen.	
We vergroten de weerbaarheid van onze jeugd.	We faciliteren weerbaarheidstrainingen op de bovenbouw van het primair onderwijs. We bieden schooljudo aan aan het primair onderwijs. We geven hiermee opvolging aan de pilot Schooljudo in de kern Noordwijkerhout.	Doorlopend Doorlopend
We verbeteren de dienstverlening van de GGD voor inwoners	We ondersteunen de verbetering van de dienstverlening. Basis hiervoor is de reorganisatie van de RDOG op basis van het plan "RDOG 2024". Dit stelt ons tevens in staat scherper te sturen op financiële kaders.	Doorlopend
We gaan middelengebruik bij jongeren tegen	We onderzoeken effectieve mogelijkheden om middelengebruik tegen te gaan. Dit doen we samen met het Jeugd- en jongerenwerk en andere partners.	Derde kwartaal
We gaan huiselijk geweld tegen	We sturen stevig op de wettelijke taken "Veilig Thuis". De regionale dienst RDOG voert deze taken voor ons uit. We geven uitvoering aan de regionale visie op het tegengaan van huiselijk geweld.	Doorlopend Doorlopend
We verbeteren de samenwerking tussen zorg en veiligheid	We breiden de gemeenschappelijke regeling RDOG Hollands Midden uit met het Zorg- en Veiligheidshuis. We intensiveren daarbij de samenwerking tussen de veiligheidsketen en zorgorganisaties.	Eerste kwartaal

Wat mag het kosten?

Bedragen in €	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024
Programma 7 Sociaal Domein/Volksgezondheid				
Mutatie baten en lasten				
Totale lasten programma	39.380.676	39.363.644	39.579.430	39.570.826
Totale baten programma	8.886.742	8.731.458	8.820.640	8.825.507
Saldo van het programma	-30.493.934	-30.632.186	-30.758.790	-30.745.319
Mutatie reserves				
Toevoegingen	0	0	0	0
Onttrekkingen	447.994	215.000	200.000	0
Resultaat van het programma	-30.045.940	-30.417.186	-30.558.790	-30.745.319

Welke beleidsindicatoren zijn hierbij relevant?

De volgens de ministeriële regeling geldende beleidsindicatoren voor dit programma zijn in onderstaande tabel weergegeven.

Programma 7 Sociaal Domein en Volksgezondheid					
Naam indicator	Eenheid	Periode	Nw	NL	Bron
Banen	Aantal per 1.000 inwoners in de leeftijd van 15 t/m 64 jaar	2019	872	792	CBS/LISA
Jongeren met delict voor rechter	% 12 t/m 21 jarigen	2016	1	1	CBS
Kinderen in uitkeringsgezin	% kinderen tot 18 jaar	2018	2	7	CBS
Netto arbeidsparticipatie	% werkzame bevolking t.o.v. beroepsbevolking	2019	71	69	CBS
Werkloze jongeren	% 16 t/m 22 jarigen	2018	2	2	CBS
Personen met een bijstandsuitkering	Aantal per 10.000 inwoners	2019	175	382	CBS
Lopende re-integratievoorzieningen	Aantal per 10.000 inwoners van 15 t/m 64 jaar	2019	81	207	CBS
Jongeren met jeugdhulp	% van alle jongeren tot 18 jaar	2019	14	12	CBS
Jongeren met jeugdbescherming	% van alle jongeren tot 18 jaar	2019	1	1	CBS
Jongeren met jeugdreclassering	% van alle jongeren van 12 tot 23 jaar	2019	0	0	CBS
Cliënten met een maatwerkarrangement Wmo	Aantal per 10.000 inwoners	2019	650	670	GMSD

* gegevens afkomstig uit www.waarstaatjegemeente.nl, stand september 2020.

Wie zijn de verbonden partijen/met wie werken we samen?

In de tabel hieronder staan de namen van de verbonden partijen, die te maken hebben met de uitvoering van dit programma. Voor gedetailleerde informatie inzake de verbonden partijen verwijzen wij u naar de paragraaf Verbonden partijen.

Programma 7 Sociaal Domein en Volksgezondheid	
Naam verbonden partij	
Holland Rijnland	GR Kust-, Duin- en Bollenstreek (KDB)
Intergemeentelijke Sociale Dienst (ISD)	Regionale Dienst Openbare Gezondheidszorg (RDOG)

Wat zijn de risico's ?

In de tabel hieronder staan de mogelijke risico's, die samenhangen met de uitvoering van dit programma.

Programma 7 Sociaal Domein en Volksgezondheid	
Onderwerp risico	Omschrijving risico
Covid-19	De verwachting is een forse stijging van faillissementen en werkloosheid. Hierdoor zal in 2021 naar verwachting ook een stevig beroep worden gedaan op bijstandsuitkeringen, bijzondere bijstand en schuldhelpverlening.
Algemene uitkering	Onzekerheden bestaan uit de mogelijke kortingen vanuit het Rijk.

2.2.8 Programma 8: Duurzaamheid en Leefomgeving

Programmadoelstelling vanuit Collegeagenda:

Een duurzame samenleving. We voeren een tastbare en verantwoordelijke verduurzamingsaanpak. En passende afvalinzameling. We kiezen en introduceren een verbeterd systeem van afvalinzameling.

8.1 Duurzaamheid			
We stimuleren een toekomstbestendige balans tussen mens, milieu en economie. Dit doen we in samenwerking met onze partners en in onze gemeentelijke bedrijfsvoering.			
<i>Portefeuillehouder:</i>	<i>Van den Berg</i>	<i>Team:</i>	<i>DCS</i>
Wat willen we bereiken?	Wat gaan we er voor doen?	Wanneer?	
We bereiken verduurzaming in samenwerking met onze partners	We stimuleren duurzame initiatieven met diverse subsidies en drie fondsen. We stellen een integraal uitvoeringsprogramma op. We zetten hierbij onder meer in op biodiversiteit, circulariteit en klimaatadaptie.	Doorlopend Tweede kwartaal	
We verduurzamen de gemeentelijke bedrijfsvoering	We maken een plan voor de verdere verduurzaming van gemeentelijke gebouwen. We maken een plan voor de verduurzaming van het gemeentelijk materieel.	Eerste kwartaal Tweede kwartaal	
We verankeren onze verduurzamingskeuzen in ons beleid	We stemmen verduurzamingskeuzen integraal af in een gemeentelijke duurzaamheidstafel. We evalueren het effect van de paragraaf "maatschappelijk meerwaarde" in de college- en raadsvoorstellen.	Doorlopend Derde kwartaal	
We monitoren de duurzaamheid van Noordwijk	We meten jaarlijks de effectiviteit van ons duurzaamheidsbeleid op basis van "People Planet Profit" en maken dit zichtbaar.	Derde kwartaal	

8.2 Energietransitie			
We werken in onze wijken en binnen Holland Rijnland aan een energieneutraal Noordwijk in 2050.			
<i>Portefeuillehouder:</i>	<i>Van den Berg</i>	<i>Team:</i>	<i>DCS</i>
Wat willen we bereiken?	Wat gaan we er voor doen?	Wanneer?	
We verduurzamen de energievoorziening in Holland Rijnland	We stellen de Regionale Energiestrategie vast. We vertalen de Regionale Energie Strategie (RES) in een Lokale Energie Strategie (LES).	Tweede kwartaal Vierde kwartaal	
We stellen een transitievisie warmte op	We stellen een Transitievisie Warmte op en integreren deze in de LES. We brengen scenario's en kosten in	Vierde kwartaal	

	beeld. Samen met inwoners maken we wijkgerichte plannen voor de warmtetransitie.	
We ondersteunen de samenleving bij verduurzaming van de energievoorziening	We stellen energiecoaches aan en continueren het duurzaamheidssprekkuur.	Doorlopend
	We geven uitvoering aan de Regeling Reductie Energiegebruik (RRE) en haar opvolgers.	Doorlopend
	We ondersteunen woningcorporaties bij de verduurzaming van hun woningvoorraad.	Doorlopend
	We stimuleren de realisatie van zonne-installaties op grote daken van bedrijven.	Doorlopend
We streven naar een breed aanbod van duurzame warmtebronnen	We ondersteunen aanvragen voor exploratie van geo- en aquathermie in Duin- en Bollenstreekverband en sluiten aan bij onderzoeken naar mogelijkheden voor warmtenetten.	Doorlopend

8.3 Openbare ruimte

We werken samen met inwoners aan een openbare ruimte die schoon, leefbaar, veilig en klimaatbestendig is.

<i>Portefeuillehouder:</i>	<i>Van den Berg / Alkemade</i>	<i>Team:</i>	<i>BOC</i>
Wat willen we bereiken?	Wat gaan we er voor doen?	Wanneer?	
We hebben een openbare ruimte die duurzaam, schoon, leefbaar en veilig is	We geven integraal uitvoering aan onze programma's voor het beheer van de openbare ruimte (wegen, groen, verlichting, spelen, baggeren, oeverwerken, kunstwerken, riolering en waterbeheer).	Doorlopend	
	We pakken zwerfafval samen met inwoners aan. We stimuleren initiatieven als Z-ambassadeurs en stellen inzamelingsmateriaal beschikbaar.	Doorlopend	
	We zorgen voor actieve en tijdige terugkoppeling van meldingen in ons digitale meldpunt Fixi.	Doorlopend	
	We verwijderen overbodige verkeers- en aanduidingsborden uit de openbare ruimte en creëren daarmee rust in het straatbeeld.	Doorlopend	
We werken samen aan de openbare ruimte	We vernieuwen de openbare ruimte met een wijkgerichte aanpak waarbij beheeraspecten integraal worden meegenomen en worden geïntegreerd met circulariteit en duurzaamheid. Dit doen we samen met onze inwoners.	Doorlopend	
	We rollen onze aanpak voor "zelfbeheer" (adoptiegroen) verder uit.	Tweede kwartaal	

We maken onze openbare ruimte klimaatbestendig	We actualiseren ons beleid. We richten ons hierbij onder meer op wateroverlast, wateropvang, vergroening, klimaatbestendige infrastructuur en maatregelen tegen droogte en hittestress.	Derde kwartaal
	We sluiten met projecten aan op de "Impulsregeling klimaatadaptatie" van het Rijk. Dit doen we samen met Holland Rijnland	Doorlopend
	We verduurzamen de openbare verlichting door toepassing van LED-armaturen. We nemen achterstanden weg.	Doorlopend
We beheren onze begraafplaats toekomstbestendig.	We concretiseren ons plan voor de geleidelijke omvorming van de algemene begraafplaats tot gedenkpark.	Derde kwartaal

8.4 Natuur en groen			
We versterken het natuur- en beleavingsgroen in en om onze dorpen in een b(l)oeiende Bollenstreek.			
<i>Portefeuillehouder:</i>	<i>Van den Berg / Ter Hark</i>	<i>Team:</i>	<i>BOC</i>
Wat willen we bereiken?	Wat willen we bereiken?	Wat willen we bereiken?	
We werken aan een b(l)oeiende Bollenstreek	We geven uitvoering aan ons gebiedsprogramma.	Doorlopend	
	We stellen samen met de gemeenten in de Duinen Bollenstreek een vervolg op het Gebiedsprogramma B(l)oeiende Bollenstreek op. We betrekken de ontwikkelingen rond Nationaal Park Hollandse Duinen hierbij. We onderzoeken samen met Holland Rijnland de mogelijkheden van provinciale subsidies.	Vierde kwartaal	
We versterken het natuur- en beleavingsgroen in en om onze dorpen	We zijn een sterke partner voor de provincie bij het realiseren van ecologische verbindingen (Natuurnetwerk Nederland).	Doorlopend	
	We zetten in op biodiversiteit in onze dorpen en het buitengebied. Dit doen we op basis van het uitvoeringsprogramma Natuur en Groen.	Doorlopend	
	We voeren de bestekken groen uit met aandacht voor biodiversiteit, circulariteit en klimaatadaptatie.	Doorlopend	
	We voeren een inhaalslag uit in Noordwijkerhout en De Zilk en bewerkstelligen daarmee een uniform onderhoudsniveau in Noordwijk.	Doorlopend	
	We geven uitvoering aan ons bomenbeleidsplan.	Tweede kwartaal	

We zetten dierenwelzijn op onze beleidsagenda	We stellen beleid voor dierenwelzijn vast op basis van de startnotitie.	Vierde kwartaal
Aanpakken speelplekken	Komend jaar pakken we zes speelplekken aan, waarbij door participatie met kinderen en omwonenden een juiste invulling gegeven aan de plek.	Vierde kwartaal

8.5 Afval en grondstoffen		
We kiezen een passende wijze van afvalinzameling en -verwerking. We zetten in op hoogwaardige grondstoffen en op zo min mogelijk verbranden van restafval. Dit is de verantwoordelijkheid van iedereen.		
<i>Portefeuillehouder:</i>	<i>Van den Berg</i>	<i>Team:</i> <i>BOG</i>
Wat willen we bereiken?	Wat gaan we er voor doen?	Wanneer?
We streven naar 70% afvalscheiding in 2025	We voeren ons Grondstoffenuitvoeringplan gefaseerd uit.	Doorlopend
We harmoniseren onze afvalinzameling	We brengen de afvalinzameling- en aanpak onder bij één organisatie.	Vierde kwartaal

Wat mag het kosten?

Bedragen in €	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024
Programma 8 Duurzaamheid en Leefomgeving				
Mutatie baten en lasten				
Totale lasten programma	18.163.115	17.847.136	17.908.532	18.000.553
Totale baten programma	14.974.301	15.094.159	15.368.684	15.661.774
Saldo van het programma	-3.188.814	-2.752.977	-2.539.848	-2.338.779
Mutatie reserves				
Toevoegingen	144.000	144.000	144.000	144.000
Onttrekkingen	804.498	424.498	224.498	47.000
Resultaat van het programma	-2.528.316	-2.472.479	-2.459.350	-2.435.779

Welke beleidsindicatoren zijn hierbij relevant?

De volgens de ministeriële regeling geldende beleidsindicatoren voor dit programma zijn in onderstaande tabel weergegeven.

Programma 8 Duurzaamheid en Leefomgeving					
Naam indicator	Eenheid	Periode	Nw	NL	Bron
Huishoudelijk restafval	Kg/inwoner	2018	192	172	CBS
Hernieuwbare elektriciteit	%	2018	3	19	RWS

* gegevens afkomstig uit www.waarstaatjegemeente.nl, stand september 2020.

Wie zijn de verbonden partijen/met wie werken we samen?

In de tabel hieronder staan de namen van de verbonden partijen, die te maken hebben met de uitvoering van dit programma. Voor gedetailleerde informatie inzake de verbonden partijen verwijzen wij u naar de paragraaf Verbonden partijen.

Programma 8 Duurzaamheid en Leefomgeving	
Naam verbonden partij	
De Meerlanden Holding NV	
Vuilafvoerbedrijf Duin- en Bollenstreek (VAB)	
Samenwerkingsovereenkomst Noordwijk en AVR	

Wat zijn de risico's ?

In de tabel hieronder staan de mogelijke risico's, die samenhangen met de uitvoering van dit programma.

Programma 8 Duurzaamheid en Leefomgeving	
Onderwerp risico	Omschrijving risico
Beheerplannen	De actualisaties van de beheerplannen kan leiden tot veranderende uitgaven, welke afwijken van de in de begroting. In de paragraaf 'Onderhoud kapitaalgoederen' staat aangegeven welke beheerplannen aanwezig zijn en wanneer actualisatie nodig is.
Energietransitie	De komende jaren gaat waarschijnlijk forse investeringen in duurzaamheid. De financiële gevolgen zijn nog onduidelijk.

2.2.9 Programma 9: Wonen en Ruimte

Programmadoelstelling vanuit Collegeagenda:

De juiste woningen bouwen. We zorgen dat er continu gebouwd wordt. Vanuit inzicht in de woonbehoefte versterken we de coördinatie van bouwstromen. Onze bestemmingsplannen zijn op orde. Ook werken we aan de invoering van de nieuwe Omgevingswet.

9.1 De juiste woningen			
We streven naar woningen die passen bij de woonbehoefte van onze inwoners. We hebben inzicht in de (lokale) woonbehoefte. We bevorderen doorstroming. We faciliteren de (regionale) woningbouwopgave.			
Portefeuillehouder:	Alkemade / Ter Hark	Team:	RBR
Wat willen we bereiken?	Wat gaan we er voor doen?	Wanneer?	
We streven naar woningen die passen bij de woonbehoefte van onze inwoners.	We realiseren op basis van de Woonvisie onze doelstellingen voor starters, statushouders, internationale werkers en doelgroepen voor beschermd wonen. We sturen hierbij actief op een meer passend woningaanbod voor lage- en middeninkomens en voor jongeren / jonge gezinnen. Dit doen we samen met onze inwoners en partners	Doorlopend	
	We zetten publiekrechtelijke- en privaatrechtelijke instrumenten in, zoals doelgroepenverordening, bestemmingsreserve sociale huurwoningen, zelfbewoningsplicht en anti-speculatiebeding om betaalbare woningen te realiseren.	Doorlopend	
	We maken beleidsrijke, kerngerichte prestatieafspraken met de woningcorporaties. Hierbij zetten we in op realisatie van de lokale woningbouwbehoefte en 30% sociale woningbouw.	Vierde kwartaal	
	We passen de Beleidsregel Ruimtelijke randvoorwaarden logiesgewijze huisvesting 2019 aan om meer ruimte te bieden voor huisvestingslocaties. Hierbij betrekken we de regio, de provincie en de markt.	Vierde kwartaal	
We hebben aandacht voor wonen en zorg	We faciliteren innovatieve woon- en zorgconcepten zoals begeleid wonen en woongroepen voor senioren	Doorlopend	
We bevorderen doorstroming	We sturen op basis van de Woonvisie op voldoende tijdelijke huisvesting, betaalbare woningen in het middensegment (huur en koop) en seniorenhuisvesting. Huurwoningen blijven langdurig beschikbaar.	Doorlopend	
	We zetten lokaal maatwerk in om aanvullende doorstroming te realiseren.	Doorlopend	
	We stellen startersleningen beschikbaar.	Doorlopend	

We faciliteren de regionale woningbouwopgave	We voeren de “Regionale Woonagenda 2030” uit. We stemmen onze planlijst voor woningbouw (sub)regionaal af. We behalen hierbij de regionale doelen en zorgen ervoor dat de aantallen in lijn zijn met de provincie. We passen vanuit de Regionale Huisvestingsverordening lokaal maatwerk toe. Dit zetten we in voor lokale doorstromers, specifieke doelgroepen (zoals starters en senioren) en bij de toewijzing van goedkope woningen voor starters met een tijdelijk contract.	Doorlopend
		Derde kwartaal
		Doorlopend

9.2 Woningbouw			
We zorgen voor een continue bouwstroom. We realiseren via grondposities onze ambities uit de Woonvisie en op verduurzaming			
<i>Portefeuillehouder:</i>	<i>Alkemade / Van den Berg / Ter Hark</i>	<i>Team:</i>	<i>PCI</i>
Wat willen we bereiken?	Wat gaan we er voor doen?	Wanneer?	
We brengen onze bouwstroom op gang	We voeren ons “Deltaplan woningbouw en Bronsgeest” uit. Hierbij zetten we in op een evenwichtige woningbouw per kern.	Doorlopend	
	We stellen het voorontwerp Bestemmingsplan Bronsgeest vast.	Derde kwartaal	
	We realiseren tijdelijke woningbouw op de kavels van De Zeestroom en De Nes I. We versnellen dit door de oprichting van een ‘opgaveteam’.	Tweede kwartaal	
	We onderzoeken alternatieve locaties als compensatie voor het wegvallen van de Achterweg.	Vierde kwartaal	
	We stellen het voorontwerp bestemmingsplan Schoolstraat Noordwijk vast.	Derde kwartaal	
We zorgen voor een continue bouwstroom	We faciliteren de huidige woningbouwplannen op basis van de overeengekomen bouwfaserings. We moedigen ondernemers actief aan om de bouwstroom waar mogelijk te versnellen.	Doorlopend	
We realiseren via grondposities onze ambities uit de Woonvisie en op verduurzaming	We benutten onze huidige en toekomstige grondposities (actief grondbeleid) om onze woonvisie- en verduurzamingsdoelen te realiseren.	Doorlopend	
	We actualiseren de Nota Grondbeleid.	Eerste kwartaal	

9.3 Ruimtelijke Ordening en Omgevingsvisie			
We wonen, werken en recreëren in een economisch sterke, leefbare en duurzame leefomgeving. We gebruiken de Omgevingsvisie als toetsingskader voor plannen binnen ons ruimtelijk domein. We kunnen werken met de Omgevingswet. We hebben onze bestemmingsplannen op orde. We koesteren ons erfgoed.			
<i>Portefeuillehouder:</i>	<i>Alkemade / Van den Berg / Ter Hark</i>	<i>Team:</i>	<i>RO</i>
Wat willen we bereiken?	Wat gaan we er voor doen?	Wanneer?	
We stellen een Omgevingsplan en Omgevingsprogramma's op.	We stellen mede op basis van de koers in de omgevingsvisie een omgevingsplan en omgevingsprogramma's op. Hierbij betrekken we het specifieke karakter van onze dorpen. Ook nemen we hierin de "Intergemeentelijke Structuurvisie Greenport" (ISG) en de Strategische Agenda Ruimte Holland Rijnland mee.	Doorlopend	
	We onderzoeken onder andere de ontwikkeling van het Vuurtorenplein.	Derde kwartaal	
We kunnen werken met de Omgevingswet	We doen ervaring op met de nieuwe manier van werken vanuit de 'ja-mits-benadering'. Daartoe stellen we onder meer een initieel omgevingsplan voor de wijk De Boekhorst vast.	Doorlopend en derde kwartaal	
	We stellen een omgevingsverordening vast.	Tweede kwartaal	
We hebben onze bestemmingsplannen op orde	We lichten onze bestemmingsplannen door op basis van ons plan van aanpak. Indien nodig herstellen en actualiseren we bestemmingplannen.	Doorlopend	
We koesteren ons erfgoed	We onderzoeken samen met de eigenaren de mogelijkheden van het duurzame behoud van kerkgebouwen.	Vierde kwartaal	
	We stellen een paraplubestemmingsplan voor archeologie op.	Vierde kwartaal	
	We renoveren met onze partners 't Pesthuis, de Engelse tuin, de Franse tuin en het kerkhof op het Bavo-terrein.	Doorlopend	

9.4 Toezicht en handhaving wonen en ruimte			
We zijn zuinig op ons leefgebied en bollengrond. Om het juiste gebruik hiervan te beschermen zorgen we voor een sluitende handhaving. We pakken oneigenlijk gebruik van woningen en woonfraude aan.			
<i>Portefeuillehouder:</i>	<i>Van den Berg</i>	<i>Team:</i>	<i>RBR</i>
Wat willen we bereiken?	Wat gaan we er voor doen?	Wanneer?	
We zorgen voor sluitende handhavingsketen	We breiden gefaseerd de handhavingsketen uit in de geest van de Omgevingswet. We betrekken de Omgevingsdienst (ODWH) hierbij. We evalueren en actualiseren de handhavingsstrategie zoals uitgevoerd door de ODWH. Communicatie heeft hierbij onze bijzondere aandacht.	Doorlopend Tweede kwartaal	
We pakken handhaving per thema gebiedsspecifiek aan	We handhaven op passend gebruik van bollengrond binnen het Greenport-gebied. We sturen de ODWH hierop aan en stemmen dit af met de regio. We handhaven in de bebouwde omgeving op basis van het bestemmingsplan en zetten hierbij onze publiek- en privaatrechtelijke bevoegdheden effectiever in.	Doorlopend Doorlopend	
We pakken oneigenlijk gebruik van woningen en woonfraude aan	We pakken oneigenlijk gebruik van (bollen)grond, (recreatie)woningen en woonfraude aan. We stellen hiervoor een handhavingsplan op.	Eerste kwartaal	

Wat mag het kosten?

Bedragen in €	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024
Programma 9 Ruimte en Wonen				
Mutatie baten en lasten				
Totale lasten programma	9.467.898	6.358.292	5.191.316	5.169.706
Totale baten programma	8.338.396	6.274.635	2.988.780	3.827.905
Saldo van het programma	-1.129.502	-83.657	-2.202.536	-1.341.801
Mutatie reserves				
Toevoegingen	3.228.563	3.925.000	871.000	1.699.000
Onttrekkingen	1.125.000	2.402.000	232.000	180.000
Resultaat van het programma	-3.233.065	-1.606.657	-2.841.536	-2.860.801

Welke beleidsindicatoren zijn hierbij relevant?

De volgens de ministeriële regeling geldende beleidsindicatoren voor dit programma zijn in onderstaande tabel weergegeven.

Programma 9 Wonen en Ruimte					
Naam indicator	Eenheid	Periode	Nw	NL	Bron
Gemiddelde WOZ waarde	Duizend euro	2019	340	248	CBS
Nieuw gebouwde woningen	Aantal per 1.000 woningen	2019	13	9	ABF
Demografische druk	%	2020	74	70	CBS
Gemeentelijke woonlasten eenpersoonshuishouden	In euro's	2020	765	700	COELO
Gemeentelijke woonlasten meerpersoonshuishouden	In euro's	2020	890	773	COELO

* gegevens afkomstig uit www.waarstaatjegemeente.nl, stand september 2020.

Wie zijn de verbonden partijen/met wie werken we samen?

In de tabel hieronder staan de namen van de verbonden partijen, die te maken hebben met de uitvoering van dit programma. Voor gedetailleerde informatie inzake de verbonden partijen verwijzen wij u naar de paragraaf Verbonden partijen.

Programma 9 Wonen en Ruimte	
Naam verbonden partij	
Omgevingsdienst West-Holland (ODWH)	
Greenport Ontwikkelingsmaatschappij (GOM)	

Wat zijn de risico's ?

In de tabel hieronder staan de mogelijke risico's, die samenhangen met de uitvoering van dit programma.

Programma 9 Wonen en Ruimte	
Onderwerp risico	Omschrijving risico
Omgevingswet	De omgevingswet komt eraan en de financiële gevolgen hiervan zijn nog onduidelijk.
Stikstof	Projecten kunnen hierdoor vertraging oplopen waardoor de bouwkosten stijgen.

2.3 Paragrafen

In het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV) is bepaald, dat in de begroting paragrafen worden opgenomen, waarin de beleidslijnen worden vastgelegd voor beheersmatige aspecten en de lokale heffingen.

Doel van de paragrafen is dat onderwerpen die versnipperd in de begroting staan op één plek in de begroting worden gebundeld. Hierdoor krijgt de raad voldoende inzicht in de desbetreffende onderwerpen.

2.3.1 Lokale heffingen

Deze paragraaf bevat, conform artikel 10 van het BBV, informatie over de lokale heffingen van de gemeente Noordwijk. De volgende onderwerpen komen aan de orde:

- De ontwikkelingen op het gebied van lokale heffingen.
- Het beleid ten aanzien van de lokale heffingen, waarbij de volgorde als volgt is:
 - het algemene beleid;
 - het beleid dat specifiek betrekking heeft op de heffingen die deel uitmaken van de zogenaamde woonlasten;
 - het beleid met betrekking tot heffingen waarbij sprake is van belangrijke noemenswaardige ontwikkelingen;
 - de tarieven 2021.
- De kostendekkendheid van de lokale heffingen.
- De lastendruk.
- Het kwijtscheldingsbeleid.

Algemene ontwikkelingen

Precariobelasting

Op 21 maart 2017 heeft de Eerste Kamer ingestemd met de afschaffing van de precariobelasting op kabels en leidingen. De wet is per 1 juli 2017 in werking getreden. Gemeenten mogen nog maximaal het tarief in rekening brengen dat gold op 10 februari 2016. Dat betekent dat de tarieven 2021 gelijk zijn aan de tarieven 2016.

De wet gaat uit van afschaffing, maar geeft de gemeenten nog vijf jaar de mogelijkheid om precariobelasting voor kabels en leidingen van nutsbedrijven te heffen. De belasting zal dan ook nog tot 1 januari 2022 worden geheven. 2021 is dus het laatste jaar dat de gemeente Noordwijk de precario op kabels en leidingen zal heffen.

OZB-tarief woningen voor sportaccommodaties, dorpshuizen en andere instellingen van sociaal belang

Naar aanleiding van een amendement van Tweede Kamerlid Omtzigt is het tweede lid van artikel 220f van de Gemeentewet (het artikel met betrekking tot de tariefstelling OZB) per 1 januari 2019 aangepast. Sinds die datum kan de gemeente sportaccommodaties, dorpshuizen en andere instellingen van sociaal belang het lagere OZB-tarief voor woningen laten betalen in plaats van het hoge tarief dat geldt voor niet-woningen. De gemeente kan zelf bepalen of zij deze maatregel gaat toepassen.

De wettekst en de toelichting daarop sluiten niet op elkaar aan en onduidelijk is wat de reikwijdte van het amendement is. De Vereniging Nederlandse Gemeenten (VNG) en het Ministerie van Binnenlandse Zaken hebben na overleg geconcludeerd dat er een wetswijziging nodig is om goed uitvoering te kunnen geven aan het amendement. Deze wetswijziging is nog steeds niet behandeld. Op aanraden van de VNG wordt deze wetswijziging afgewacht en wordt er geen voorstel gemaakt met betrekking tot dit amendement.

Lokale ontwikkelingen

Taxeren woningen naar gebruiksoppervlakte

De Waarderingskamer heeft besloten dat taxaties in het kader van de Wet Onroerende Zaken (WOZ) uiterlijk per 1 januari 2022 plaatsvinden op basis van gebruiksoppervlakte in plaats van bruto inhoud.

In 2018 is met behulp van bouwtekeningen de gebruiksoppervlakte van etagewoningen geïnventariseerd. In 2019 is gestart met de inventarisatie en berekening van de gebruiksoppervlakte van de overige woningen. In 2020 zijn de gebruiksoppervlakten van alle andere woningen in de gemeente Noordwijk berekend. De berekende oppervlakten zijn doorgegeven aan de Basisregistratie Adressen en Gebouwen (BAG). In 2021 worden de taxaties van woningen voor het belastingjaar 2022 op basis van gebruiksoppervlakte berekend.

Harmonisatie van belastingen en heffingen

De gemeenteraden van de 'oude' gemeenten hebben in december 2018 elk voor de eigen gemeente de belastingverordeningen vastgesteld. Deze besluiten zijn op grond van de Wet algemene regels herindeling (arhi) nog gedurende uiterlijk twee jaar van toepassing. De belastingverordeningen lopen na 1 januari 2019 door totdat zij door de gemeenteraad van de nieuwe gemeente per belastingsoort worden vervangen door een nieuwe verordening (of één van de verordeningen wordt van toepassing verklaard voor de nieuwe gemeente).

Per 1 januari 2019 zijn de meeste belastingenverordeningen geharmoniseerd.

Welke verordeningen zijn nog niet geharmoniseerd en worden per 1-1-2021 geharmoniseerd.

De legesverordeningen, de marktgeldverordeningen, de verordeningen precariobelasting en de verordeningen rioolaansluitrecht worden per 2021 geharmoniseerd.

Kaders

De gemeentelijke belastingen, heffingen en rechten (hierna: belastingen) vormen een belangrijke deel van de inkomsten van de gemeente Noordwijk. De gemeenteraad heeft een grote mate van vrijheid bij het vaststellen van de belastingtarieven. De gemeenteraad bepaalt ieder jaar de hoogte van de belastingen. Door de gemeenteraad wordt voor ieder jaar en voor elke belasting afzonderlijk een verordening vastgesteld. In de verordening staan de voorwaarden, tarieven en uitgangspunten voor de desbetreffende belasting.

De gemeente Noordwijk kent de volgende belastingen die worden aangemerkt als algemeen dekkingsmiddel:

- Onroerendezaakbelastingen (OZB);
- Belastingen op roerende woon- en bedrijfsruimten (RZB);
- Hondenbelasting;
- Toeristenbelasting;
- Forensenbelasting;
- Precariobelasting;
- Parkeerbelasting.

Tegenover deze belastingen staat geen rechtstreekse individuele tegenprestatie van de gemeente.

De niet-algemene (gebonden) dekkingsmiddelen:

- Afvalstoffenheffing;
- Rioolheffing;
- Leges, waaronder de zogenaamde bouwleges;
- Marktgeld;
- Lijkbezorgingsrechten.

Deze belastingen worden in rekening gebracht wegens een specifieke dienstverlening, zoals het inzamelen en verwerken van huishoudelijk afval, het inzamelen en afvoeren van water en het behandelen van aanvragen van een vergunning of paspoort.

Algemene dekkingsmiddelen

Onroerendezaakbelastingen (OZB)

De WOZ-waarde vormt de grondslag voor de onroerendezaakbelastingen.

De hertaxatie van de objecten is van invloed op de tarieven OZB. De hertaxatie vindt jaarlijks plaats. Voor 2021 geldt de waarde naar het prijsniveau op de prijspeildatum 1 januari 2020.

Belastingen op roerende woon- en bedrijfsruimten (RZB)

RZB is een belasting op roerende woon- en bedrijfsruimten.

Roerende woon- en bedrijfsruimten kunnen niet in de heffing van de OZB worden betrokken. De systematiek van de RZB sluit aan bij die van de OZB. Belastingplichtig zijn de eigenaren van de roerende ruimten en bij niet-woningen ook de gebruikers. De gemeente Noordwijk kent tot nu toe alleen woonboten als roerende woon- en bedrijfsruimten.

Toeristenbelasting

Doel van het instrument toeristenbelasting is om toeristen mee te laten betalen aan de kwaliteit van de voorzieningen in de gemeente Noordwijk. Er gelden twee tarieven; een laag tarief voor kampeermiddelen op toeristische plaatsen en een hoger tarief voor overige accommodaties (b.v. hotels).

Forensenbelasting

De forensenbelasting stijgt om de mensen met een tweede woning in Noordwijk mee te laten betalen aan het voorzieningenniveau binnen de gemeente. Voor 2021 bedraagt de stijging 5% en voor 2022 geldt een stijging van 3% en daarna inflatievolgend.

Precariobelasting op kabels en leidingen

De voorgenomen afschaffing van de precariobelasting voor kabels en leidingen heeft tot gevolg dat tot 1 januari 2022 maximaal het tarief dat gold op 10 februari 2016 geheven kan worden. Het tarief, dat op die datum € 4,56 bedroeg, geldt daarom ook voor het belastingjaar 2021, het laatste jaar waarin deze belasting op leidingen kan worden geheven.

In de komende periode worden voorstellen ontwikkeld om het gevolg van de afschaffing van de precariobelasting te compenseren. Hierbij kan worden opgemerkt dat door het vervallen van de opbrengst precariobelasting ook het doorberekende bedrag precario op de factuur van Dunea vervalt (afgerond € 58,00 per aansluiting). Naar verwachting wordt ook het vastrecht voor gas en elektra verlaagd. Het lagere vastrecht kan eventueel gebruikt worden voor een verhoging van het OZB-tarief, zonder dat de totale woonlasten (als gevolg van gemeentelijke belastingen) aanmerkelijk stijgen. Vooralsnog is in 2022 uitgegaan van compensatie in de OZB-tarieven. Deze stijgen hierdoor in 2022 met 20% extra.

Door bovengenoemde maatregel treedt vanaf 2022 een verschuiving op van de lasten die inwoners betalen aan de nutsbedrijven naar die van de gemeentelijke woonlasten. Voor de gemeente betekent dit dat de daling van de opbrengsten uit de precariobelasting van circa € 4,5 miljoen voor een bedrag van circa € 2,2 miljoen gecompenseerd kan worden door hogere OZB-opbrengsten. De overige € 2,3 miljoen is meegenomen in de begroting 2021-2024.

Overige belastingen

Voor de overige belastingen die vallen onder de algemene dekkingsmiddelen is in de begroting rekening gehouden met een verhoging van de opbrengsten met het inflatiepercentage van 1,6% in 2021.

Niet-algemene dekkingsmiddelen

Algemeen

De tarieven behorende bij kostendekkende producten zoals, afvalstoffenheffing, rioolheffing en lijkbezorgingsrechten kunnen naast de stijging door inflatie nog door andere oorzaken stijgen.

Afvalstoffenheffing

De heffing stijgt in 2021 afgerond met 3% om kostendekkend te zijn. De verwachting is dat de heffing stijgt in 2022 met 3% en vervolgens met 2,5% in 2023.

Het huidige restafvalverwerkingstarief is relatief laag (circa €51 per ton). Het contract zal na nog een keer verlenging ultimo 2023 verstrijken. Vanaf 2024 zal er dus een nieuw contract worden afgesloten. De aanbesteding daarvoor moet nog gaan plaatsvinden. Gelet op de huidige marktprijs (bij aanbesteding) zou rekening gehouden kunnen worden met een hoger tarief van €90 per ton. Dat betekent dan uitgaande van de huidige hoeveelheid restafval dat de heffing in 2024 met circa 8% zal stijgen. Aangezien de marktprijsontwikkelingen nog onzeker zijn (bijvoorbeeld door de gevolgen van de Brexit), is voor deze begroting vooralsnog uitgegaan van het huidige verwerkingstarief ook vanaf 2024, maar wel met de kanttekening dat de heffing in dat jaar met het hiervoor genoemde percentage kan stijgen.

Rioolheffing

Deze heffing stijgt in 2021 tot en met 2024 afgerond met 1,7% om kostendekkend te zijn.

Overige belastingen

Voor de overige belastingen, die vallen onder de niet-algemene dekkingsmiddelen, is in de begroting voor 2021 rekening gehouden met een verhoging van de opbrengsten met het inflatiepercentage van 1,6%.

Belastingtarieven 2021

Onderstaande tabel geeft een overzicht van de voorgestelde tarieven voor belastingjaar 2021.

Bedragen in €		
Belastingtarieven	Tarief 2020	Tarief 2021
Hondenbelasting (eerste hond)	114,60	116,40
Toeristenbelasting		
- kampeermiddelen op volgtijdige standplaatsen	1,50	1,52
- overige accommodaties	2,15	2,18
Rioolheffing		
- eigenarenheffing	185,68	188,84
- gebruikerheffing van 300 m ³ per m ³	0,25	0,25
- aansluiting hemel- en grondwater	39,84	40,52
Afvalstoffenheffing		
- éénpersoonshuishouden	226,20	233,04
- meerpersoonshuishouden	351,60	362,16
- extra containers	228,36	235,32
Onroerende zaakbelastingen		
- woningen eigenaren	0,0958%	nmb
- niet-woningen eigenaren	0,1572%	nmb
- niet-woningen gebruikers	0,1183%	nmb
Roerende ruimtebelastingen		
- woningen eigenaren	0,0958%	nmb
- niet-woningen eigenaren	0,1572%	nmb
- niet-woningen gebruikers	0,1183%	nmb
Forensenbelasting		
- WOZ-waarde minder dan € 50.000	417,00	438,00
- WOZ-waarde € 50.000 tot € 90.000	563,00	591,00
- WOZ-waarde € 90.000 tot € 130.000	619,00	650,00
- WOZ-waarde € 130.000 tot € 220.000	884,00	928,00
- WOZ-waarde € 220.000 tot € 475.000	1126,00	1182,00
- WOZ-waarde € 475.000 tot € 810.000	1949,00	2046,00
- WOZ-waarde € 810.000 of meer	2597,00	2727,00
Precariobelasting voor kabels en leidingen	4,56	4,56

De belastingtarieven genoemd in deze paragraaf Lokale Heffingen leiden tot de volgende begrote opbrengsten.

Bedragen afgerond op € 1.000,-		
Begrote opbrengst belastingen	2020	2021
Leges Vergunningen en Ontheffingen	74.000	96.000
Leges Bouwvergunningen	1.895.000	2.737.000
Leges Burgerlijke Stand	500.000	516.000
Rioolrecht	4.407.000	4.531.000
Lijkbezorgingsrechten	187.000	175.000
Marktgelden	33.000	33.000
Leges Vergunningen Strandgebruik	2.000	2.000
Afvalstoffenheffing	5.929.000	6.133.000
Onroerende Zaakbelasting	10.286.000	10.646.000
Hondenbelasting	320.000	325.000
Forensenbelasting	1.146.000	1.225.000
Toeristenbelasting	2.580.000	3.270.000
Parkeergelden	2.732.000	3.082.000
Leges Parkeerkaart	242.000	246.000
Naheffingsaanslagen	363.000	368.000
Precariorecht	4.705.000	4.705.000
Totaal	35.401.000	38.090.000

Kostendekking lokale heffingen

Conform het BBV is een onderbouwing op hoofdlijnen op de volgende pagina's opgenomen van de kostendekkendheid van:

- de rioolheffing;
- de afvalstoffenheffing;
- de lijkbezorgingsrechten;
- de leges.

De rioolheffing

Kostentoerekening Rioolheffing Gemeente Noordwijk 2021		Bedragen x €
Programma:		8. Duurzaamheid en leefomgeving
Product:		P184. Riolering en drainage
Basisgegevens:		Begroting
Jaar:		2021
1. Inventarisatie activiteiten		
Activiteiten ten behoeve van totstandkoming product		Totale kosten
Welke activiteiten worden uitgevoerd?		Per activiteit per jaar
Kosten vervoermiddelen		€ 6.252,00
Schadevergoedingen		€ 2.648,00
Vervanging en reparatie Riolering		€ 514.179,00
Beheer hoofdriool		€ 15.886,00
Onderzoek en inspectie hoofdriool		€ 60.899,00
Onderhoud reinigen hoofdriool		€ 21.183,00
Onderhoud reinigen kolken		€ 31.773,00
Aanleg onderhoud huisaansluitingen		€ 18.535,00
Onderhoud pompen		€ 102.227,00
Gemalen & Pompen uit GRP		€ 107.500,00
Beleid en advisering riolering		€ 100.084,00
Onderhoud en beheer grondwatermeetnet		€ 12.709,00
Onderhoud infiltratie- en drainagesysteem		€ 15.886,00
Doorberekende veegkosten		€ 97.367,40
Doorberekende baggerkosten ter plaatse van overstorten		€ 45.000,00
Totale kosten activiteiten (directe en indirecte kosten)		€ 1.152.128,40
Afschrijvingskosten MVA-staat		€ 864.378,29
Afschrijvingskosten IP		€ 0,00
Afschrijvingskosten MIP-iAWKp		
Afschrijvingskosten		€ 864.378,29
Omslagrente MVA-staat		€ 150.445,67
Omslagrente IP		€ 0,00
Omslagrente MIP-iAWKp		
De aan taakvelden toegerekende rente (renteomslag)		€ 150.445,67
Storting voorziening geoormerkte middelen derden (BBV 44.2)		€ 1.159.963,10
Kwijtscheldingen		€ 0,00
Loonkosten en verzekeringen		€ 442.976,00
Totale overige kosten		€ 2.617.763,05
Rentetoerekening MVA-staat		€ 483.280,94
Rentetoerekening MIP-iAWKp		
Rentetoerekening		€ 483.280,94
Overhead (% van de totale kosten activiteiten en totale overige kosten)		€ 527.784,80
BCF (compensabele BTW) over totale kosten activiteiten		€ 241.946,96
BTW afschrijvingen MVA-staat (17,5% - 21%)		€ 171.713,03
BTW afschrijvingen IP en MIP-iAWKp (21%)		€ 0,00
BTW over afschrijvingen		€ 171.713,03
Totale toe te rekenen kosten per jaar		€ 1.424.725,73
Bijdragen nieuwe rioolaansluitingen		€ 25.000,00
Maximaal toe te rekenen aan rioolheffing		€ 5.169.617,18

2. Prognose en historische productiegegevens	
Eigenaren	23.111
Nieuwbouwwoningen erbij per jaar (o.b.v. Boek Grondbedrijf 2020)	32
Aantal: - aansluitingen eigenaren	23.143
- aansluitingen gebruiker (>300m3)	550
- aansluitingen hemel- of grondwater	1.924
3. Beleid en wetgevingseffecten	
Beschrijving / oorsprong	Effect op prijs product

4 Vast te stellen prijs en percentage kostendekkendheid	
Tarieven: - aansluitingen eigenaren	€ 188,84
- aansluitingen gebruiker (>300m3)	€ 0,25
- aansluitingen hemel- of grondwater	€ 40,52
Opbrengsten: - aansluitingen eigenaren	€ 4.370.324,12
- aansluitingen gebruiker (>300m3)	€ 82.500,00
- aansluitingen hemel- of grondwater	€ 77.948,32
Totale Opbrengsten	€ 4.530.772,44
Kostendekkendheidspercentage	87,64%
Vrijval voorziening	€ 638.844,74

5. Aannames en toelichting op de in het model opgevoerde gegevens
Vanaf 2021 is een stijgingspercentage van de rioolheffing van 1,7% opgenomen. In het riooltarief worden spaarbedragen voor toekomstige vervangingsinvesteringen meegenomen. Deze worden als last in de exploitatie opgenomen en als toevoeging aan de voorziening riolering (ex. artikel 44, lid 1d BBV). De in een dergelijke voorziening gestorte bedragen kunnen in latere jaren aangewend worden voor het beperken van de lasten c.q. voor het bewerkstelligen van een gelijkmatige toename van de lastendruk over meerdere jaren. Daarmee zijn aanvankelijk de jaarlijkse lasten van riolering hoger dan de opbrengsten uit de rioolheffing (kostendekkingspercentage <100%), maar is dat in latere jaren omgekeerd het geval wanneer de rioolheffing geleidelijk is gestegen.

De afvalstoffenheffing

Kostentoerekening Afvalstoffenheffing Gemeente Noordwijk 2021		Bedragen x €
Programma:	8. Duurzaamheid en leefomgeving	
Product:	P271 Afvalverwijdering en verwerking	
Basisgegevens:	Begroting	
Jaar:	2021	
1. Inventarisatie activiteiten		
Activiteiten ten behoeve van totstandkoming product	Totale kosten	
Welke activiteiten worden uitgevoerd?	Per activiteit per jaar	
Afvalverwijdering	€ 2.582.724,00	
Voorlichting en klachten	€ 10.160,00	
Advieskosten en meerprogramma	€ 11.121,00	
Diverse adviezen en maatregelen	€ 8.744,00	
Restafval GFT	€ 944.084,00	
Grofwuil	€ 89.954,00	
Papier	€ 145.442,00	
Kunststof	€ 202.550,00	
Metaal, Wit en Bruingoed	€ 28.531,00	
Kerstbomen	€ 2.118,00	
Glas	€ 88.263,00	
Gezamenlijke milieustraat	€ 340.707,00	
Areaal uitbreiding	€ 28.448,00	
Doorberekende veegkosten	€ 83.220,00	
Totale kosten activiteiten (directe en indirecte kosten)	€ 4.566.066,00	
Afschrijvingskosten MVA-staat	€ 40.625,00	
Afschrijvingskosten IP	€ 0,00	
Afschrijvingskosten MIP-vervanging containers		
Afschrijvingskosten	€ 40.625,00	
Omslagrente MVA-staat	€ 1.828,42	
Omslagrente IP	€ 0,00	
Omslagrente MIP-vervanging containers		
De aan taakvelden toegerekende rente (renteomslag)	€ 1.828,42	
Kwijtscheldingen	€ 154.499,00	
Loonkosten en verzekeringen	€ 237.611,00	
Totale overige kosten	€ 434.563,42	
Rentetoerekening MVA-staat	€ 0,00	
Rentetoerekening MIP-vervanging containers		
Rentetoerekening	€ 0,00	
Overhead (% van de totale kosten activiteiten en totale overige kosten)	€ 700.088,12	
BCF (compensabele BTW) over totale kosten activiteiten	€ 958.873,86	
BTW afschrijvingen MVA-staat (17,5% - 21%)	€ 8.531,25	
BTW afschrijvingen IP en MIP-vervanging containers (21%)	€ 0,00	
BTW over afschrijvingen	€ 8.531,25	
Totale toe te rekenen kosten per jaar	€ 1.667.493,23	
Restafval GFT	€ 325.000,00	
Papier	€ 45.000,00	
Milieupas	€ 881,00	
Baten afvalstoffen, excl. heffingen	€ 370.881,00	
Maximaal toe te rekenen aan rioolheffing	€ 6.297.241,65	

2. Prognose en historische productiegegevens	
Aantal:	
- éénpersoonshuishouden	6.095
Nieuwbouwwoningen erbij per jaar	
- éénpersoonshuishouden	6.095
- meerpersoonshuishouden	12.907
Nieuwbouwwoningen erbij per jaar	
- meerpersoonshuishouden	12.907
- extra containers	162

3. Beleid en wetgevingseffecten	
Beschrijving / oorsprong	Effect op prijs product

4 Vast te stellen prijs en percentage kostendekkendheid	
Afvalstoffenheffing	
Indexatie afvalstoffenheffing	3,0%
- éénpersoonshuishouden	€ 233,04
- meerpersoonshuishouden	€ 362,16
- extra containers	€ 235,32
Opbrengst	
- éénpersoonshuishouden	€ 1.420.378,80
- meerpersoonshuishouden	€ 4.674.399,12
- extra containers	€ 38.121,84
Totale Opbrengsten	€ 6.132.899,76
Kostendekkendheidspercentage	97,39%
Mutatie voorziening geoormerkte middelen derden (BBV 44.2)	€ 164.341,89

5. Aannames en toelichting op de in het model opgevoerde gegevens
Er is uitgegaan van een toename van 79 huishoudens in 2021. Zowel in de uitgaven als de opbrengsten is hiermee rekening gehouden. De heffing stijgt in 2021 afgerond met 3% om kostendekkend te zijn. De verwachting is dat de heffing stijgt in 2022 met 3% en vervolgens met 2,5% in 2023. Het huidige restafvalverwerkingstarief is relatief laag (circa €51 per ton). Het contract zal na nog een keer verlenging ultimo 2023 verstrijken. Vanaf 2024 zal er dus een nieuw contract worden afgesloten. De aanbesteding daarvoor moet nog gaan plaatsvinden. Gelet op de huidige marktprijs (bij aanbesteding) zou rekening gehouden kunnen worden met een hoger tarief van €90 per ton. Dat betekent dan uitgaande van de huidige hoeveelheid restafval dat de heffing in 2024 met circa 8% zal stijgen. Aangezien de marktprijsontwikkelingen nog onzeker zijn (bijvoorbeeld door de gevolgen van de Brexit), is voor deze begroting voornamelijk uitgegaan van het huidige verwerkingstarief ook vanaf 2024, maar wel met de kanttekening dat de heffing in dat jaar met het hiervoor genoemde percentage kan stijgen.

De lijkbezorgingsrechten

Kostentoerekening Lijkbezorgingsrechten Gemeente Noordwijk 2021		Bedragen x €
Programma:		8. Duurzaamheid en leefomgeving
Product:		P230. Begraafplaats
Basisgegevens:		Begroting
Jaar:		2021
1. Inventarisatie activiteiten		
Activiteiten ten behoeve van totstandkoming product		Totale kosten
Welke activiteiten worden uitgevoerd?		Per activiteit per jaar
Begraafplaats FIN		€ 531,00
Begraafplaats algemeen		€ 37.049,00
Begraafplaats algemeen		€ 37.580,00
Totale kosten activiteiten (directe en indirecte kosten)		€ 37.580,00
Afschrijvingskosten MVA-staat		€ 2.461,39
Afschrijvingskosten IP		€ 0,00
Afschrijvingskosten MIP		
Afschrijvingskosten		€ 2.461,39
Omslagrente MVA-staat		€ 106,81
Omslagrente IP		€ 0,00
Omslagrente MIP		
De aan taakvelden toegerekende rente (renteomslag)		€ 106,81
Kwijtscheldingen		€ 0,00
Loonkosten en verzekeringen		€ 127.729,00
Totale overige kosten		€ 130.297,20
Rentetoerekening MVA-staat		€ 0,00
Rentetoerekening MIP		
Rentetoerekening		€ 0,00
Overhead (% van de totale kosten activiteiten en totale overige kosten)		€ 23.502,81
BCF (compensabele BTW) over totale kosten activiteiten		€ 0,00
BTW afschrijvingen MVA-staat (17,5% - 21%)		€ 0,00
BTW afschrijvingen IP en MIP (21%)		€ 0,00
BTW over afschrijvingen		€ 0,00
Totale toe te rekenen kosten per jaar		€ 23.502,81
		€ 0,00
Baten derden, excl. heffingen		€ 0,00
Maximaal toe te rekenen aan lijkbezorgingsrechten		€ 191.380,00
2. Prognose en historische productiegegevens		
3. Beleid en wetgevingseffecten		
Beschrijving / oorsprong		Effect op prijs product
4 Vast te stellen prijs en percentage kostendeckendheid		
Lijkbezorgingsrechten		
Indexatie grafrechten		5,16%
Totale Opbrengsten		€ 175.408,00
Kostendeckendheidspercentage		91,65%
Vrijval voorziening geormerkte middelen derden (BBV 44.2)		€ 15.972,00

In 2021 is een stijgingspercentage van de lijkbezorgingsrechten van 5,16% opgenomen, voor 2022 15,9% en de jaren daarna circa 1,75%. De stijging van de tarieven is te verklaren doordat het begraven steeds verder is afgenomen bij gelijk blijvende kosten, waardoor de tarieven dan moeten stijgen om maximaal kostendekkend te blijven. Deze tendens van minder begravenissen in de afgelopen jaren is ook landelijk waar te nemen. In tien jaar tijd is het aantal uitvaartondernemingen sterk gestegen waardoor de concurrentie is toegenomen. Ook het aantal crematoria steeg nog eens de afgelopen vijf jaar met 35%.

De leges

In verband met de harmonisatie van de legesverordening heeft een onderzoek naar kostendekking van de tarieven plaatsgevonden door een extern bureau. Uit dit onderzoek blijkt dat de tarieven van Noordwijk op veel onderdelen niet kostendekkend zijn. De leges tarieven zijn vorig jaar voor 2020 niet verhoogd ten opzichte van die van 2019. Omdat in de begroting 2021 rekening wordt gehouden met een opbrengstverhoging van 1,6%, zijn de tarieven van de geharmoniseerde legesverordening 2021 ook met dit percentage verhoogd.

De tarieven Noordwijk en Noordwijkerhout, waarvoor een wettelijk maximum geldt (zoals paspoorten en rijbewijzen), zijn voor 2019 gemiddeld. Hiermee kwamen deze tarieven ruim onder de kostendekking. Voorgesteld wordt voor deze producten de tarieven te verhogen naar kostendekkende tarieven. De Legesverordening 2021 wordt ter vaststelling aan de raad voorgelegd in december 2020.

Bedragen x €				
Berekening kostendekkendheid van de Leges	2021	2022	2023	2024
Taakveld Burgerzaken	780.724	747.834	749.373	844.139
Taakveld Wonen en bouwen	2.799.355	2.855.678	2.909.089	2.964.713
Kosten taakveld(en), inclusief (omslag)rente:	3.580.079	3.603.512	3.658.462	3.808.852
Inkomsten taakveld(en), exclusief heffingen				
Netto kosten taakveld	3.580.079	3.603.512	3.658.462	3.808.852
Toe te rekenen kosten:				
Overhead inclusief (omslag)rente	501.000	504.000	512.000	533.000
Totale kosten	4.081.079	4.107.512	4.170.462	4.341.852
Opbrengsten Leges	609.473	519.320	520.191	644.080
Opbrengsten Omgevingsvergunningen	2.736.890	2.780.680	2.825.171	2.870.373
Opbrengst Leges	3.346.363	3.300.000	3.345.362	3.514.453
Dekkingspercentages	82%	80%	80%	81%

Lokale lasten gemeente

In de volgende tabel is de ontwikkeling van een deel van de lokale lastendruk in 2020 en 2021 opgenomen. Bij het voorstel tot vaststelling van de tarieven OZB 2021 zal een totaal overzicht worden gegeven van de lokale lasten in 2021 (ook in vergelijking met 2020).

Bedragen x €					
Lokale lasten	2020	2021	2022	2023	2024
Afvalstoffenheffing (meerpersoons)	351,60	362,16	373,08	382,44	390,12
Rioolheffing	185,68	188,84	192,05	195,31	198,63
Bijdrage precariobelasting Dunea	57,90	57,90			
Ophoging OZB met wegvallende precariobelasting Dunea (13%)			57,90	57,90	57,90
Ophoging OZB met wegvallende precariobelasting Alliander (20%)			68,13	69,22	70,33
Wegvallend vastrecht gas en electra energiebedrijven			-50,00	-50,00	-50,00
OZB gemiddelde WOZ-waarde (€ 350.000,-)	335,30	340,66	346,12	351,65	357,28
Lokale lasten	930,48	949,56	987,28	1.006,53	1.024,26
Stijging t.o.v. voorgaand jaar		2,05%	3,97%	1,94%	1,75%

Kwijtscheldingsbeleid

Kwijtschelding

Voor mensen met een laag inkomen bestaat de mogelijkheid om gehele of gedeeltelijke kwijtschelding van betaling van belasting te verzoeken. Kwijtschelding is mogelijk voor hondenbelasting (eerste hond), afvalstoffenheffing, rioolheffing en OZB.

Of de burger in aanmerking komt voor kwijtschelding hangt af van het netto besteedbaar inkomen. Dit is het bedrag dat men overhoudt nadat de uitgaven zijn afgetrokken van de netto inkomsten.

Het netto besteedbaar inkomen wordt vervolgens getoetst aan vastgestelde normbedragen van de Algemene bijstandswet, waarna kan worden bepaald of men in aanmerking komt voor kwijtschelding.

Met ingang van 2017 worden de gemeenten bij het beoordelen van een verzoek om kwijtschelding ondersteund door het Centraal Inlichtingenbureau (CIB). Het CIB toetst geautomatiseerd of een verzoek voldoet aan de door de gemeente opgestelde normstelling voor inkomen en vermogen. Bij een positief besluit voor de aanvrager verleent de gemeente kwijtschelding van de belastingen.

De verwachting is dat in 2021 ruim 600 huishoudens in aanmerking komen voor kwijtschelding. Binnen de begroting 2021 is voor kwijtschelding een bedrag opgenomen van circa € 165.000,-.

2.3.2 Weerstandvermogen en risicobeheersing

Deze paragraaf behandelt, conform artikel 11 van het BBV, een inventarisatie van de weerstandscapaciteit; inventarisatie van de risico's, het beleid omtrent de weerstandscapaciteit en de risico's; verplichte financiële kengetallen en een beoordeling van de onderlinge verhoudingen tussen de kengetallen in relatie tot de financiële positie. De risico's zijn verdeelt in risico's voor de bestuursdienst en risico's die zich in het grondbedrijf voordoen. Daarover melden wij u in deel 2 van deze paragraaf.

1. Bestuursdienst

Inventarisatie van de risico's

Op basis van de geïnventariseerde risico's is ook het weerstandvermogen berekend. Het weerstandvermogen weerspiegelt de mate waarin de gemeente in staat is de middelen vrij te maken om de risico's, die zich in de praktijk voordoen, op te vangen zonder dat dit betekent, dat het beleid veranderd/ingekrompen moet worden. Het vermogen om beleid door te zetten, is afhankelijk van de omvang van de weerstandscapaciteit.

Pandemie COVID-19

De impact van de coronacrisis op de economie is groot en wordt nog maar net zichtbaar. In 2020 heeft het Rijk steunmaatregelen uitgevoerd om de eerste klappen van het bedrijfsleven, sport en cultuur op te vangen. Deze maatregelen worden nu versoerd. De verwachting is een forse stijging van faillissementen en werkloosheid. Hierdoor zal in 2021 naar verwachting ook een stevig beroep worden gedaan op bijstandsuitkeringen, bijzondere bijstand en schuldhelpverlening. Noordwijk heeft een reserve Sociaal Domein die als achtervang dient voor eventuele ontstane tekorten binnen het sociaal domein en die niet werden voorzien. Hierdoor hoeven wij geen beroep te doen op de reserve Weerstandvermogen zolang de reserve Sociaal Domein nog toereikend is.

Naast de individuele inkomensonzekerheid kent corona nog tal van andere risico's. Denk daarbij aan extra steun voor ondernemers, extra steun voor sport en cultuur en extra kosten voor handhaving van de anderhalve meter samenleving. De raad wordt hierover geïnformeerd via de impactanalyse.

Voor gemeenten is het nog onduidelijk welke van de steunmaatregelen in 2021 worden vergoed of voortgezet vanuit het Rijk en waar de gemeente zelf voor opdraait.

Voorgesteld wordt om het verschil van € 1.801.000,- tussen de benodigde weerstandcapaciteit € 5.374.000,- en de beschikbare weerstandscapaciteit € 7.175.000,- beschikbaar te houden in de reserve weerstandvermogen om eventuele kosten uit te dekken.

Benodigde weerstandscapaciteit

De in kaart gebrachte risico's geven het volgende financiële totaalbeeld:

- Totaal bruto risico's: € 15.610.000,-
- Totaal netto risico's: € 3.071.000,-

Voor Noordwijk is bepaald dat de ratio van het weerstandvermogen, dit is de verhouding tussen de benodigde en de beschikbare weerstandscapaciteit, tenminste 1,75 moet zijn. In deze situatie betekent dit dat de reserve weerstandvermogen $1,75 \times € 3.256.000,- = € 5.374.000,-$ moet zijn.

Beschikbare weerstandscapaciteit

De beschikbaar weerstandscapaciteit voor de gemeente Noordwijk bestaat uit de reserve weerstandsvermogen. De stand van de reserve weerstandsvermogen heeft eind 2021 is € 7.175.000,-.

Posten als “onbenutte belastingcapaciteit” en “verkoop gebouwen” zijn niet direct aanwendbaar en worden ook niet meegenomen de weerstandscapaciteit.

Daarnaast zijn er reserves waar geen bestemming aan toe gekend is. Te denken valt hierbij aan de Nuon reserve. Deze reserves worden ook buiten de weerstandscapaciteit gehouden. Het meenemen van de Nuon reserves is onwenselijk, dit zou een vertekend beeld kunnen geven van de weerstandsratio.

Relatie benodigde en beschikbare weerstandscapaciteit

Om te bepalen of het weerstandsvermogen toereikend is, dient de relatie worden gelegd tussen de financieel gekwantificeerde risico's en de daarbij gewenste weerstandscapaciteit en de beschikbare weerstandscapaciteit.

Actuele weerstandsvermogen

De benodigde weerstandscapaciteit die uit de risicosimulatie voortvloeit, kan worden afgezet tegen de beschikbare weerstandscapaciteit. De uitkomst van die berekening vormt het actuele weerstandsvermogen.

$$\text{Ratio weerstandsvermogen} = \frac{\text{Beschikbare weerstandscapaciteit}}{\text{Benodigde weerstandscapaciteit}} = \frac{€ 7.175.000,-}{€ 3.071.000} = 2,3$$

Beoordeling weerstandsvermogen

Om de ratio voor het weerstandsvermogen te kunnen beoordelen, maken wij gebruik van de onderstaande tabel.

Waarderingscijfer	Weerstandsnorm	
	Ratio	Betekenis
A	> 2.0	Uitstekend
B	1.4 - 2.0	Ruim voldoende
C	1.0 - 1.4	Voldoende
D	0.8 - 1.0	Matig
E	0.6 - 0.8	Onvoldoende
F	< 0.6	Ruim onvoldoende

Onze ratio valt in klasse A. Een ratio van het weerstandsvermogen in deze begroting 2021 voor de algemene dienst is 2.3: “uitstekend”. In coalitieakkoord is opgetekend dat weerstandsvermogen moet liggen tussen 1.4 en 2.0.

2. Grondbedrijf

Het weerstandsvermogen

Voor het bepalen van de netto-risico's in het grondbedrijf zijn die risico's meegenomen die daadwerkelijk moeten worden afgedekt in het weerstandsvermogen. Dat betekent dus dat de risico's in complexen/grondexploitaties, waarvan het saldo van de grondexploitatie voldoende is om de risico's in de exploitatie zelf op te vangen, én waarvan het bedoelde exploitatieresultaat geen directe bestemming heeft gekregen, niet langer in het netto-risico worden betrokken. Daar is immers al een dekking voor in het resultaat van het complex zelf.

Over deze methodiek van behandeling van risico's is overleg gevoerd met en overeenstemming verkregen van de accountant. De 'post onvoorzien' in elk van de grondexploitaties is niet aan de beschikbare weerstandscapaciteit toegevoegd. De reden daarvan is dat we die ruimte in de grondexploitatie specifiek beschikbaar willen houden als opvang van de onvoorziene omstandigheden in de uitvoering van de grondexploitaties zelf.

De beschikbare weerstandscapaciteit bestaat uit de som van de reserve grondbedrijf + alle voorziene exploitatiewinsten +/- de resultaten die worden ingezet voor de dekking van investeringslasten.

In het grondbedrijf is de behoefte aan dekkingsmiddelen voor de geïnterpreteerde netto risico's voor de begroting 2021 berekend op € 4.664.902,-. Volgens de 1,25-norm voor het grondbedrijf moet de beschikbare weerstandscapaciteit dan minimaal (afgerond) € 5.850.000,- zijn. De weerstandscapaciteit van het grondbedrijf is berekend op circa € 9.958.000,- en is daarmee toereikend binnen de gestelde norm. De ratio van het weerstandsvermogen van de begroting 2021 voor het grondbedrijf is 2,1: "Uitstekend".

De risico-inventarisaties

De benodigde weerstandscapaciteit komt uit de inventarisatie / kwantificering van de risico's in de bouwgrond in exploitatie (BIE's), de BIE's zonder grondexploitatie' en de Voorraden grond. Voor wat betreft de BIE's geldt dat alleen voor die exploitaties waarbinnen de risico's niet kunnen worden gedekt door het resultaat van de grondexploitatie. Dat kan zijn omdat het resultaat niet toereikend is of omdat het resultaat (deels) is bestemd voor andere doeleinden.

Samengevat geeft dat een beeld zoals op de volgende bladzijde in een overzicht is gezet.

De cijfers in volgend overzicht onder het kopje beoogde investeringen hebben op een enkel punt enige toelichting nodig:

- Besloten is om vanuit de reserve grondbedrijf € 6,1 miljoen te storten in de reserve kapitaallasten zwembad. Om de reserve grondbedrijf op peil te houden wordt de laatste termijn van € 2 miljoen pas in 2021 overgeboekt naar de reserve kapitaallasten zwembad.
- Rekening is gehouden met dekking van de bijdragen aan het Regionaal Investeringsfonds (Holland Rijnland) voor de jaren 2021-2024.
- Met ingang van 1 januari 2016 geldt de vennootschapsbelastingplicht ook voor overheidsondernemingen in Nederland, dus ook voor gemeenten. Na beoordeling van alle activiteiten binnen de gemeente Noordwijk blijkt voor Noordwijk alleen het grondbedrijf onder de vennootschapsbelasting te vallen. Op basis hiervan is berekend dat de belastingdruk voor de komende jaren ongeveer € 0,3 miljoen zal bedragen. Omdat deze belasting een directe relatie heeft met het grondbedrijf worden deze kosten ten laste van de reserve grondbedrijf gebracht.
- Door het bijstellen van de regels van het BBV wordt de overhead grondbedrijf en projecten niet meer ten laste van de verschillende projecten gebracht middels een verdeelsleutel maar komen direct ten laste van de reserve winst uit Grondbedrijf.

Risico's project overstijgend

De plotselinge en hoogst actuele coronacrisis heeft zeer waarschijnlijk gevolgen voor de exploitaties van de gemeente (onzekerheid voor ondernemers en consumenten, rente, inflatie, waardevermindering grond en uitstelgedrag ect.) De impact hiervan is op dit moment nog niet te overzien. Voor het grondbedrijf hebben we voorlopig een inschatting gemaakt en hier een risico aangekoppeld van circa € 1,5 miljoen.

Grondexploitatie	A. Gepr. resultaat	B. Risico	Wel/niet meenemen	C. Weerstands-capaciteit	D. Beoogde investeringen	E. Risico
Space Business Park	4.215.000	1.039.273	niet	3.175.727		0
Duineveld	2.196.000	12.781	niet	2.183.219		0
Offem-Zuid	0	821.748	wel	0		821.748
Maarten Kruijtsstraat	0	221.507	wel	0		221.507
Het Zilt	0	180.791	wel	0		180.791
Schippersvaartweg	0	5.856	wel	0		5.856
Joh. van Hoornstraat	97.000	19.500	niet	77.500		0
Beoogde investeringen (D)						
Storting in reserve kapitaallasten zwembad					-2.000.000	
Beheer openbare ruimte CP1 1ste fase					-2.000.000	
Overige investeringen 2021					0	
VpB 2021-2025					-331.000	
Overhead grondbedrijf en projecten 2021-2025					-1.090.750	
RIF-bijdragen 2021-2025					-3.852.000	
Risico's Voorraden grond en overige risico's						
Risico's NIEGG's		1.385.000				1.385.000
Risico's voorraden grond		550.000				550.000
Risico's projectoverstijgend		1.500.000				1.500.000
Totaal	6.508.000	5.736.456	0	5.436.446	-9.273.750	4.664.902

Stand van zaken reserve per 01-01-2021	13.795.737
C. Weerstandscapaciteit (vanuit resultaten grondexploitaties +/- risico's)	5.436.446
D. Beoogde investeringen	-9.273.750
Beoogde voorzieningen 2021	0 +
Beschikbare weerstandscapaciteit	9.958.433
E. Benodigd weerstandsvermogen (risico's, niet gedekt door eigen grondexploitaties)	4.664.902
Weerstandsratio	2,1

Financiële kengetallen

De financiële kengetallen geven inzicht in de financiële positie van de gemeente.

	Normen VNG (%)			Indicatoren Noordwijk					
	V	M	O	Versl.19	Begr.20	Begr.21	Mjr.22	Mjr.23	Mjr.24
Netto schuldquote	< 100	100> <130	> 130	25%	72%	100%	104%	100%	98%
Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	< 100	100> <130	> 130	16%	62%	91%	94%	90%	88%
Solvabiliteitsratio	> 50	30> <50	< 30	59%	51%	43%	42%	42%	42%
Kengetal grondexploitatie		Geen norm		10%	8%	8%	6%	1%	2%
Structurele exploitatieruimte	> 0,6	0 > < 0,6	€ -	3,45%	-0,99%	0,27%	0,02%	0,69%	1,18%
Belastingcapaciteit: Woonlasten meerpersoonshuishoudens	< 100	100> <120	> 120	109%	111%	111%	110%	110%	109%

V = Voldoende M = Gemiddelde O = Onvoldoende

Netto-schuldquote

De netto-schuldquote vergelijkt de leningen van de gemeente (met aftrek van de geldelijke bezittingen) met de totale baten van de begroting. Hiermee geeft deze indicator inzicht in de mate waarin de rentelasten op de exploitatie drukken. Tabel Financiële kengetallen presenteert hiernaast ook de schuldquote gecorrigeerd voor de door de gemeente verstrekte leningen (dus die de gemeente heeft uitstaan). Dit omdat bij leningen onzekerheid kan bestaan of ze allemaal worden terugbetaald. Zo wordt duidelijk wat het aandeel van de verstrekte leningen in de exploitatie is en wat dit betekent voor de schuldenlast. Hoe lager deze percentages, hoe beter. De schulden nemen aanvankelijk toe door meer investeringen in vaste activa, waardoor er meer externe middelen benodigd zijn. Daarna nemen die weer geleidelijk af als gevolg van het doen van aflossingen. De VNG adviseert om 130% als maximum norm te hanteren en daarboven de schuld af te bouwen. Noordwijk valt nog ruim onder die norm.

Solvabiliteit

De solvabiliteit geeft de mate aan waarin de gemeentelijke bezittingen (balanstotaal) is gefinancierd uit eigen middelen (eigen vermogen). Anders gezegd: het aandeel van het eigen vermogen in het totaal vermogen. Hoe hoger de verhouding eigen vermogen ten opzichte van het totale vermogen (het financiële kengetal solvabiliteitsratio), hoe gezonder de gemeente. Noordwijk scoort met 42% als signaleringswaarde neutraal.

Kengetal grondexploitatie

Het financiële kengetal 'grondexploitatie' geeft aan hoe groot de investeringen in grondposities (boekwaarde) zijn ten opzichte van de jaarlijkse baten. De boekwaarde van de voorraden grond moet worden terugverdiend bij de verkoop. Kenmerkend voor grondexploitaties is dat de looptijd meerdere jaren is. Naarmate de inkomsten verder in de toekomst liggen, brengt dit meer rentekosten en risico's met zich mee. Als de signaleringswaarde <20% is dan kan dit worden beschouwd als gezond.

Structurele exploitatieruimte

De indicator 'structurele exploitatieruimte' geeft aan hoe de structurele vrije ruimte (structurele baten minus structurele lasten) zich verhoudt tot de totale begrote baten. Dit laat zien in hoeverre gemeente in staat is om structurele tegenvallers op te vangen. VNG waardeert een score hoger dan 0,6 als 'voldoende', een score tussen 0 en 0,6 als 'matig' en een score van 0 als 'onvoldoende'. Noordwijk scoort in de meerjarenraming volgens deze normering 'gemiddeld'. Voor het begrotingstoezicht door de Provincie is de structurele begrotingsruimte 'voldoende' wanneer deze groter is dan 0.

Woonlasten meerpersoonshuishouden

De indicator 'woonlasten meerpersoonshuishouden' drukt uit hoe de woonlasten (OZB, afvalstoffenheffing en rioolheffing) zich verhouden tot het gewogen landelijk gemiddelde. Hoge woonlasten ten opzichte van het landelijk gemiddelde drukken uit in hoeverre de gemeente al de eigen inkomsten aanspreekt en dus ook beperkt is in het verkrijgen van extra inkomsten. Woonlasten onder het landelijk gemiddelde waardeert VNG als 'voldoende', woonlasten tussen het landelijk gemiddelde en 120% hiervan als 'gemiddeld' en woonlasten hoger dan 120% als 'onvoldoende'. De woonlasten in Noordwijk bevinden zich rond het landelijk gemiddelde en scores binnen de normering van VNG 'gemiddeld'.

Financiële kengetallen algemeen

De indicatoren en normen zijn een grofmazig instrument om een uitspraak te kunnen doen over de financiële positie van een gemeente. Als een indicator onvoldoende scoort of meerdere jaren op rij verslechtert, kan dit aanleiding zijn om bij te sturen. De bovenstaande indicatoren verhouden zich echter goed tot de normen. Daarnaast voldoet Noordwijk ook aan de wettelijke renterisiconorm en kasgeldlimiet voor de financiering. Hiervoor wordt verwezen naar paragraaf Financiering.

2.3.3 Onderhoud kapitaalgoederen

De gemeente Noordwijk is verantwoordelijk voor de inrichting en beheer van de openbare ruimte binnen haar gemeentegrenzen. De samenhang en structuur in het ontwerpproces en de randvoorwaarden voor de inrichting en het beheer van de openbare ruimte zijn vastgelegd in landelijke CROW-richtlijnen en specifiek voor de voormalige gemeente Noordwijk opgestelde kaders, te weten de Uitwerking Visie Openbare Ruimte (UVOR) en de Leidraad Inrichting Openbare Ruimte (LIOR), en voor de voormalige gemeente Noordwijkerhout in een Beleidsplan kwaliteit openbare ruimte.

Onder beheer van kapitaalgoederen wordt het reguliere- en periodieke onderhoud en vervanging verstaan van onder andere wegen, civiele kunstwerken, riolering, openbare verlichting, groen, water en gemeentelijke gebouwen. Voor het beheer wordt gewerkt met, beheerplannen. Het doel van deze beheerplannen is het adequaat en op het gewenst niveau onderhouden én in stand houden van alle kapitaalgoederen. De financiële gevolgen voortkomend uit de beheerplannen worden verwerkt in begroting.

Naast het reguliere beheer worden grootschalige reconstructies uitgevoerd. Deze worden afzonderlijk voor besluitvorming aan de raad aangeboden en worden als investering los van het reguliere beheer gefinancierd. Ook hiervoor is voor de komende jaren een globale planning beschikbaar en zijn de benodigde bedragen reeds in belangrijke mate opgenomen in het investeringsplan.

Voor een gemeente die is samengegaan, geldt dat deze het beleid moet harmoniseren. Alle verordeningen, beleid, voorschriften, beheerplannen e.d. vastgesteld door raad of door college vervallen na twee jaar van rechtswege. Indien de nieuwe gemeente een bepaalde regeling wil behouden, moet deze door de nieuwe gemeente bekrachtigd worden.

Met het opstellen van de beleidsplannen voor de openbare ruimte is het streven om een integraal beleidsplan op te gaan stellen met richtlijnen en kaders voor de gewenste kwaliteit, het onderhoud en de inrichting van de gehele openbare ruimte. Voor de komende periode worden eerst de beleidsplannen voor de afzonderlijke beleidskaders (wegen, groen, riolering, water, etc.) opgesteld. Die geven de beleidsmatige uitgangspunten en ambities aan, inzicht in de omvang en kwaliteit van het te beheren areaal, de onderhoudsstrategie en inzicht in de beschikbare en de benodigde financiële middelen.

De te actualiseren beleids- en beheerplannen van de gemeente Noordwijk worden in onderstaand overzicht weergegeven.

Overzicht beleidsplannen:

Naam beheerplan	Looptijd plan oud-Noordwijk	Looptijd plan Noordwijkerhout	Looptijd plan geharmoniseerd	Verwachte plan actualisatie	Onderhouds-niveau plan
Openbare Verlichting	2016-2021	2016-2025	2021-2025	2020	n.v.t.
Groen	2018-2021	2003-2013	2021-2024	2020	p.m.
Riolering	2017-2021	2017-2021	2021-2025	2020	n.v.t.
Wegen	2017-2021	2013-2032	2021-2029	2020	B
Civiele kunstwerken	-	2017-2027	2021-2024	2020	B
Baggeren	2015-2020	2017-2026	2021-2030	2020	n.v.t.
Oeverbescherming	2017-2026	2017-2027	2021-2027	2020	goed
Grondstoffenbeleidsplan	-	-	2021-2025	21-4-2020	n.v.t.
Gebouwen	2018-2022	2017-2026	p.m.	2020	n.v.t.

We streven naar passende kwaliteitsniveaus, waarbij differentiatie mogelijk is. Hierbij besteden we ook aandacht aan eventuele achterstanden, wat zal worden meegenomen bij de actualisatie en harmonisatie van de beleids- en beheerplannen. In de begrotingsjaren 2020 tot en met 2022 hebben we in ieder geval een incidenteel bedrag van € 2 ton per jaar voor een inhaalslag voor groot onderhoud groen geraamd.

Programma Aanpak Stikstof en PFAS

Op 29 mei 2019 deed de Raad van State uitspraak over het Programma Aanpak Stikstof (PAS). Deze oordeelde dat het PAS niet als basis mag worden gebruikt voor toestemming voor activiteiten die extra stikstofuitstoot veroorzaken. Denk daarbij bijvoorbeeld aan de aanleg van een nieuwe weg. Geconstateerd is dat op basis van het PAS vooruitlopend op toekomstige positieve gevolgen van maatregelen voor beschermde natuurgebieden, alvast toestemming wordt gegeven voor activiteiten die mogelijk schadelijk zijn voor die gebieden. Zo'n toestemming vooraf mag niet op grond van de Europese Habitatrichtlijn. Die eist namelijk dat vooraf vast moet staan dat de geplande maatregelen daadwerkelijk resultaat hebben.

Door de vernietiging van de PAS is de situatie weer van voor 2015, waarin per project een voortoets moet worden gemaakt. Als uit deze voortoets blijkt dat aantasting te verwachten is dan moet de aanvrager een ecologische onderbouwing laten maken in het kader van de Wet natuurbescherming. De provincie beoordeelt deze vergunningsaanvraag. De PAS-problematiek heeft ertoe geleid dat omvangrijke projecten in de openbare ruimte, die een groot risico hebben op overlast en economische schade bij stoplegging zoals de Parallel Boulevard en de Beeklaan, worden uitgesteld. Dit in afwachting van de interne stikstofverkenning.

Sinds maart 2019 heeft het Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu (RIVM) risicogrenzen van PFAS-stoffen vastgesteld. PFAS zit bijna overal in de grond, het water en de lucht. PFAS is een verzamelnaam voor meer dan 6.000 verschillende poly- en perfluoralkylstoffen. Deze stoffen komen voor in onder andere bakpapier, make-up en verf. PFAS breken nauwelijks af en blijven in het milieu achter. PFAS kunnen risico's hebben voor de gezondheid en vervuilen het milieu.

Op basis hiervan heeft het kabinet een voorlopige norm vastgesteld. Die norm moet vooral de gezondheid en omgeving beschermen.

Bouwers en baggeraars hebben veel problemen omdat het giftige PFAS op veel plekken in de bodem zit. Zij mogen niet grond met veel PFAS naar plekken brengen waar minder PFAS in de grond zit.

Kapitaalgoederen

Wegen en civiele kunstwerken

De verhardingen worden de komende 2 jaar onderhouden op kwaliteitsniveau “Basis” binnen de huidige budgetten. De onderhoudsplanningen voor 2019 en 2020 waren reeds opgesteld en worden uitgevoerd op basis van de beschikbare (samengevoegde) budgetten.

Voor het onderhoud vanaf 2021 is er een onderhoudsstrategie opgesteld met daarbij de benodigde onderhouds- en vervangingsbudgetten. Doordat er beter inzicht komt op de langetermijnplanning, ontstaat beter zicht op de te verwachten vervangingsopgave en kunnen vervangingsprojecten beter op elkaar afgestemd worden. De onderhoudsstrategie ziet erop toe dat de juiste afwegingen worden gemaakt voor het onderhoud in het kader van de veiligheid en de risico's en om de achteruitgang van de verhardingen te temporiseren. Er wordt ingestoken op functioneel beheer en onderhoud. Met functioneel beheer wordt het onderhoud afgestemd op de functie en het gebruik van de verharding.

Om fluctuaties in de kosten per jaar te beperken wordt er gebruik gemaakt van een egaliseringsreserve. Noordwijkerhout maakte daarbij gebruik van een voorziening voor onderhoud wegen. Vanaf 2020 wordt deze voorziening opgeheven en wordt het saldo overgeheveld naar de egaliseringsreserve. Daarmee ontstaat er een eenduidige systematiek die gehanteerd wordt voor de behandeling van reserves en voorzieningen.

Riolering

Het onderhoud en beheer van riolering is een wettelijke taak. De gemeente heeft een zorgplicht voor een doelmatige inzameling en transport van het afvalwater binnen haar grondgebied. Ook het verminderen van vervuiling van het oppervlaktewater, bodem en grondwater en voorkomen van wateroverlast door zowel hemelwater als grondwater behoort tot deze zorgplicht.

De kaders waarbinnen het beheer en onderhoud van riolerings- en waterbeheerwerken voor de gemeente komen uit het regionale *Integraal Afvalwater Ketenplan*. Dit plan is in 2017 geschreven door de waterpartners binnen het samenwerkingsverband Bollenstreek, de gemeenten Katwijk, Lisse, Noordwijk, Noordwijkerhout, Oegstgeest en Teylingen en het hoogheemraadschap van Rijnland. Het planmatig onderhoud kent fluctuaties in het uitgavenpatroon. Om de lasten te egaliseren wordt er gebruikgemaakt van een voorziening riolering.

Openbare verlichting

Noordwijk is een groeiende gemeente. Door uitbreiding en bouw van nieuwe wijken groeit ook het verlichtingsareaal. Ondanks de groei van het areaal neemt het jaarlijkse energieverbruik van de openbare verlichting in Noordwijk af. Dat komt omdat Noordwijk bij nieuwbouw of vervanging van verlichting kiest voor duurzame en energiezuinige verlichting waarbij met minder energieverbruik een vergelijkbare of betere lichtkwaliteit wordt gerealiseerd.

De leeftijdsopbouw van lichtmasten en armaturen is over alle dorpen binnen de gemeente gezond. De gemeente Noordwijk heeft de afgelopen beleidsperiode een behoorlijke investering gedaan in het vervangen van lichtmasten. Hierdoor is het aantal lichtmasten dat aan vervanging toe is, nihil. De vervangingen komen ten goede aan de (verkeers)veiligheid en verlagen de jaarlijkse onderhoudskosten.

LED-verlichting vormt de standaard bij nieuwe verlichting en het vervangen van armaturen. Bovendien wordt openbare verlichting bij vervanging voorzien van de mogelijkheid om te dimmen waardoor er meer energie kan worden bespaard. De gemeente zet dit beleid de komende beleidsperiode van 5 jaren door. Daarmee is de verwachting dat over 5 jaar ongeveer 75% van de lampen binnen de openbare verlichting in Noordwijk zal bestaan uit ledlampen. Vanuit de huidige visie zal dit percentage na 2025 nog verder toenemen tot 89% in 2030.

Groen

Goed onderhouden openbaar groen draagt bij aan een prettig woon- en werkklimaat. Openbaar groen heeft door de zuiverende werking op de lucht een positief effect op gezondheid en welzijn van de inwoners. De belangrijkste kaders waarbinnen het groenonderhoud en reconstructies van gemeentelijk groen wordt uitgevoerd, is het Groenbeheerplan en de voormalige gemeente Noordwijkerhout had ook een bomenbeleidsplan.

Voor de aanpak van achterstallig onderhoud van het groen is € 200.000 incidenteel extra geraamd in 2020 tot en met 2022.

Verder is er eenmalig € 260.000 in 2021 opgenomen voor het Uitvoeringsprogramma natuur en groen. Met dit programma wordt gewerkt aan biodiversiteit in het buitengebied en de dorpen en bij de realisatie van ecologische verbindingen. Dit uitvoeringsprogramma voorziet tevens in budget en capaciteit voor de uitvoering van projecten "Bloeiende bermen" in het regionale programma "B(l)oeiende bollenstreek".

Water

De gemeente is onder meer verantwoordelijk voor het regelmatig onderhoud van watergangen. Het gaat dan om de watergangen in zowel het bebouwde gebied als in het buitengebied die in onderhoud zijn bij de gemeente Noordwijk. In het buitengebied betreft het voornamelijk wegsloten langs wegen die in beheer bij de gemeente zijn.

Op basis van de inmiddels uitgevoerde inventarisatie kan worden gezegd dat de huidige staat van onderhoud aan de watergangen op een acceptabel niveau is. Dit kan worden afgeleid van de hoeveelheid bagger die aanwezig is in de watergangen tijdens de nulmeting uitgevoerd in maart 2020.

Gemeentelijke gebouwen

Voor het onderhoud van de gemeentelijke gebouwen geldt bij de voormalige gemeente Noordwijk het meerjarenonderhoudsplan (MJOP) gemeentelijke gebouwen en bij de gemeente Noordwijkerhout een beheerplan onderhoud gebouwen. Daarnaast geldt er bij de gemeente Noordwijkerhout ook een beheerplan groot onderhoud De Schelft. In duurzaamheid, milieu en energiebeheer van het gemeentelijke gebouwen is in de voorbije jaren geïnvesteerd. Dit krijgt ook de komende jaren aandacht en is van invloed op onderhouds- en beheerkosten. Met de uitvoering van verduurzamingsmaatregelen is rekening gehouden in het meerjarenonderhoudsplan (MJOP) voor wat betreft de duurzame maatregelen die op een natuurlijk moment bij vervangingsonderhoud worden ingepland. Het voornemen is om in 2020 een uitvoeringsprogramma verduurzaming gemeentelijke gebouwen op te stellen met bijbehoren financiële onderbouwing. Hierin worden de aanvullende duurzame maatregelen opgenomen die niet voortvloeien uit de reguliere MJOP. Hierbij gaat het om het doen van investeringen die niet voortvloeien uit een natuurlijk moment of in nieuwe voorzieningen die momenteel helemaal nog niet aanwezig zijn.

Onderwijshuisvesting

Schoolgebouwen worden onderhouden door het betreffende schoolbestuur. De gemeente heeft een wettelijke zorgplicht voor voldoende ruimte. Afspraken over de gebouwen worden geregeld via het Integraal Huisvestingplan Onderwijs. Pas als een schoolgebouw terugvalt aan de gemeente, komt dit pand weer onder eigen beheer. Dit is op het moment van toepassing voor het pand aan Uitvaltij 2 te Noordwijk.

De gemeente heeft een zestal gymnastieklocaties ten behoeve van het onderwijs. Deze zalen worden verhuurd. In de huurovereenkomsten zijn de demarcatielijsten inzake het onderhoud opgenomen.

Onderhoudskosten kapitaalgoederen

In het hierna opgenomen overzicht is het verband tussen het beleidskader en de begrote kosten van klein en groot onderhoud inclusief kapitaallasten van de kapitaalgoederen weergegeven.

Bedragen x €					
Verband tussen beleidskader en begrote kosten					
Beleidskader	Programma	2021	2022	2023	2024
Wegen en civiele kunstwerken	PR03	4.436.272	4.380.487	4.440.874	4.496.637
Openbare verlichting	PR03	810.941	793.223	794.395	803.754
Water	PR03	521.389	522.290	522.246	528.586
Riolering	PR08	3.622.891	3.646.268	3.667.622	3.690.658
Groen en speelplaatsen	PR08	3.527.963	3.278.668	3.098.130	3.147.783
Sportaccomodaties	PR06	1.630.462	2.092.569	2.360.564	2.271.569
Onderwijshuisvesting	PR05	2.484.034	2.429.826	2.436.344	2.437.637
Gebouwen (gemeentehuis)	OVH	1.536.606	1.520.260	1.495.138	1.500.240
Gebouwen (overige gebouwen)	PR01	1.432.294	1.432.269	1.438.144	1.394.632
		20.002.852	20.095.860	20.253.457	20.271.496

2.3.4 Financiering

De financieringsparagraaf geeft, conform artikel 13 van het BBV, inzicht in het risicobeheer van de financieringsportefeuille, de rentelasten, het renteresultaat, de wijze waarop rente wordt toegerekend en de financieringsbehoefte.

De kaders voor financiering zijn weergegeven in:

- Wet financiering decentrale overheden (Wet Fido, 2000, laatstelijk gewijzigd in 2008)
- Wet houdbaarheid overheidsfinanciën (Wet Hof, 2013)
- Regeling schatkistbankieren decentrale overheden
- Treasurystatuut
- Financiële verordening

De Regeling schatkistbankieren decentrale overheden heeft tot gevolg dat o.a. gemeenten hun overtollige liquide middelen en beleggingen moeten aanhouden bij het Rijk. Deze middelen mogen niet langer worden uitgezet bij private partijen buiten de schatkist. Het schatkistbankieren dient twee doelen. Ten eerste levert het een bijdrage aan de EMU-schuldverlaging. Daarnaast vermindert schatkistbankieren het financieel risico voor decentrale overheden.

Risicobeheer

Een van de doelstellingen is het beperken van risico's die de gemeente loopt op het gebied van financiering en liquiditeit. Risico's zijn in te delen naar rente en krediet.

Renterisico

Het renterisico is de mate waarin het saldo van de rentelasten en -baten verandert door wijzigingen in het rentepercentage. Het renterisico wordt bepaald door de kasgeldlimiet en de renterisiconorm. Het doel van beide normen is de budgettaire risico's als gevolg van een rentestijging te beperken. Gezien de lage stand van de rente is er sprake van een laag risico.

De kasgeldlimiet is het maximum bedrag waarmee de gemeente haar uitgaven mag financieren met kortlopende financieringsmiddelen met een looptijd < 1 jaar. De kasgeldlimiet is gesteld op 8,5% van het begrotingstotaal van de lasten bij aanvang van het verslagjaar. Het begrotingstotaal van de lasten komt in 2021 uit op € 124.772.000 en 8,5% daarvan betekent een toegestane kasgeldlimiet van € 10.606.000.

In de onderstaande tabel is de ruimte onder de kasgeldlimiet weergegeven. Hieruit blijkt dat de kasgeldlimiet niet wordt overschreden.

(bedragen x € 1.000,-)		2021			
Toets kasgeldlimiet		1 ^e kw	2 ^e kw	3 ^e kw	4 ^e kw
Gemiddelde netto-vlokkende schuld (+) / gemiddelde overschot vlokkende middelen (-)		0	5.300	1.300	2.600
Toegestane kasgeldlimiet		10.606	10.606	10.606	10.606
Ruimte (+) / overschrijding (-)		10.606	5.306	9.306	8.006

De wens om te financieren met kort of lang geld is afhankelijk van de rentestand. Als de rente op kort geld lager is zal, zo lang als de kasgeldlimiet dit toestaat, met kort geld gefinancierd worden.

De renterisiconorm geeft een weergave van de spreiding van de renterisico's in de huidige leningenportefeuille over de komende jaren. Door deze spreiding werkt een verandering in de rente vertraagd door op de totale rentelasten. Het renterisico op de vaste leningen wordt bepaald door:

- het deel van de vaste leningen dat geherfinancierd moet worden door nieuwe vaste leningen;
- het deel van de vaste leningen waarvan de gemeente een wijziging van de rente niet kan beïnvloeden (renteherziening op basis van leningsvoorwaarden).

Het renterisico heeft betrekking op leningen met een looptijd vanaf 1 jaar (vaste schuld). Naast de renteherzieningen zijn hiervoor ook de aflossingen van belang, want het renterisico wordt verkleind door aflossingen in de tijd te spreiden. Voorkomen moet worden dat er in enig jaar een te grote concentratie plaatsvindt van aflossingen en renteherzieningen op lopende leningen. Het renterisicobedrag wordt volgens de Wet financiering decentrale overheden (Fido) berekend als de som van de renteherzieningen en de aflossingen.

De renterisiconorm is volgens ministeriële regelingen voor gemeenten bepaald op 20% van het totale bedrag van de begroting met een minimumbedrag van 2.500.000 euro.

In de onderstaande tabel is de ruimte onder de renterisiconorm weergegeven. Hieruit blijkt dat de renterisiconorm niet wordt overschreden. Het renterisico over de huidige leningenportefeuille is goed gespreid en er blijft de komende jaren sprake van voldoende ruimte onder de renterisiconorm.

(bedragen x € 1.000,-)					
Toets renterisiconorm		2020	2021	2022	2023
1	Renteherziening	0	1.668	1.529	1.385
2	Aflossingen	8.012	6.304	5.223	2.812
3	Renterisico (1+2)	8.012	7.971	6.752	4.197
4	Renterisiconorm 20% van begrotingstotaal	24.954	24.440	23.981	24.114
5	(4>3) Ruimte onder renterisiconorm	16.942	16.469	17.228	19.918
4	Renterisiconorm				
	Begrotingstotaal per 1 januari	124.772	122.201	119.903	120.571
	Vastgesteld % in uitvoeringsregeling Wet Fido	20%	20%	20%	20%
	Renterisiconorm 20% van begrotingstotaal	24.954	24.440	23.981	24.114

Kredietrisico

Een kredietrisico is het risico dat de tegenpartij (geldnemers) haar verplichtingen niet kan nakomen.

Overigens moet hierbij opgemerkt worden dat de gemeente verplicht is om uitzettingen te doen bij de schatkist of bij andere lichamen die geen toezichtrelatie hebben met de gemeente. Slechts 0,75% van het begrotingstotaal met een minimum van € 250.000 is uitgezonderd van het schatkistbankieren. Het kredietrisico doet zich dan ook in hoofdzaak voor bij het verstrekken van geldleningen en garanties uit hoofde van de publieke taak.

Het is niet de taak van de gemeente om gelden aan verenigingen of instellingen uit te lenen. Als toch wordt besloten een geldlening uit hoofde van de publieke taak te verstrekken, dan worden, op basis van het huidige Treasurystatuut, zekerheden of garanties geëist. Het kunnen aantrekken van voordelige geldleningen door verenigingen of instellingen uit hoofde van de publieke taak kan bereikt worden door garantstelling van leningen, te verstrekken aan reguliere banken. Het verstrekken van geldleningen en garanties uit hoofde van de publieke taak kan niet zonder toestemming van de gemeenteraad.

In het verleden zijn geldleningen verstrekt aan de Woningstichting Sint Antonius van Padua. Op 1 januari 2021 betreft dit nog een bedrag van € 6.576.882. De gemeente kon destijds onder gunstiger leningsvoorwaarden geld aantrekken dan de woningstichting. In beginsel worden nu geen nieuwe geldleningen meer verstrekt.

De verstrekte geldleningen aan de woningstichting zijn geborgd door het Waarborgfonds Sociale Woningbouw. De gemeente treedt hierbij overigens weer op als achtervang. Gelet op de financiële situatie bij de woningstichting is dit verantwoord.

De gemeente Noordwijk staat garant voor een kredietfaciliteit die de Greenport Ontwikkelingsmaatschappij Duin- en Bollenstreek (GOM) heeft bij de BNG van in totaal € 35 miljoen. Als zekerheid hebben de vijf aandeelhouders ieder daarvoor een bankgarantie ad € 7 miljoen gesteld. Hier is sprake van de uitoefening van de publieke taak.

Ten slotte worden, vanuit de publieke taak volkshuisvesting, sinds 2010 aan starters, zogenoemde startersleningen verstrekt om het kopen van een bestaande woning mogelijk te maken. De gemeente heeft hiervoor een geldlening verstrekt aan de Stichting Stimuleringsfonds Volkshuisvesting Nederlandse Gemeenten (SVn), die de middelen beheert ten behoeve van het verstrekken van startersleningen. De starterslening overbrugt het verschil tussen de verwervingskosten van de woning en het bedrag dat de starter maximaal kan lenen volgens de normen van de Nationale Hypotheek Garantie (NHG). De starterslening is een lening waarover de eerste drie jaar geen rente en aflossing betaald wordt.

Rente

Rente speelt een belangrijke rol in de begroting. Door de omvang van deze bedragen is het wenselijk dit onderdeel inzichtelijk te maken. Daarbij gaat het zowel om de factoren die invloed op de rente hebben als het in beeld brengen van de keuzemogelijkheden die aanwezig zijn.

Onderscheid kan worden gemaakt tussen korte rente en lange rente. Korte rente geldt voor kort geld (leningen met looptijd korter dan een jaar) en lange rente voor lang geld (leningen met looptijd langer dan een jaar).

Renteontwikkelingen op de geld- en kapitaalmarkt worden nauwlettend gevolgd. Dit gebeurt onder andere door gebruik te maken van de informatie van banken (in hoofdzaak de BNG) en andere bemiddelaars op de geld- en kapitaalmarkt. Daardoor blijft de gemeente op de hoogte van belangrijke ontwikkelingen. Al een aantal jaren is er sprake van een lage rente. Bij kort geld is er zelfs sprake van een negatieve rente.

Als er sprake is van een liquiditeitstekort wordt er zoveel mogelijk gebruik gemaakt van kasgeldleningen (kort geld). Wordt de kasgeldnorm gedurende drie kwartalen overschreden dan dient volgens de voorschriften een langlopende geldlening te worden aangetrokken. Op basis van een over te leggen plan kan door de provincie hiervoor ontheffing verleend worden.

Voor de hoogte van een aan te trekken langlopende geldlening wordt gekeken naar de geldbehoefte voor de korte én middellange termijn (te verwachten grote projecten) en de hoogte van de rente.

Rentevisie

De rentetarieven zijn t.o.v. vorig jaar nagenoeg hetzelfde, waardoor nog steeds goedkoop geld kan worden geleend. De rente voor de korte termijn ligt momenteel tussen de -/- 0,40 % en -/-0,30 %. Terwijl de rente voor lang geld ligt tussen de 0,10% en 1,00%.

Renteomslag taakvelden en financieringsbehoefte

Op advies van de commissie BBV wordt onderstaande schema rentetoerekening in deze paragraaf opgenomen met ingang van de Begroting 2017. In dit schema is ook de financieringsbehoefte opgenomen.

De externe rentelasten over de korte en lange financiering	€	1.330.866,01	
De externe rentebaten	-/-	€	557.397,82
Totaal door te rekenen externe rente		€	773.468,19
De rente die aan de grondexploitatie moet worden doorberekend	-/-	€	114.019,74
De rente van projectfinanciering die aan het betreffende taakveld moet worden toegerekend	-/-	€	-
	-/-	€	114.019,74
Aan taakvelden toe te rekenen externe rente		€	659.448,45
Rente over eigen vermogen			
Rente over voorzieningen (gewaardeerd op contante waarde)			0
Totaal geraamde aan taakvelden toe te rekenen rente		€	659.448,45
De aan taakvelden (programma's inclusief overzicht Overhead) toegerekende rente (renteomslag)	-/-	€	659.624,23
Renteresultaat op het taakveld Treasury		€	175,78
Externe rente			1,5670%
Rente % maximaal te berekenen over eigen vermogen			1,5670%
Rente % maximaal toe te rekenen aan BIE			0,692600%
Rente % maximaal toe te rekenen aan taakvelden			0,327100%
Gegevens		Leningbedrag	Rentelast
Leningenportefeuille	€	48.613.750	€ 1.330.866
Voorzieningen	€	22.935.831	
Totale Vreemd Vermogen	€	71.549.581	€ 1.330.866
		Bedrag	
Algemene Reserves	€	46.836.841	
Bestemmingsreserves	€	68.367.701	
Overige reserves	€	13.795.737	
Totale Eigen Vermogen	€	129.000.280	
Totale Passiva	€	244.038.754	
		Bedrag	Toegerekende rente
Boekwaarde BIE's	€	16.462.567	€ 114.019,74
		Bedrag	Toegerekende rente
Boekwaarde activa integraal gefinancierd	€	198.233.436	€ 648.421,57
Boekwaarde waar geen rente over wordt gerekend(Financiële Activa)	€	18.786.835	
Bankrekening	€	7.131.073	
Boekwaarde nieuwe investeringen (IP 2021-2024) jaarschijf 2021	€	920.720	€ 3.011,68
Boekwaarde Investeringsambities jaarschijf 2021	€	2.504.123	€ 8.190,99
Totale boekwaarde activa	€	227.576.187	€ 659.624
Totale Activa	€	244.038.754	
Financieringstekort	€	43.488.893	
Bankrekening schatkistbankieren	€	7.131.073	
Kasgeldlimiet	€	10.000.000	€ -
Nieuwe leningen 2021	€	26.357.820	€ -
Totale rentelasten leningen			€ 1.330.866

Voor de financiering van investeringen wordt gebruikgemaakt van overtollige liquide middelen en indien nodig worden kort- of langlopende geldleningen aangetrokken.

Leningenportefeuille

De gemeente Noordwijk heeft per 1 januari 2021 de volgende leningenportefeuille:

Lening-nr	Bedrag geldlening oorsprong	Ingangs-datum	Krediet-verstrekker	Jaar laatste aflossing	Rente %	Geldlening begin dienstjaar	Aflossing betaald dienstjaar	Rente betaald dienstjaar	Geldlening eind dienstjaar	Rente lasten dienstjaar	Afl. in jaren
175	3.553.360	1-dec-92	NWB Bank	2032	4,04	1.928.900	128.078	77.928	1.800.822	77.928	40
176	3.539.486	1-apr-93	BNG	2033	3,34	1.937.800	121.473	64.723	1.816.328	64.723	40
177	3.630.242	16-dec-94	NWB Bank	2044	3,37	2.710.182	75.141	91.333	2.635.041	91.333	50
150	4.537.802	1-apr-98	NWB Bank	2023	4,5	544.536	181.512	24.504	363.024	18.350	25
157	1.361.341	29-mrt-01	BNG	2021	5,31	68.067	68.067	3.614	0	862	20
158	3.176.462	27-sep-01	BNG	2021	5,32	158.823	158.823	8.449	0	6.227	20
164	7.000.000	14-mei-04	BNG	2024	4,685	1.400.000	350.000	65.590	1.050.000	55.167	20
165	2.000.000	31-aug-04	BNG	2024	4,395	400.000	100.000	17.580	300.000	16.099	20
168	15.000.000	22-dec-11	BNG	2021	2,78	1.500.000	1.500.000	41.700	0	40.558	10
170	17.000.000	16-sep-13	NN	2023	2,045	5.100.000	1.700.000	104.295	3.400.000	94.104	10
171	5.500.000	23-dec-13	BNG	2023	1,945	1.650.000	550.000	32.093	1.100.000	31.829	10
172	17.500.000	30-okt-14	BNG	2024	0,865	7.000.000	1.750.000	60.550	5.250.000	57.937	10
179	7.000.000	2-dec-05	BNG	2045	3,964	5.516.381	133.103	218.669	5.383.278	218.669	40
180	7.000.000	10-jan-08	BNG	2032	4,659	4.399.060	280.542	200.098	4.118.518	200.098	40
181	3.500.000	24-jun-10	BNG	2035	3,85	2.100.000	140.000	80.850	1.960.000	78.029	25
182	11.000.000	25-apr-13	BNG	2022	1,495	2.200.000	1.100.000	32.890	1.100.000	32.890	10
183	10.000.000	16-jun-15	BNG	2040	2,06	10.000.000	0	206.000	10.000.000	206.000	25
122.298.692						48.613.750	8.336.739	1.330.866	40.277.010	1.290.802	

2.3.5 Bedrijfsvoering

Organisatieontwikkeling

Het Nieuwe Noordwijkse Werken vormt de basis voor verdere groei naar een flexibele, professionele en innovatieve organisatie. We versterken de teams en de individuele medewerker op het nemen van verantwoordelijkheid (eigenaarschap) en het leveren van kwalitatieve resultaten. Hierbij zetten directie en teamcoaches hun leiderschap in volgens het 4R-model (Richting, Ruimte, Resultaten, Reflectie).

De programma's Dienstverlening (Hostmanship) en Omgevingswet (Anders werken) worden gedragen en geïmplementeerd vanuit onze werkwaarden: dienstverlenend, opgavegericht, innovatief, participatief, zelf organiserend, tijd- en plaats onafhankelijk.

We vergroten het lerend vermogen van de organisatie door een samenhangend aanbod van trainingen en workshops ('Noordwijk Academy') waarin vakmanschap (goed ambtenaarschap), samenwerking en onze werkwaarden centraal staan.

Nieuwe collega's bieden we een introductieprogramma, waarmee zij ook maximaal 'aangehaakt' wordt aan de identiteit en werkwijze van onze organisatie.

De coronacrisis heeft een nieuw licht geworpen op onze werkwaarde tijd- en plaats onafhankelijk werken. We ontwikkelen een vorm van hybride werken, waarbij de kwaliteit van onze dienstverlening en de onderlinge verbinding en samenwerking centraal staan.

Dienstverlening

In 2021 geven we volop uitvoering aan het vastgestelde Programma Dienstverlening 'Digitaal én Persoonlijk' met als doel onze dienstverlening naar een rapportcijfer 8 te ontwikkelen.

Een belangrijke pijler van dit programma is het concept 'Hostmanship', waarin vakmanschap en eigenaarschap samenkomen. De implementatie van dit concept betreft zowel onze interne als externe dienstverlening en wordt geborgd in een reeks trainingen en workshops voor alle medewerkers (Leerlijn Hostmanship van de Noordwijk Academy) en in flankerend (personeels)beleid (introductieprogramma, competentie management, werving- en selectiebeleid). Verder wordt 'Werken op afspraak' organisatiebreed onze standaard werkwijze.

Als derde zetten we in op monitoring van onze dienstverlening. Dit doen we aan de hand van managementinformatie en door het meten van klantbeleving. We doen een brede nulmeting en gaan medewerkers gericht coachen op bewustwording van de geboden dienstverlening en verbetering daarvan.

Cao-ontwikkelingen

De in 2019 vastgestelde cao loopt tot 1 januari 2021. De onderhandelingen voor een nieuwe cao 2021 en verder zijn gestart. Drie ontwikkelingen spelen een belangrijke rol in het gemeentelijk werkgeverschap en in het cao-overleg.

Ten eerste het groeiende besef dat vitale organisaties niet kunnen bestaan zonder vitale medewerkers. Daarom is het heel belangrijk dat werkgevers en werknemers blijven investeren in vitaliteit.

Ten tweede de ambitie dat, na de invoering van de 'wet normalisering rechtspositie ambtenaren' (WNRA) per 1 januari 2020, de gemeentelijke medewerkers ook qua arbeidsvoorwaarden meer gaan meedoen met de rest van werkend Nederland.

Ten derde natuurlijk de uitbraak van corona en de gevolgen daarvan voor het werk in de gemeentelijke sector.

De gemeentelijke organisatie wil voor iedereen een goede werkgever zijn. In de gemeentelijke sector is de werkgelegenheid een belangrijke constante, zeker in deze onzekere tijden. In het komende cao-overleg ligt de focus op goed werkgeverschap: goede afspraken over inhoudelijke verbeteringen in de cao.

Informatievoorziening en automatisering

In de periode 2021-2024 wordt invulling gegeven aan het nieuwe informatiebeleid (I-visie), het nieuwe ICT-werkplekconcept en aan Datasturing.

I-visie

Gemeenten zijn informatie-verwerkende organisaties. Zij gebruiken informatie als grondstof om hun werk te kunnen uitvoeren en diensten te kunnen leveren. Daarbij is het van belang dat de informatievoorziening (software, hardware, gegevens en processen) goed worden georganiseerd. Een I-visie helpt daarbij. Zodat keuzes kunnen worden gemaakt en vernieuwingen gepland en beheerst worden doorgevoerd. Begin 2021 wordt de nieuwe I-visie opgeleverd.

Werkplekconcept

Wereldwijd is de ICT-werkplek volop in beweging. De focus ligt daarbij vooral op mobiliteit. Ook in Noordwijk heeft een groot deel van de medewerkers daar steeds meer behoefte aan. Vanaf 2021-2022 zal de vernieuwde werkplek worden ontwikkeld en ingevoerd.

Datasturing

Data (= gegevens) toepassingen krijgen steeds meer invloed op onze manier van werken. Met nieuwe technieken is steeds meer mogelijk op het gebied van analyse en rapportage (monitoring). De gemeente wil graag gebruik gaan maken van deze nieuwe mogelijkheden. In 2021 wordt een pilot gestart met rapportage dashboards.

Informatiebeveiliging

Informatiebeveiliging is een permanent speerpunt van de gemeente. Onder informatiebeveiliging wordt verstaan: het treffen en onderhouden van een samenhangend pakket van maatregelen om de betrouwbaarheid van de informatievoorziening aantoonbaar te waarborgen. Kernpunten daarbij zijn beschikbaarheid, integriteit (juistheid) en vertrouwelijkheid van persoonsgegevens en andere informatie.

De gemeente geeft in 2021 verder uitvoering aan het Strategisch Gemeentelijk Informatiebeveiligingsbeleid 2020-2023. Het streven is om de implementatie van de maatregelen gebaseerd op Baseline Informatiebeveiliging Overheid (BIO) in 2021 af te ronden

De jaarlijkse verantwoording van de Eenduidige Normatiek Single Information Audit (ENSIA) over 2020 zal begin 2021 plaatsvinden.

Privacy

Per 28 mei 2018 is de Algemene verordening gegevensbescherming (AVG) van toepassing. Door de komst van de AVG hebben organisaties die persoonsgegevens verwerken meer verplichtingen. Vanuit de AVG wordt meer nadruk gelegd op de verantwoordelijkheid van de organisatie zelf om aan te tonen dat deze zich aan de wet houdt. De functionaris gegevensbescherming (FG) houdt toezicht op de toepassing en naleving van de AVG.

In 2021 zullen de aandachtsgebieden in relatie tot de AVG (o.a. beleid en procedures) verder worden doorontwikkeld en waar nodig herzien.

Bewustwording informatieveiligheid en privacy

Bewustwordingstrajecten ten behoeve informatieveiligheid en privacy zijn belangrijke aspecten om deze onderwerpen goed onder de aandacht te brengen bij medewerkers en bestuur. Deze trajecten zullen als e-learning en als workshop worden aangeboden.

Integriteit

Integer werken is een belangrijke voorwaarde voor een geloofwaardige overheid. Wij werken daarom hard aan een robuust stelsel voor zowel bestuurlijke als ambtelijke integriteit. Integriteit moet tot in de 'haarvaten' van de organisatie komen. Om ons hierbij te ondersteunen is, zoals u weet, extern advies gevraagd. Met de aanbevelingen uit dit advies zullen wij in 2021 verder gestalte geven aan ons integriteitsbeleid.

Crisisorganisatie

Veiligheid begint bij het zoveel mogelijk voorkomen van rampen, crises en incidenten en het beperken van gezondheidsschade bij een incident, een ramp of een crisis. Er is een nieuwe crisisorganisatie ingericht en getraind. Uit onderzoek blijkt dat inwoners bij rampen in grote mate zelfredzaam zijn. Dit betekent dat de bevolkingszorg zich meer richt op kwetsbare inwoners. Daarnaast richt de crisisorganisatie zich op de reguliere taken bij incidenten, crises en rampen. Voor wat betreft risico's wordt er in 2021 aandacht besteed aan verschillende nieuwe thema's. Bijvoorbeeld incidenten in relatie tot cybersecurity, energietransitie, klimaatadaptatie en de continuïteit.

Duurzaamheid

We gaan door met het verduurzamen van de gemeentelijke bedrijfsvoering. Het verduurzamingsplan is gericht op de gemeentelijke accommodaties, het gemeentelijk wagenpark, papierloos werken, afvalscheiding, plaats- en tijdonafhankelijk werken en dienstreizen.

Maatschappelijk verantwoord inkopen behoort tot onze inkoopstrategie. In 2021 zetten we de ingezette verduurzaming van de afvalscheiding in onze eigen gemeentelijke gebouwen voort. Ook verduurzamen we onze eigen gebouwen zo veel mogelijk verder door zonnepanelen op de daken en ledverlichting.

In onze organisatieontwikkeling gaan we onder meer door met het verankeren van duurzaam inkopen in ons inkoopbeleid, voortzetting van plaats en tijdonafhankelijk werken en meer papierloos werken.

2.3.6 Verbonden partijen

Gemeentelijke taken worden in hoofdzaak op drie manieren uitgevoerd. Een mogelijkheid is om de uitvoering in eigen beheer door een gemeentelijke dienst uit te voeren. Er kan ook worden gekozen om een taak in te kopen bij een marktpartij. Als derde mogelijkheid is er uitbesteden aan een verbonden partij. In tegenstelling tot een marktpartij heeft de gemeente bij een verbonden partij naast een financieel ook een bestuurlijk belang. Dit kan zijn een gemeenschappelijke regeling, waarin gemeenten onderling samenwerken, zoals bij voorbeeld de sociale dienst ISD of de RDOG. Het kan ook gaan om een privaatrechtelijke organisatie. Zo is de Bank Nederlandse Gemeenten (BNG), waar de gemeente Noordwijk aandeelhouder van is, ook een verbonden partij.

Conform artikel 15 uit het BBV, beschrijft deze paragraaf eerst de visie op de beleidsvoornemens omtrent verbonden partijen. Daarna wordt een lijst van verbonden partijen gepresenteerd waarin opgenomen de doelstelling, de financiële bijdrage van de gemeente, eigen vermogen en vreemd vermogen van de verbonden partij en de risico's die zich voor kunnen doen.

Visie op verbonden partijen

De gemeente Noordwijk zet in op een netwerkende en participatieve overheid. De samenwerkingen met verbonden partijen dienen een doeltreffende en efficiënte bijdrage te leveren aan de ontwikkeling of het realiseren van maatschappelijke, economische of ruimtelijke opgaven.

Over de invulling van de taken leggen de verbonden partijen inhoudelijke en financiële verantwoording af en vindt er een toetsing plaats op kwetsbaarheid, kwaliteit en kostenbesparing.

Lijst van verbonden partijen

Volgens het BBV voorschrijft is de indeling van de lijst van verbonden partijen opgenomen in deze begroting. De wijze waarop verbonden partijen een bijdrage leveren aan de doelstellingen is reeds in de programma's opgenomen.

De financiële informatie uit de lijst betreft het begrotingsjaar 2021 (volgens het BBV). Wanneer een verbonden partij deze informatie nog niet paraat heeft, is de meest recente informatie weergegeven.

In de paragraaf 'Weerstandstandsvermogen' zijn bij de totale risico-inschatting de financiële risico's van de verbonden partijen beschreven. In onderstaande toelichting zijn de risico's per verbonden partij opgesteld.

Gemeenschappelijke regelingen

Intergemeentelijke Sociale Dienst, Lisse (bedragen in x €)

Doel:

Doelmatige uitvoering van de wetten op het gebied van sociale zekerheid en sommige onderdelen van de Wmo (met name hulp bij het huishouden) waarvan de uitvoering aan de gemeenten, al dan niet in medebewind, is opgedragen. Voorts is de dienst belast met de uitvoering van algemene maatregelen van bestuur, uitvoeringsregelingen van de sociale wetten en andere gemeentelijke taken op het gebied van de sociale zekerheid. De taken worden zoveel mogelijk uitgevoerd in samenwerking met arbeidsvoorziening, organisaties van zorginstellingen en instanties die met de uitvoering van sociale zekerheidswetten zijn belast. De dienst is bovendien belast met de opvang en verzorging van slachtoffers in het kader van de rampenplannen van de vier aangesloten gemeenten. Tekorten of overschotten worden met de deelnemende gemeenten verrekend.

Openbaar belang:

Individuele voorzieningen op het gebied van werk, inkomen en zorg.

Rechtsvorm: Gemeenschappelijke regeling

Zeggenschap: Twee collegeleden in het Algemeen Bestuur; collegelid in Dagelijks Bestuur

Financieel belang/bijdrage 2021: 19.221.533

Eigen vermogen 01-01-2021: 0 **Eigen vermogen 31-12-2021:** 0

Vreemd vermogen 01-01-2021: 0 **Vreemd vermogen 31-12-2021:** 0

Resultaat 2021: 0

Risico's:

De ISD Bollenstreek kent enkele 'openeinderegelingen', waarbij een overschrijding van de budgetten resulteert in een hogere bijdrage van de gemeente. Voor de ISD Bollenstreek ligt het risico voor onze gemeente enerzijds in de bijdrage in de exploitatielasten en anderzijds in de uitvoering van openeinderegelingen.

Vuilafvoerbedrijf Duin- en Bollenstreek, Voorhout (bedragen in x €)

Doel:

Doelmatige verwijdering van afvalstoffen (service, kosten en milieu), beheren en exploiteren van gemeenschappelijke vuilafvoerinrichting(en) en het tot stand brengen van economische bedrijfsvoering. De exploitatie wordt uitgevoerd door De Meerlanden Holding te Aalsmeer.

Openbaar belang:

De zorg voor op doelmatige en milieuhygiënisch verantwoorde wijze verwerken, vernietigen en afvoeren van afvalstoffen.

Rechtsvorm: Gemeenschappelijke regeling

Zeggenschap: Collegelid in het Algemeen Bestuur.

Financieel belang/bijdrage 2021: 203.716

Eigen vermogen 1-1-2021: 31.200 **Eigen vermogen 31-12-2021:** 31.200

Vreemd vermogen 1-1-2021: 84.000 **Vreemd vermogen 31-12-2021:** 84.000

Resultaat 2021: 0

Risico's:

Eventueel onvoorziene kosten in onderhoud van de overslaginstallatie.

Veiligheidsregio Holland Midden, Leiden (bedragen in x €)

Doel:

Hoogwaardige brandweerzorg en adequate crisisorganisatie. Versterken van de generieke crisisorganisatie en in het bijzonder de reactiekracht op alle soorten incidenten en het uitoefenen van de taken die in de Wet veiligheidsregio's aan de bestuursorganen van de gemeente zijn opgedragen.

Openbaar belang:

Het behartigen van de belangen van de aan de regeling deelnemende gemeenten op het terrein van de politie, brandweer, rampenbestrijding en het realiseren van een gecoördineerde inzet bij zware ongevallen en rampen betrokken organisaties, instellingen en diensten.

Rechtsvorm: Gemeenschappelijke regeling

Zeggenschap: Collegelid heeft zitting in het dagelijks bestuur en het algemeen bestuur.

Financieel belang/bijdrage 2021: 3.001.947

Eigen vermogen 01-01-2021: 4.429.000 **Eigen vermogen 31-12-2021:** 4.280.000

Vreemd vermogen 01-01-2021: 45.479.000 **Vreemd vermogen 31-12-2021:** 49.775.000

Resultaat 2021: 150.000

Risico's:

De risico's staan beschreven in de programmabegroting van de Veiligheidsregio Hollands Midden onder de paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing. De risico's hebben onder andere betrekking op de aanwezigheid van gekwalificeerd of boventalig personeel, de indexpercentages, veranderende wet- en regelgeving en de afschrijving van bedrijfsmiddelen.

Holland Rijnland, Leiden (bedragen in x €)**Doel:**

Holland Rijnland is de samenwerkingsorganisatie van 13 gemeenten die gelegen zijn tussen de metropoolregio's Amsterdam en Rotterdam Den Haag. In de domeinen maatschappij, economie en leefomgeving faciliteert Holland Rijnland regionale samenwerking. Daarnaast voert hij taken uit op het gebied van leerplicht, jeugdhulp, woonruimteverdeling en doelgroepenvervoer. Daartoe is een Inhoudelijke Agenda 2016-2020 vastgesteld, die in de komende tijd tot uitvoering gebracht wordt.

Openbaar belang:

Een evenwichtige ontwikkeling van de regio en het zo goed mogelijk op elkaar afstemmen van de belangen van de deelnemende gemeenten en hun inwoners.

Rechtsvorm: Gemeenschappelijke regeling

Zeggenschap: Collegelid en raadslid in het Algemeen Bestuur.

Financieel belang/bijdrage 2021: 675.052

Eigen vermogen 01-01-2021: 684.894

Eigen vermogen 31-12-2021: 684.894

Vreemd vermogen 01-01-2021: 56.620.869

Vreemd vermogen 31-12-2021: 55.620.869

Resultaat 2021: 0

Toelichting financieel belang:

Eigen en vreemd vermogen is gebaseerd op de geprognostiseerde balans uit de begroting 2019.

Risico's: de deelnemende gemeenten zijn op grond van de gemeenschappelijke regeling geheel gezamenlijk verantwoordelijk voor de financiële situatie bij het samenwerkingsorgaan en voor mogelijke tekorten of financiële tegenvallers. Dit betekent dat Holland Rijnland in principe geen weerstandsvermogen en weerstandscapaciteit hoeft te hebben. Holland Rijnland mag een algemene reserve aanhouden van € 250.000 om kleine tegenvallers in de bedrijfsvoering op te kunnen vangen. De risico's liggen op het gebied van: Benodigde inhuur, ontwikkelingen in wet- en regelgeving, rechtmatigheid (fraude, onbevoegd gedrag), aansprakelijkheid en juridische ondersteuning, sociaal/medische ondersteuning, technische incidenten, aanspraken op personele regelingen en IKB (verkoop verlofuren).

Werkvoorzieningschap Kust-, Duin- en Bollenstreek (de Maregroep) (bedragen in x €)**Doel / openbaar belang:**

Deze regeling zorgt ervoor dat inwoners met een beperking of belemmering kunnen blijven werken in een sociale werkvoorziening. Onderling worden afspraken gemaakt over plaatsing van de inwoners en daarvoor wordt naar rato een geldbedrag per gemeente gerekend. Er worden afspraken gemaakt over de verantwoording van de rechtmatigheidsaspecten.

Rechtsvorm: Gemeenschappelijke regeling

Zeggenschap: Collegelid in het Algemeen Bestuur.

Financieel belang/bijdrage 2021: 347.000

Eigen vermogen 01-01-2021: 3.550.000

Eigen vermogen 31-12-2021: 3.550.000

Vreemd vermogen 01-01-2021: 1.200.000

Vreemd vermogen 31-12-2021: 1.200.000

Resultaat 2020: 0

Toelichting financieel belang**Risico's:**

Voor de Maregroep geldt een bijdrage van de gemeente in het tekort via een bonus/malusregeling terwijl er vanwege rijksbezuinigingen vanaf 2011 een gemeentelijke bijdrage geldt.

Regionale Dienst Openbare Gezondheidszorg Hollands Midden, Leiden (bedragen in x €)**Doel:**

De Regionale Dienst Openbare Gezondheidszorg (RDOG) Hollands Midden, met als uitvoerende eenheden de Gemeentelijke Gezondheidsdienst (GGD) Hollands Midden, bureau GHOR Hollands Midden en de Regionale Ambulancevoorziening (RAV) Hollands Midden, geeft uitvoering aan de Wet Publieke Gezondheid en taken op het terrein van de gezondheidszorg en aan de geneeskundige hulpverlening bij rampen. Daarnaast heeft de RDOG tot taak: het instellen, in stand houden en continu paraat hebben van een centrale post ten dienste van het ambulancevervoer.

Openbaar belang:

De RDOG Hollands Midden bewaakt, beschermt en bevordert de gezondheid en het welbevinden van de burgers in de regio Hollands Midden in zowel reguliere omstandigheden als crisissituaties.

Rechtsvorm: Gemeenschappelijke regeling

Zeggenschap: Collegiaal in het Algemeen Bestuur.

Financieel belang/bijdrage 2021: 2.555.000

Eigen vermogen 01-01-2021: 3.533.000

Eigen vermogen 31-12-2021: 2.806.000

Vreemd vermogen 01-01-2021: 29.983.000

Vreemd vermogen 31-12-2021: 29.983.000

Resultaat 2021: 0

Risico's:

De risico's staan beschreven in de programmabegroting van de RDOG Hollands Midden onder de paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing, subsectie Risicomanagement. De risico's hebben onder andere betrekking op de implementatie digitaal dossier JGZ, beperkingen in de formatie, afhankelijkheid van externe expertise bij automatisering, positionering MZVT, onvoldoende kennis over wet- en regelgeving en het functioneren van het nieuwe Portefeuilleoverleg

Omgevingsdienst West Holland**Doel / openbaar belang:**

Ondersteuning van de belangen van de deelnemers op het gebied van omgeving en milieu, met name ter behartiging van het gemeentelijk belang van de beleidsontwikkeling op het gebied van omgeving en milieu, alsmede gericht op een efficiënte en doelmatige uitvoering van de gemeentelijke taken en bevoegdheden

Rechtsvorm: Gemeenschappelijke regeling

Zeggenschap: Collegiaal in het Algemeen Bestuur en lid AVA.

Financieel belang/bijdrage 2021: 5.052.000

Eigen vermogen 01-01-2021: 406.000

Eigen vermogen 31-12-2021: 733.000

Vreemd vermogen 01-01-2021: 7.500.000

Vreemd vermogen 31-12-2021: 7.500.000

Resultaat 2021: 397.000

Toelichting financieel belang

Risico's: Zie paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing.

Gemeentelijke regeling belastingen Lisse-Noordwijk-Teylingen (bedragen in x €)**Doel / openbaar belang:**

Beperken van de kwetsbaarheid, het behalen van efficiencyvoordelen en de verbetering van de continuïteit en kwaliteit van de uitvoering van de belastingheffing en invordering.

Rechtsvorm: Gemeenschappelijke regeling

Zeggenschap: Collegiaal in het Algemeen Bestuur en lid AVA.

Financieel belang/bijdrage 2021: 1.003.515

Eigen vermogen 01-01-2021: 0

Eigen vermogen 31-12-2021: 0

Vreemd vermogen 01-01-2021: 0

Vreemd vermogen 31-12-2021: 0

Resultaat 2021: 0

Toelichting financieel belang

Risico's: Algemene risico's genoemd in de paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Vennootschappen en corporaties

BNG, Den Haag (bedragen in x €)

Doel / (openbaar) belang:

De NV Bank Nederlandse Gemeenten is de bank van en voor overheden en instellingen voor het maatschappelijk belang. Met gespecialiseerde financiële dienstverlening draagt de BNG bij aan zo laag mogelijke kosten van maatschappelijke voorzieningen voor de burger. Met het deelnemen in het maatschappelijk kapitaal van de NV wordt beoogd te voorzien in het (gemeenschappelijk) behartigen van de belangen rondom de kapitaalbehoefte van onder meer de lagere overheden.

Rechtsvorm: Structuur Vennootschap

Zeggenschap: Collegelid lid AVA.

Aantal aandelen: 21.411

Dividend: 18.000

Risico's:

Aandeelhouders van de bank zijn uitsluitend overheden. De Staat is houder van de helft van de aandelen; de andere helft is in handen van gemeenten, provincies en een hoogheemraadschap. De gemeente ontvangt jaarlijks dividend. De resultaten van deze deelneming fluctueren en daarmee ook de dividenduitkering.

Dunea, Zoetermeer (bedragen in x €)

Doel:

Excellente dienstverlening, leveringsbetrouwbaarheid en aandacht voor natuur-, recreatie- en waterkwaliteit. Dunea produceert en levert drinkwater in het westelijk deel van Zuid-Holland.

Openbaar belang:

De productie en levering van goed en betrouwbaar drinkwater, 24 uur per dag, met zo min mogelijk storingen.

Rechtsvorm: NV

Zeggenschap: Collegelid lid AVA.

Aantal aandelen: 130.755

Dividend: 0

Risico's:

De gemeente is aandeelhouder. Het risico voor de aandeelhouder beperkt zich tot de wettelijke risico's.

Liander, Arnhem (bedragen in x €)

Doel:

Het snel, innovatief en betrouwbaar leveren van (energie)diensten en deze continu verbeteren.

Openbaar belang:

Liander beheert elektriciteits- en gasnetwerken (in Zuid-Holland, Gelderland, Flevoland en delen van Friesland) en is verantwoordelijk voor het transport van betaalbare, duurzame en veilige energie.

Rechtsvorm: NV

Zeggenschap: Collegelid lid AVA.

Aantal aandelen: 1.011.302

Dividend: 713.852

De Meerlanden Holding NV, Aalsmeer (bedragen in x €)

Doel:

De Meerlanden Holding NV is een overheids NV die zich richt op het inzamelen, verwerken en recyclen van de afvalstoffen en aanverwante taken voor onze en enkele omliggende gemeenten. In een dienstverleningsovereenkomst van 5 jaar zijn de aard en omvang van de te leveren diensten en de vergoeding vastgelegd. Deze vergoeding wordt zo laag mogelijk gehouden. Marktconform, tegen een goede prijs en kwaliteitsverhouding.

Openbaar belang:

Rechtsvorm: NV

Zeggenschap: Collegelid lid AVA.

Aantal aandelen: 2.447

Dividend: 22.000

GOM, Noordwijk (bedragen in x €)

Doel:

Het daadwerkelijk realiseren van de herstructurering en gebiedsontwikkeling van de Greenport Duin- en Bollenstreek d.m.v. het zelfstandig realiseren van ruimtelijke projecten en door het maken van afspraken of het aangaan van overeenkomsten met derden over de uitvoering van ruimtelijke projecten.

Het verrichten van alle overige handelingen op commercieel en financieel gebied, die met het vorenstaande in de ruimste zin verband houden of daartoe bevorderlijk kunnen zijn.

Openbaar belang:

De herstructurering van het buitengebied van de Duin- en Bollenstreek en de beoogde ruimtelijke ontwikkelingen en kwaliteitsverbetering.

Rechtsvorm:	BV
Zeggenschap:	Collegelid lid AVA.
Aantal aandelen:	65.000
Dividend:	0

Risico's:

Met inachtneming van de kapitaalbreng van de 6 gemeenten (€ 390.000), de € 10 miljoen bijdrage van Holland Rijnland uit het regionaal investeringsfonds (RIF) voor de Greenport en een nader te bepalen deel van de € 20 miljoen uit het RIF voor de regionale groenstructuur, de toegekende FES-gelden, eventuele provinciale bijdragen en rijksbijdragen, eventuele andere subsidies en de opbrengst uit de verkoop van gronden is het uitgangspunt van de GOM een budgettair neutraal eindresultaat. Voor de GOM geldt dat werkkapitaal in de vorm van vreemd vermogen noodzakelijk was om projecten mogelijk te maken. De zes Greenportgemeenten hebben hiervoor ieder een garantstelling van € 7.000.000, verstrekt. Ons risico is dus beperkt tot die garantstelling.

Jaarlijks worden door de GOM de risico's geïnventariseerd. Volgens de brief van de GOM d.d. 19 april 2016 is het maximale hypothetische risico voor 2017 berekend op 8,2 miljoen euro. Als één van de zes aandeelhouders komt dat voor Noordwijkerhout neer op een risico van 1,37 miljoen. De kans hierop wordt echter geschat op kleiner dan 5%. De aandeelhouders kunnen overwegen weerstandvermogen aan te houden van 0,068 miljoen (5% van 1,37 mln).

Stichtingen en verenigingen

Stichting RIJK, Heemstede (bedragen in x €)

Doel / openbaar belang:

Stichting Regionaal Inkoopbureau IJmond en Kennemerland (RIJK) is een samenwerkingsovereenkomst tussen een aantal gemeenten in Noord-Holland en sinds kort 3 gemeenten in Zuid-Holland. Het doel van de stichting is om financiële, kwalitatieve en procesmatige inkoopvoordelen voor haar leden te behalen. Daarnaast wordt inkoop als strategisch en tactisch instrument ingezet ter ondersteuning van de beleidsdoelstellingen van de gemeente.

Rechtsvorm:	Stichting		
Zeggenschap:	Gemeentesecretaris is lid Algemeen Bestuur.		
Financieel belang/bijdrage 2021	327.161		
Eigen vermogen 01-01-2021:	515.000	Eigen vermogen 31-12-2021:	515.000
Vreemd vermogen 01-01-2021:	0	Vreemd vermogen 31-12-2021:	0
Resultaat 2020:	0		

Toelichting financieel belang

Risico's:

Algemene risico's genoemd in de paragraaf Weerstandvermogen en risicobeheersing

Samenwerkingsovereenkomst Noordwijk en AVR

Doel / openbaar belang:

Deze regeling zorgt ervoor het realiseren van een efficiënte, effectieve en kwalitatieve hoogwaardige uitvoering van de afvalinzameling en aanverwante zaken in de kernen Noordwijk aan Zee en Noordwijk Binnen

Rechtsvorm:	Samenwerkingsovereenkomst		
Zeggenschap:	Collegelid in Algemeen Bestuur en lid AVA.		
Financieel belang/bijdrage 2021:	1.141.680		
Eigen vermogen 01-01-2021:	45.000	Eigen vermogen 31-12-2021:	45.000
Vreemd vermogen 01-01-2021:	504.786	Vreemd vermogen 31-12-2021:	504.786

Resultaat 2019:	0
Toelichting financieel belang	
Risico's: Zie paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing.	

Vereniging van Nederlandse Gemeente			
Doel / openbaar belang: De VNG behartigt de belangen van de gemeenten, voert gemeenschappelijke diensten voor gemeenten uit.			
Rechtsvorm:	Vereniging		
Zeggenschap:	1 lid gemeente in ALV		
Financieel belang/bijdrage 2021:			
Eigen vermogen 01-01-2021:	65.548.000	Eigen vermogen 31-12-2021:	65.530.000
Vreemd vermogen 01-01-2021:	81.229.000	Vreemd vermogen 31-12-2021:	76.374.000
Resultaat 2019:	209.000		
Toelichting financieel belang			
Risico's: Algemene risico's genoemd in de paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing			

2.3.7 Grondbeleid

De gemeente Noordwijk voert sinds jaren een actief grondbeleid. Dat uitgangspunt is leidend in de Nota Grondbeleid 2017-2018 die in februari 2017 door de gemeenteraad is vastgesteld. Dit actief grondbeleid zal voorgesteld worden aan de gemeenteraad met een nieuwe Nota Grondbeleid.

Bij actief grondbeleid begeeft de gemeente zich als ondernemer op de grondmarkt. Ze verwerft grond, maakt deze bouw- en woonrijp en geeft ze weer uit. In het Boek Grondbedrijf wordt de (financiële) stand van zaken van de projecten gepresenteerd.

Het meerjarenperspectief grondexploitaties (MPG), bestaande uit een overzicht van de financiële resultaten van alle Bouwgronden In Exploitatie (BIE's) geeft inzicht in de grote invloed van het grondbeleid op de financiële positie van de gemeente Noordwijk.

BBV

Het BBV bevat de regelgeving voor het opstellen van de jaarlijkse begroting en jaarrekening.

De Commissie BBV geeft onder meer richtlijnen over:

- de systematiek voor het berekenen van de interne rekenrente: gemiddelde van de leningenportefeuille keer de verhouding eigen vermogen – vreemd vermogen;
- het startpunt van een BIE: het raadsbesluit met de vaststelling van het grondexploitatiecomplex, inclusief de grondexploitatiebegroting;
- de looptijd van een grondexploitatiecomplex: maximaal 10 jaar;
- wat kan worden gerekend tot de vervaardigingskosten die aan de BIE mogen worden toegerekend: aansluiting op de kostensoortenlijst artikel 6.2.4 van het Besluit ruimtelijke ordening.

Deze regels zijn gehanteerd bij het maken van de herzieningen van de grondexploitaties, die zijn vastgesteld in het boek Grondbedrijf 2020. Het financieel effect daarvan is in de begroting 2021-2024 verwerkt.

De nieuwe notitie BBV introduceert de 'warme gronden', gronden waar de gemeente een voornemen heeft om te ontwikkelen. Complexen, die voldoen aan de eisen van de warme gronden, zijn op deze manier verwerkt in het Boek Grondbedrijf 2020.

Vennootschapsbelasting

Met ingang van 1-1-2016 is de gemeente verplicht om vennootschapsbelasting (Vpb) te betalen over de activiteiten die gekenmerkt kunnen worden als activiteiten van een onderneming. De activiteiten binnen het grondbedrijf vallen hieronder. Samengevat komt het op het volgende neer: alle BIE's moeten worden gewaardeerd. Deze waardering vormt per 1-1-2016 de zogenaamde 'openingsbalans'. Vervolgens wordt per jaar bekeken of er –ten opzichte van deze openingsbalans– winst gerealiseerd is. Over deze winst moet Vpb worden betaald. Overigens geldt dit voor de winst op het totaal van de grondexploitaties; eventuele verliezen op projecten kunnen met winsten op andere projecten worden verrekend. Nieuw te openen BIE's worden in 2021 aan de openingsbalans toegevoegd.

Snippergroen

Het project snippergroen is bijna afgerond. Er zullen een aantal zaken in 2021 doorlopen. Hiernaast zal grondzaken een voorstel doen om te voorkomen dat in de toekomst een project snippergroen weer noodzakelijk is.

Relaties

Het grondbeleid heeft een aantoonbare relatie met de volgende programma's en hun relevante doelstellingen, per programma wordt de verwachte bijdrage vanuit het grondbedrijf aangegeven:

Verkeer en Parkeren (Programma 3)

Nieuwe ruimtelijke structuren dienen hoogwaardig, duurzaam en waar mogelijk multifunctioneel ingericht te zijn. Bij gebiedsontwikkelingen hoort ook de inrichtingsopgave van de openbare ruimte. De investeringen in ruimtelijke structuur (water, groen en verharding) dienen kwalitatief hoogwaardig en duurzaam te zijn. Een bijzonder aandachtspunt daarbij is het realiseren van voldoende parkeerplaatsen (waar mogelijk ondergronds). In principe geldt dit voor alle ruimtelijke projecten. De gemeente maakt bouw- en woonrijp. Binnen het programma Noordwijk Zeewaardig, waar huidige parkeerterreinen ontwikkeld worden met een nieuwe functie en het parkeren ondergronds wordt gecompenseerd, is de realisatie van een hoogwaardige openbare ruimte één van de speerpunten.

Economie (Programma 4)

Het grondbedrijf zal ten aanzien het bedrijventerrein Space Business Park de gronduitgifte begeleiden.

Hiernaast, om de Duin- en Bollenstreek bloeiend te houden door de m2 bollenareaal te handhaven, participeert de gemeente actief in de Greenport Ontwikkelings Maatschappij (GOM). Gronden worden verworven, die vervolgens worden ingebracht bij de GOM.

Sport en Cultuur (Programma 6)

Noordwijk is een cultureel en sportief dorp met een rijk evenementen- en verenigingsleven, met actieve betrokkenheid van de vrijwilligers. Het is de ambitie om in samenwerking met het bedrijfsleven de kwaliteit van de sportvoorzieningen zodanig te verbeteren dat ook topsportverenigingen hier willen trainen en hun sport bedrijven.

Onder andere door gerealiseerde exploitatiewinsten op ruimtelijke projecten wordt getracht middelen vrij te maken om investeringen in deze voorzieningen mogelijk te maken.

Ruimte en Wonen (Programma 9)

Vanuit de huidige structuurvisie is een beleid ingezet waarbij Noordwijk een gematigde en beheerste groei kent. De omgevingsvisie geeft het nieuwe kader voor realisatie van ruimtelijke opgaven. Waar nodig verwerft de gemeente hiervoor (strategisch) grond en wordt deze in latere instantie als bouwrijpe grond verkocht. Grondbeleid is daarbij dienstbaar aan het realiseren van volkshuisvestelijke en ruimtelijke opgaven.

De woningmarkt is de afgelopen jaren aangetrokken en de verwachting is dat dit zich de komende jaren doorzet. In 2021 zullen verschillende projecten vanuit de planvorming overgaan in de uitvoering. Dit betekent vanuit het grondbedrijf dat er onderhandelingen moeten worden gevoerd met grondeigenaren dan wel ontwikkelaars/ bouwers, overeenkomsten moeten worden gemaakt en grondexploitaties moeten worden opgesteld.

De ruimtelijke projecten waar vandaan aan het grondbedrijf de meeste aandacht wordt gevraagd zijn waarschijnlijk:

- Offem-Zuid
- Bronsgeest
- Duineveld
- Ireneschool
- De Zilk
- Projecten binnen het programma Noordwijk Zeewaardig

De complexen in het Grondbedrijf

De onderstaande complexen zijn in 2020 een BIE. De beschrijving van de complexen zijn opgenomen in het boek Grondbedrijf 2020, alsmede in de Programma's 4 Economie en 5 Ruimte en Wonen.

Complex	Naam
1.23	Space Business Park
1.44	Maarten Kruytstraat
1.51	Offem-Zuid
1.56	Restgronden Boechorst
1.61	Duineveld
1.75	Joh. van Hoornstr (v Northgohal e.o.)
1.78	Leefbaarheidsimpuls De Zilk
1.79	Schippersvaartweg

Voor de navolgende complexen wordt (mogelijk) nog in de loop van 2020 een besluit genomen om een grondexploitatiebegroting vast te stellen, waarmee deze complexen eveneens de status van BIE verkrijgen.

Complex	Naam
1.14	Van der Mortelstraat
1.25	Bronsgeest
1.45	Jan Kroonsplein
1.80	Ireneschool

Faciliterende grondexploitatieprojecten

Bij faciliterende grondexploitatieprojecten heeft de gemeente zelf geen grond in haar bezit en voert niet zelf de grondexploitatie, maar gebeurt dit door een private ontwikkelaar. De kosten die de gemeente maakt worden in dat geval verhaald op de private partijen. Er is dus geen sprake van een bouwgrond in exploitatie of een voorraad grond in bezit van de gemeente, maar van een vordering op een derde partij. In verreweg de meeste gevallen is er bij faciliterend grondbeleid sprake van een anterieure overeenkomst.

Bij de gemeente Noordwijk is dat onder andere het geval bij de herontwikkeling van het Bavo-terrein en op de locatie Sancta Maria.

Risico paragraaf

Risicobeleid en risicomanagement strekken zich ook uit tot het grondbeleid. In grondexploitaties doen zich vele risico's voor. In het proces van de jaarlijkse herziening van de grondexploitaties heeft het risicomanagement een vaste plaats gekregen. Iedere herziening of nieuwe grondexploitatie bevat een risicoanalyse, waarbij volgens een vast format per risico de mogelijke financiële consequenties worden aangegeven. Hierbij wordt ook aangegeven of er in het weerstandsvermogen een reservering moet worden gemaakt en/of er beheersmaatregelen kunnen worden getroffen. Alle risico's bij elkaar vormen de basis voor het bepalen van de benodigde weerstandscapaciteit van het grondbedrijf. Deze risicoanalyses én het bepalen van de weerstandscapaciteit worden geactualiseerd bij het opstellen van de jaarrekening en de begroting.

Meerjarenprognose Grondbedrijf (MPG)

De meerjarenprognose van het grondbedrijf (MPG) is opgenomen in het boek Grondbedrijf 2020. Dit is tijdens het vaststellen van de begroting 2021-2024 de meest recente versie van de MPG.

Financiële begroting

3.1 Inleiding

De financiële begroting heeft de volgende doelen:

1. autorisatie: na vaststelling door de gemeenteraad goedkeuring geven aan het doen van uitgaven;
2. allocatie: keuzes maken voor welke taken de middelen worden ingezet;
3. inzicht: verschaffen van inzicht in de financiële begroting, ook op lange termijn.

Hoewel in het programmaplan eveneens meerjarige cijfers per programma zijn opgenomen, heeft dit deel tot doel daar een nadere toelichting op te geven.

In het BBV zijn eisen gesteld aan de specifieke informatie die moet zijn opgenomen in de financiële begroting.

De bedoeling is om de transparantie van de gemeentelijke begroting te verhogen. Deze verplichte onderwerpen zijn uitgangspunten voor de structuur van de programmabegroting.

3.2 Grondslagen

In dit hoofdstuk staan de financiële uitgangspunten die zijn gebruikt bij de totstandkoming van de ramingen in de financiële begroting. In het volgende overzicht staan de belangrijkste uitgangspunten weergegeven.

Uitgangspunten begroting 2021-2024 (op basis van septembercirculaire 2020)				
Omschrijving	2021	2022	2023	2024
Algemene uitkering	Septembercirculaire 2020	Septembercirculaire 2020	Septembercirculaire 2020	Septembercirculaire 2020
Lonen/premies	2,1%	2,1%	2,1%	2,1%
Prijzen (algemeen)	0,0%	0,0%	0,0%	1,6%
Subsidies	1,6%	1,6%	1,6%	1,6%
OZB opbrengsten	1,6%	34,6%	1,6%	1,6%
Leges en rechten	1,6%	1,6%	1,6%	1,6%
Afvalstoffenheffing	Meerjarig kostendekkend	Meerjarig kostendekkend	Meerjarig kostendekkend	Meerjarig kostendekkend
Rioolheffing	Meerjarig kostendekkend	Meerjarig kostendekkend	Meerjarig kostendekkend	Meerjarig kostendekkend
Rente reserves	Op basis van de BBV regels wordt geen rente meer toegerekend aan de reserves.			
Kapitaallasten (omslagpercentage)	circa 0,5%	circa 0,5%	circa 0,5%	circa 0,5%
Aantal inwoners	43.808	44.109	44.408	44.709

3.3 Totaaloverzicht lasten en baten per programma

Bedragen in € Naam programma	Begroting 2020		Begroting 2021		Begroting 2022		Begroting 2023		Begroting 2024	
	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten
1. Bestuur en Dienstverlening	10.132.663	2.801.166	10.757.721	3.241.123	10.458.739	3.038.092	10.523.015	3.045.890	10.998.665	3.101.683
2. Veiligheid	4.786.627	390.376	4.947.880	418.004	5.051.545	424.693	5.121.575	431.488	5.111.949	438.391
3. Verkeer en Parkeren	7.758.411	155.991	9.130.106	209.287	8.871.099	212.636	8.932.959	216.037	8.986.789	219.496
4. Economie	3.311.577	821.253	3.587.533	837.038	3.381.692	850.431	3.191.876	864.037	3.201.284	877.862
5. Onderwijs	4.195.607	440.586	4.473.227	716.051	4.372.905	722.314	4.372.721	728.680	4.406.445	735.145
6. Sport en Cultuur	7.284.014	1.324.577	7.060.401	1.332.842	7.582.779	1.354.166	7.870.750	1.375.834	7.789.812	1.397.848
7. Sociaal Domein en Volksgezondheid	37.939.713	7.871.914	39.380.676	8.886.742	39.363.644	8.731.458	39.579.430	8.820.640	39.570.826	8.825.507
8. Duurzaamheid en Leefomgeving	16.584.296	13.963.856	18.163.115	14.974.301	17.847.136	15.094.159	17.908.532	15.368.684	18.000.553	15.661.774
9. Wonen en Ruimte	3.431.997	1.119.056	9.467.898	8.338.396	6.358.292	6.274.635	5.191.316	2.988.780	5.169.706	3.827.905
Subtotaal Programma's	95.424.905	28.888.775	106.968.557	38.953.784	103.287.831	36.702.584	102.692.174	33.840.070	103.236.029	35.085.611
Algemene dekkingsmiddelen		78.584.000		82.314.780		82.099.568		82.675.611		84.152.711
Overhead	16.873.767	793.537	17.481.017	708.766	17.426.647	708.986	16.873.712	709.210	17.000.439	709.436
Vennootschapsbelasting	221.000		142.000		1.257.000		57.000		5.000	
Onvoorzien	180.000		180.000		230.000		280.000		330.000	
Totaal baten en lasten	112.699.672	108.266.312	124.771.574	121.977.330	122.201.478	119.511.138	119.902.886	117.224.891	120.571.468	119.947.758
Totaal saldo van baten en lasten	-4.433.360		-2.794.244		-2.690.340		-2.677.995		-623.710	
Toevoeging/Onttrekking aan Reserves:										
Toevoegingen	3.638.503	8.506.692	7.112.372	10.235.736	5.903.577	8.611.868	2.871.120	6.353.951	3.754.522	5.794.108
Onttrekkingen										
Subtotaal Mutaties Reserves	3.638.503	8.506.692	7.112.372	10.235.736	5.903.577	8.611.868	2.871.120	6.353.951	3.754.522	5.794.108
Resultaat	116.338.175	116.773.004	131.883.946	132.213.066	128.105.055	128.123.006	122.774.006	123.578.842	124.325.990	125.741.866
		434.829		329.120		17.951		804.836		1.415.876

3.4 Structureel en reëel evenwicht

Het overzicht van het structureel en reëel evenwicht van deze begroting ziet er als volgt uit:

Bedragen x €	L/B	I/S	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024
Structureel en reëel evenwicht						
Totaal exploitatie programma's	Lasten	Totaal	124.771.574	122.201.478	119.902.886	120.571.468
Totaal exploitatie programma's	Baten	Totaal	121.977.330	119.511.138	117.224.891	119.947.758
Saldo lasten en baten programma's			-2.794.244	-2.690.340	-2.677.995	-623.710
Totaal toevoegingen reserves	Lasten	Totaal	7.112.372	5.903.577	2.871.120	3.754.522
Totaal onttrekkingen reserves	Baten	Totaal	10.235.736	8.611.868	6.353.951	5.794.108
Saldo toevoegingen en onttrekkingen reserves			3.123.364	2.708.291	3.482.831	2.039.586
Begrotingssaldo na bestemming			329.120	17.951	804.836	1.415.876
Totaal incidentele lasten	Lasten	I	14.741.494	11.434.282	5.473.704	5.832.752
Totaal incidentele baten	Baten	I	14.741.494	11.434.282	5.473.704	5.832.752
Saldo incidentele lasten en baten			0	0	0	0
Saldo structurele lasten en baten		S	329.120	17.951	804.836	1.415.876
Structureel evenwicht			Ja	Ja	Ja	Ja

3.5 Geprognostiseerde balans

Voor de uiteenzetting van de financiële positie van de gemeente wordt de geprognosticeerde balans weergegeven. Dit geeft onder meer inzicht in de ontwikkeling van de investeringen en het meerjarig verloop van de reserves en voorzieningen. Deze balans bevat de posten om het EMU-saldo en de financiële kengetallen te kunnen berekenen.

Begrotingsjaar T

2021

Bedragen x € 1.000,-	T-2	T-1	T	T+1	T+2	T+3
Activa	31-12-2019	31-12-2020	31-12-2021	31-12-2022	31-12-2023	31-12-2024
(im) Materiële vaste activa	160.431	201.657	241.842	243.606	239.505	236.873
Financiële vaste activa: Kapitaalverstrekkingen	481	481	481	481	481	481
Financiële vaste activa: Leningen	11.590	11.590	11.590	11.590	11.544	11.544
Financiële vaste activa: Uitzettingen > 1 jaar	6.716	6.716	6.716	6.716	6.716	6.716 +
Totaal Vaste Activa	179.218	220.444	260.629	262.393	258.246	255.614
Voorraden: Onderhanden werk & overige grond- en hulpstoffen	11.876	8.333	9.290	6.719	1.116	1.814
Uitzettingen <1 jaar	24.126	20.131	20.131	20.131	20.131	20.131
Liquide middelen	4.476	0	0	0	0	0
Overlopende activa	9.761	5.761	5.761	5.761	5.761	5.761 +
Totaal Vlottende Activa	50.239	34.225	35.182	32.611	27.008	27.706
Totaal Activa	229.457	254.669	295.811	295.004	285.254	283.320
Bedragen x € 1.000,-	T-2	T-1	T	T+1	T+2	T+3
Passiva	31-12-2019	31-12-2020	31-12-2021	31-12-2022	31-12-2023	31-12-2024
Eigen vermogen	136.384	129.000	125.876	123.168	119.685	117.646
Voorzieningen	17.847	14.807	14.929	15.127	15.501	15.976
Vaste schuld	58.259	84.970	129.113	130.817	124.174	132.530 +
Totaal Vaste Passiva	212.490	228.777	269.918	269.112	259.360	266.152
Vlottende schuld	10.339	19.264	19.265	19.264	19.266	10.540
Overlopende passiva	6.628	6.628	6.628	6.628	6.628	6.628 +
Totaal Vlottende Passiva	16.967	25.892	25.893	25.892	25.894	17.168
Totaal Passiva	229.457	254.669	295.811	295.004	285.254	283.320

Toelichting op de balans

1. Activa

Vaste Activa

Materiële vaste activa

Bestaat uit de boekwaarde van reeds gedane investeringen (zoals grond en terreinen, gebouwen, grond-, weg- en waterbouwkundige werken, vervoermiddelen, machines, apparaten en installaties) en die in de toekomst zullen worden gedaan (op basis van het investeringsplan en de investeringsambities).

De komende jaren worden een aantal grote investeringen gedaan in o.a. sportpark De Boekhorst, sportpark Lageweg (SJC), en de Parallel Boulevard. Daarnaast zijn er o.a. investeringen in onderwijshuisvesting, ICT en vervanging bestrating in Zeeburg. Dat leidt in eerste instantie tot een toename van de benodigde externe middelen (schulden), maar daarna zal dit redelijk constant blijven.

Financiële vaste activa : kapitaalverstrekkingen

Waarde van aandelen in bezit van de gemeente Noordwijk. Het betreft aandelen BNG, AVR, Nuon, BNG, De Meerlanden en GOM.

Financiële vaste activa: leningen

Leningen die verstrekt zijn in het kader van zonnepanelen, starters en leningen die verstrekt zijn aan de woningbouwvereniging.

Financiële vaste activa: Uitzettingen > 1 jaar

Gelden die in het verleden zijn ontvangen door de verkoop van Nuon aandelen welke voor een langere periode zijn weggezet bij de Rabobank.

Vlottende Activa

Voorraden: Onderhanden werk & overige grond- en hulpstoffen

Bouwgronden in exploitatie met grondexploitatie (Space Business Park, Maarten Kruytstraat, Offem Zuid, Duineveld, Joh. van Hoornstraat e.o., Leefbaarheidsimpuls De Zilk en Schippersvaartweg 39).

Uitzettingen < 1 jaar

Dit betreft nog niet ontvangen bedragen van debiteuren overheid en niet overheid. Daarnaast is hierin opgenomen het overtollige saldo op onze bankrekeningen welke wij verplicht zijn uit te zetten bij het ministerie van Financiën in het kader van schatkistbankieren.

Liquide Middelen

Positieve saldi op de verschillende bankrekeningen.

Overlopende Activa

Vooruitbetaalde bedragen aan crediteuren waarvan de dienst/levering nog moet plaatsvinden en nog contractueel te ontvangen bedragen.

2. Passiva

Vaste passiva

Eigen vermogen

Het eigen vermogen loopt de komende 4 jaar terug met ruim € 11 miljoen.

Bedragen in €	2021	2022	2023	2024
Eigen vermogen				
<i>Uitname ten laste van eigen vermogen</i>				
Ter dekking van kapitaallasten	2.219.392	2.659.441	3.295.145	3.225.156
Incidentele onttrekkingen	8.016.344	5.952.427	3.058.806	2.568.952
	10.235.736	8.611.868	6.353.951	5.794.108
<i>Toevoegingen ten gunste van eigen vermogen</i>				
Jaarlijkse stortingen	387.222	421.722	456.222	490.722
Incidentele stortingen	6.725.150	5.481.855	2.414.898	3.263.800
	7.112.372	5.903.577	2.871.120	3.754.522
Per saldo afname eigen vermogen per jaar	3.123.364	2.708.291	3.482.831	2.039.586
Afname eigen vermogen na vier jaar				11.354.072

Voorzieningen

De voorzieningen blijven redelijk constant in de loop der jaren. De voorziening voor onderhoud wegen en gebouwen van voormalige gemeente Noordwijkerhout is overgeheveld naar de egaliseringsreserves omdat er een eenduidige systematiek wordt gehanteerd voor de behandeling van reserves en voorzieningen.

Vaste schuld

Onder de vast schuld wordt verstaan: Leningen bij binnenlandse banken en overige financiële instellingen (gebonden aan de wet FIDO, waarin geregeld is bij wie je leningen mag afsluiten). De gemeente Noordwijk heeft ultimo 2021 een leningenportefeuille van € 129 miljoen. In 2022 zullen er nieuwe vaste leningen worden afgesloten voor € 16 miljoen en wordt er voor € 15 miljoen afgelost. In 2023 zullen er nog eens voor € 9 miljoen nieuwe leningen aangetrokken worden en in 2024 voor € 11 miljoen. Daarbij wordt er jaarlijks ook afgelost. We zien dat vanaf 2021 de stand van de vaste schuld redelijk constant zal blijven.

Vlottend passiva

Vlottende schuld

Vlottende schulden zijn korte aangegane kasgeldleningen voornamelijk bij Nederlandse banken (voor het grootste gedeelte bij de Bank Nederlandse Gemeenten, BNG). We zien dat de vlottende schuld in 2020 toeneemt met name door meer investeringen maar de jaren daarna constant blijft om vanaf 2025 weer te gaan afnemen.

Overlopende passiva

Dit zijn ontvangen voorschotbedragen van Europese en Nederlandse overheidslichamen voor uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel die dienen ter dekking van lasten van volgende begrotingsjaren. Daarnaast zijn overlopende passiva kosten die betrekking hebben op een andere periode dan wanneer ze worden geboekt. Overlopende passiva zijn vaak bedragen die pas in een volgend jaar tot betaling komen.

Bedragen in €				
Verloopstaat Eigen Vermogen	2021	2022	2023	2024
Totale Eigen Vermogen, begin	129.000.280	125.876.915	123.168.624	119.685.793
<i>Uitgaven Programma's</i>				
1. Bestuur en Dienstverlening	10.757.721	10.458.739	10.523.015	10.998.665
2. Veiligheid	4.947.880	5.051.545	5.121.575	5.111.949
3. Verkeer en Parkeren	9.130.106	8.871.099	8.932.959	8.986.789
4. Economie	3.587.533	3.381.692	3.191.876	3.201.284
5. Onderwijs	4.473.227	4.372.905	4.372.721	4.406.445
6. Sport en Cultuur	7.060.401	7.582.779	7.870.750	7.789.812
7. Sociaal Domein en Volksgezondheid	39.380.676	39.363.644	39.579.430	39.570.826
8. Duurzaamheid en Leefomgeving	18.163.115	17.847.136	17.908.532	18.000.553
9. Wonen en Ruimte	9.467.898	6.358.292	5.191.316	5.169.706
Overhead	17.481.017	17.426.647	16.873.712	17.000.439
Vennootschapsbelasting	142.000	1.257.000	57.000	5.000
Onvoorzien	180.000	230.000	280.000	330.000
Totaal	124.771.574	122.201.478	119.902.886	120.571.468
<i>Inkomsten Programma's</i>				
1. Bestuur en Dienstverlening	3.241.123	3.038.092	3.045.890	3.101.683
2. Veiligheid	418.004	424.693	431.488	438.391
3. Verkeer en Parkeren	209.287	212.636	216.037	219.496
4. Economie	837.038	850.431	864.037	877.862
5. Onderwijs	716.051	722.314	728.680	735.145
6. Sport en Cultuur	1.332.842	1.354.166	1.375.834	1.397.848
7. Sociaal Domein en Volksgezondheid	8.886.742	8.731.458	8.820.640	8.825.507
8. Duurzaamheid en Leefomgeving	14.974.301	15.094.159	15.368.684	15.661.774
9. Wonen en Ruimte	8.338.396	6.274.635	2.988.780	3.827.905
Overhead	708.766	708.986	709.210	709.436
Parkeren	3.696.000	3.934.000	3.989.000	4.045.000
Dividend	782.000	782.000	782.000	782.000
OZB	10.646.000	13.117.000	13.324.000	13.535.000
Overige belastingen	9.594.000	5.190.000	5.272.000	5.356.000
Algemene Uitkering	57.596.779	59.076.568	59.308.611	60.434.711
Totaal inkomsten	121.977.329	119.511.138	117.224.891	119.947.758
Begrotingsresultaat 2021	329.120	17.951	804.836	1.415.876
Totale Eigen Vermogen, eind	125.876.915	123.168.624	119.685.793	117.646.207

3.6 Ontwikkeling EMU-saldo

Het EMU-saldo is het verschil van inkomsten en uitgaven van de overheid. De cijfers over het EMU-saldo worden gecontroleerd door de Europese Commissie. Door het CBS wordt verantwoording afgelegd aan de Europese Commissie. Gemeenten dienen het geraamde EMU-saldo op te nemen in de begroting.

EMU-saldo in vergelijking met vorig en volgend begrotingsjaar

Het geraamde saldo van de ontvangsten en uitgaven (EMU-saldo) van de gemeente Noordwijk wordt als volgt weergegeven:

Bedragen x € 1.000,-			
Emu-saldo	2020 T-1	2021 T	2022 T+1
	Volgens realisatie tot en met sept. 2020, aangevuld met raming resterende periode	Volgens begroting 2021	Volgens meerjarenraming in begroting 2021
1. Exploitatiesaldo vóór toevoeging aan c.q. onttrekking uit reserves (zie BBV, artikel 17c)	-7.384	-3.124	-2.708
2. Mutatie (im)materiële vaste activa	41.226	40.185	1.764
3. Mutatie voorzieningen	-3.040	-71	391
4. Mutatie voorraden (incl. bouwgronden in exploitatie)	-3.543	764	-2.378
5. Verwachte boekwinst bij verkoop effecten en verwachte boekwinst bij verkoop (im)materiële vaste activa	0	0	0
Berekend EMU-saldo	-48.107	-44.144	-1.703

Ontwikkeling EMU-saldo op transactiebasis

Het EMU-saldo kan ook op transactiebasis worden berekend en dit ziet er dan als volgt uit:

Bedragen x € 1.000,-				T-1	T	T+1	T+2	T+3
EMU-saldo op transactiebasis				2020	2021	2022	2023	2024
Emu-saldo				-48107	-44144	-1703	6595	370
EMU-saldo referentiewaarde				-4455	-4118	-4118	-4118	-4118
Verschil EMU-saldo & referentiewaarde				-43652	-40026	2415	10713	4488
Mutaties (1 januari tot 31 december)	Activa	Financiële vaste activa	Kapitaalverstrekkingen en leningen	0	0	0	-46	0
			Uitzettingen	0	0	0	0	0
		Vlottende activa	Uitzettingen	-3995	0	0	0	0
			Liquide middelen	-4476	0	0	0	0
		Overlopende activa	-4000	0	0	0	0	
	Passiva	Vaste Passiva	Vaste schuld	26711	44143	1704	-6643	8356
		Vlottende passiva	Vlottende schuld	8925	1	-1	2	-8726
			Overlopende passiva	0	0	0	0	0
Eventuele boekwinst bij verkoop effecten en (im)materiële vaste activa								

Toelichting op het EMU-saldo

In de het verleden werden er individuele referentiewaarden van het EMU-tekort vastgesteld. In het Bestuurlijk Overleg Financiële verhoudingen van 23 mei 2018 is gesproken over de EMU-norm voor de decentrale overheden. Het Rijk en decentrale overheden hebben elkaar gevonden in een macro EMU-tekort voor de decentrale overheden van +/- 0,4 procent van het bruto binnenlands product per jaar voor de periode van 2019 tot en met 2022. Om de afzonderlijke provincies en gemeenten een beeld te geven wat dit voor hen betekent, publiceert het Ministerie van BZK in lijn met de Wet Hof, jaarlijks individuele EMU-referentiewaarden. De individuele referentiewaarden voor 2021 zijn gepubliceerd in de septembercirculaire 2020 van het Gemeentefonds en het Provinciefonds.

Er is dus geen onderverdeling naar gemeenten en provincies vastgesteld. Het aandeel in het EMU-tekort betreft een inspanningsverplichting, er staat momenteel geen sanctie op een eventuele overschrijding van het toegestane EMU-tekort.

Voor de gemeente Noordwijk geldt een referentiewaarde van negatief € 4,1 miljoen. Pas als het Centraal Bureau voor Statistiek (CBS) constateert dat het plafond voor het EMU-tekort van alle gezamenlijke gemeenten in Nederland wordt overschreden, kan aan gemeenten worden "gevraagd" de begroting (en dan vooral het investeringsvolume) in dat jaar bij te stellen. Een eventuele EMU-instructie van het Rijk kan dus effect hebben op de investeringsplanning en de financieringsplanning.

De conclusie is dat de gemeente met het EMU-saldo in de begrotingsjaren 2020 en 2021 de individuele referentiewaarde overschrijdt met name als gevolg van investeringen in vaste activa, maar de jaren erna niet meer onder de referentiewaarde uitkomt. Maar er is ook vaak gebleken bij het opmaken van de jaarrekeningen dat bepaalde investeringsuitgaven later plaatsvinden dan vooraf gepland, wat dan een positief effect heeft op het EMU-saldo c.q. een overschrijding van de individuele EMU-referentiewaarde.

3.7 Stand en verloop van reserves en voorzieningen

Voor de stand en het verloop van reserves en voorzieningen is gebruik gemaakt van de Nota reserves en voorzieningen 2020.

In de Nota reserves en voorzieningen 2020 die op 21 april 2020 door de gemeenteraad is vastgesteld zijn voorstellen gedaan om een aantal reserves en voorzieningen samen te voegen, dan wel op te heffen. Deze wijzigingen zijn in de begroting 2021-2024 verwerkt.

In de Najaarsnota 2020 worden voorstellen gedaan om de voorzieningen groot onderhoud gemeentelijke gebouwen, wegen en baggeren waterwegen van voormalig Noordwijkerhout op een uniforme wijze over de reserves te laten lopen zoals dit in voormalig Noordwijk gebruikelijk was. Ook deze wijzigingen zijn in de Begroting 2021-2024 verwerkt.

Om de uniforme werkwijze een vervolg te geven, geldt dat beleid moet worden geharmoniseerd. De beheerplannen met de achterliggende beheerreserves (groen, verhardingen, gebouwen, openbare verlichting, baggeren, riolering en grondstoffen) zijn in de maak en zullen naar verwachting eind 2020 geactualiseerd zijn.

Totaaloverzicht van de reserves

Omschrijving	Begroot Saldo 1-1-2021	Begroot Saldo 1-1-2022	Begroot Saldo 1-1-2023	Begroot Saldo 1-1-2024
Algemene reserve	9.335.715	7.418.510	6.566.012	6.213.514
Reserve weerstandsvermogen	7.174.989	7.174.989	7.174.989	7.174.989
Reserve verkoop Nuon aandelen	30.326.137	30.113.217	29.900.297	29.900.297
Totaal Algemene Reserves	46.836.841	44.706.716	43.641.298	43.288.800
Bestemmingsreserves				
Parkeerreserve	214.928	214.928	214.928	214.928
Reserve volkshuisvesting	1.616.319	1.366.319	1.366.319	1.366.319
Reserve ICT instandhouding	3.448.104	3.346.563	3.160.133	2.704.809
Egalisatiereserve strandveiligheid	134.254	150.222	158.367	132.069
Reserve startersleningen	2.500.000	2.500.000	2.500.000	2.500.000
Reserve personeelskosten	838.448	626.222	511.029	511.029
Reserve exploitatiekosten zwembad Binnenzee 1-20jr	2.620.698	3.960.751	3.694.315	3.433.572
Reserve exploitatiekosten zwembad Binnenzee 20-40jr	168.847	216.847	270.847	330.847
Reserve sociaal domein	3.444.339	2.949.709	2.686.829	2.454.679
Reserve innovatiefonds	98.000	98.000	98.000	98.000
Reserve exploitatiekosten Sancta Maria	200.000	200.000	200.000	200.000
Reserve sociale huurwoningen	622.100	897.100	897.100	897.100
Reserve onderhoud De Muze	273.250	329.950	386.650	443.350
Reserve ontwikkeling Space Campus	2.091.000	2.091.000	2.091.000	2.091.000
Reserve riool	38.477	38.477	38.477	38.477
Reserve uitvoering verkeersplan	112.247	12.247	12.247	12.247
Subtotaal	18.421.010	18.998.334	18.286.240	17.428.425
Reserves ter dekking van kapitaallasten				
Reserve onderwijshuisvesting	2.153.767	2.508.523	2.912.340	3.291.479
Reserve peuters: GOA en huisvesting	1.288	44	44	44
Reserve KL sportaccommodatie Duinwetering	4.372.928	4.185.213	4.001.998	3.823.283
Reserve kapitaallasten zwembad Binnenzee	4.236.272	4.476.247	4.330.222	4.198.197
Reserve kapitaallasten SJC/Poppodium	3.733.858	3.858.858	3.647.454	3.446.050
Reserve nieuwe Investerings	8.071.795	8.040.128	9.449.461	8.864.784
Reserve kapitaallasten activa NWH	20.073.940	19.530.783	18.987.626	18.081.669
Subtotaal	42.643.848	42.599.796	43.329.145	41.705.506
Beheerreserves				
Egalisatiereserve groen	0	0	0	0
Egalisatiereserve verharding	1.402.638	1.402.638	1.402.638	1.402.638
Egalisatiereserve onderhoud gymlokalen	322.142	322.142	322.142	322.142
Egalisatiereserve onderhoud overige gebouwen	1.791.906	1.791.906	1.791.906	1.791.906
Egalisatiereserve onderhoud interne gebouwen	1.188.216	1.188.216	1.188.216	1.188.216
Reserve onderhoud tunnel N451	480.165	480.165	480.165	480.165
Reserve B&O Noordwijkerduin	481.361	481.361	481.361	481.361
Reserve openbare verlichting	853.726	853.726	853.726	853.726
Reserve baggeren	634.318	778.318	922.318	1.066.318
Reserve projecten gebiedsprogramma B(l)oeiende Bollenstreek	148.371	98.371	98.371	98.371
Subtotaal	7.302.843	7.396.843	7.540.843	7.684.843
Totaal Bestemmingsreserves	68.367.701	68.994.973	69.156.228	66.818.774
Reserve winst uit grondbedrijf	13.795.737	12.175.225	10.371.097	9.578.219
Totaal overige reserves	13.795.737	12.175.225	10.371.097	9.578.219
Totaal Reserves	129.000.280	125.876.915	123.168.624	119.685.793

Toelichting op staat van reserves

Algemene Reserves

Algemene Reserve

Bedragen in €				
Algemene reserve	2021	2022	2023	2024
Stand reserve per 1 januari	9.335.715	7.418.510	6.566.012	6.213.514
<i>De onttrekkingen aan deze reserve betreffen:</i>				
Uitv.reg.econ.agenda (Inc.) (restant vorig jaar) NWH	54.707			
Formatie omgevingswet/visie	83.000			
Wabo/RO: handhaving strijdig grondgebruik ISG-gebied	177.498	177.498	177.498	
Tijdelijke initiatievenmakelaar	45.000			
Kernenbeleid	40.000			
Strandreinigingsdiensten (2020 en 2021)	99.000			
Sterren voor Cultuur	83.000			
Omgevingsvisie	50.000			
Omgevingswet	50.000			
Programma Dienstverlening	300.000	200.000		
Actualisering verkeersmodel/verkeerstellingen	50.000			
Fietsplan (netwerk van snelle en veilige fietsroutes)	100.000			
Inhaalslag groot onderhoud groen Noordwijkerhout/De Zilk	200.000	200.000		
Biodiversiteit Buitengebied	260.000			
Voortzetting uitvoering duurzaamheidsprogramma	50.000			
Handhaving huisvestingsregelgeving	175.000	175.000	175.000	175.000
Versterken coördinatie bouwstromen vanuit woningbehoefte	100.000	100.000		

Reserve weerstandsvermogen

De reserve weerstandsvermogen wordt gebruikt voor de financiering van de kosten als gevolg van noodsituaties op de korte termijn. De reserve heeft een omvang van € 7.174.989,- en daarmee blijft het voldoen aan het vereiste niveau.

Reserve verkoop aandelen Nuon

De gelden die verkregen zijn uit de verkoop van Nuon aandelen zijn nog voor € 6,7 miljoen weggezet bij een bank. De hieruit ontvangen rentebaten worden ingezet als dekkingmiddel binnen de begroting.

Bedragen in €				
Reserve Nuon	2021	2022	2023	2024
Stand per reserve per 1 januari	30.326.137	30.113.217	29.900.297	29.900.297
<i>De onttrekking aan deze reserve betreft:</i>				
Economische agenda duin en bollenstreek	212.920	212.920		

Bestemmingsreserves

Parkeerreserve

Hierin worden middelen gereserveerd ten behoeve van de financiering voor de aanleg van parkeervoorzieningen. De in deze reserve gestorte middelen vinden hun oorsprong in de "parkeereisovereenkomst". Vooralsnog wordt er in 2021 geen beslag gelegd op deze reserve. De reserve heeft een stand van € 214.928,-.

Reserve volkshuisvesting

De aanwending van de volkshuisvestingsreserve moet gebaseerd zijn op een subsidieverordening of een beleidsnota, zodat een objectief beoordelingskader wordt geschapen. De besteding van middelen dient gekoppeld te zijn aan plannen en projecten die binnen de gemeentegrens van Noordwijk worden uitgevoerd.

Voor de regeling verduurzaming sociale woningbouw (Woningstichting Sint Antonius van Padua) wordt nog een separaat voorstel ter besluitvorming voorgelegd.

Bedragen in €				
Reserve volkshuisvesting	2021	2022	2023	2024
Stand per reserve per 1 januari	1.616.319	1.366.319	1.366.319	1.366.319
<i>De onttrekking aan deze reserve betreft:</i>				
Regeling verduurzaming sociale woningbouw (Padua)	250.000			

Reserve ICT instandhouding

Deze reserve is via een raadsbesluit op 29 oktober 2002 gevormd om budgetten te reserveren die jaarlijks via de beheersbegroting vrij gemaakt worden voor grootschalige projecten betreffende instandhouding, migratie en vervanging van informatie- en automatiseringstechnologie.

Hiermee wordt voorkomen dat cyclisch grote claims gelegd worden op het investeringsplan en/of het eigen vermogen door kostendragers die normaliter thuis horen in de beheersbegroting.

Er wordt jaarlijks een bedrag ter hoogte van de gemiddelde kapitaallasten gestort (toevoeging) vanuit de ICT exploitatie in deze reserve. Daarnaast wordt er jaarlijks (voor 10 jaar/ vanaf 2015) een bedrag van € 125.000,- onttrokken uit deze reserve ter dekking van de begroting en worden ook de kapitaallasten van I&A ten laste gebracht van deze reserve.

Bedragen in €				
Reserve ICT instandhouding	2021	2022	2023	2024
Stand per reserve per 1 januari	3.448.104	3.346.563	3.160.133	2.704.809
<i>De onttrekkingen aan deze reserve betreffen:</i>				
Uitname voor regulier IP conform ICT instandhoudingsplan	125.000	125.000	125.000	125.000
Afschrijvingslasten staat C A	424.352	417.352	107.616	55.674
Afschrijvingslasten staat C I	427.189	426.473	407.265	284.575
Investeringsplan		102.605	710.443	815.086
<i>De toevoeging aan deze reserve betreft:</i>				
Storting vanuit product 020/021	875.000	885.000	895.000	905.000

Egalisatiereserve strandveiligheid

Deze reserve is bestemd ter dekking van de kosten van noodzakelijke vervanging van reddingsmateriaal van de Noordwijkse Reddingsbrigade (NRB). Op basis van een meerjarenraming vindt een jaarlijkse storting in de reserve plaats.

Bedragen in €				
Egalisatiereserve strandveiligheid	2021	2022	2023	2024
Stand per reserve per 1 januari	134.254	150.222	158.367	132.069
<i>De onttrekking aan deze reserve betreft:</i>				
Investeringen NRB	21.532	29.855	65.298	20.688
<i>De toevoeging aan deze reserve betreft:</i>				
Strandveiligheid	37.500	38.000	39.000	40.000

Reserve startersleningen

Er is een bedrag van € 2,5 miljoen beschikbaar in het Stimuleringsfonds Volkshuisvesting Nederlandse gemeenten (SVN). Uit dit fonds worden leningen aan koopstarters verstrekt.

Reserve personeelskosten

Deze reserve is ervoor om fluctuaties op te kunnen vangen die ontstaan door het eerder of later realiseren van de benodigde loonsomreductie. De overschotten op het totale personeelsbudget van de jaarrekening zal worden gestort in deze reserve.

Bedragen in €					
Reserve personeelskosten		2021	2022	2023	2024
Stand per reserve per 1 januari		838.448	626.222	511.029	511.029
De onttrekking aan deze reserve betreft:					
Personeelskosten 2020-2024		212.226	115.193		

Reserve exploitatiekosten zwembad Binnensee 1-20jr

Deze reserve is gevormd om de jaarlijkse exploitatie en onderhoudskosten van het zwembad gedurende de eerste 20 jaar te dekken. Om de reserve toereikend te houden om de jaarlijkse exploitatie- en onderhoudskosten uit deze reserve tot het eind van de looptijd te kunnen dekken wordt vanuit de reserve grondbedrijf € 1,6 miljoen in 2021 overgeheveld in deze reserve.

Bedragen in €				
Reserve exploitatiekosten zwembad Binnensee 1-20jr	2021	2022	2023	2024
Stand per reserve per 1 januari	2.620.698	3.960.751	3.694.315	3.433.572
<i>De onttrekking aan deze reserve betreft:</i>				
Exploitatie + onderhoud	295.278	302.474	297.502	297.502
<i>De toevoegingen aan deze reserve betreffen:</i>				
Huurinkomsten	35.331	36.038	36.759	37.494
Storting voor herrekening reserve	1.600.000			

Reserve exploitatiekosten zwembad Binnensee 20-40jr

Deze reserve is gevormd om de jaarlijkse exploitatie en onderhoudskosten van het zwembad gedurende de laatste 20 jaar te dekken. Om deze kosten te dekken wordt er vanaf 2014 (€ 6.000,-) cumulatief in de reserve gestort. De storting in 2021 bedraagt € 48.000,-. Het saldo in deze reserve is op 01-01-2021 € 168.847,-.

Reserve sociaal domein

Wanneer bij het opmaken van de jaarrekening blijkt dat in een jaar minder geld is besteed dan werd ontvangen aan jeugd, zorg en werk, dan zal deze onderbesteding worden toegevoegd aan de reserve. De reserve is beschikbaar voor diverse taken op het terrein van jeugd, zorg en werk en voor de dekking van de mogelijke tekorten op de drie decentralisaties.

Bedragen in €				
Reserve sociaal domein	2021	2022	2023	2024
Stand per reserve per 1 januari	3.444.339	2.949.709	2.686.829	2.454.679
<i>De onttrekkingen aan deze reserve betreffen:</i>				
Project integrale toegang	220.000	200.000	200.000	
Jobcoach	50.000			
Mensen hebben mensen nodig	91.750			
Jongeren op gezond gewicht 2020-2023	47.880	47.880	32.150	
Sociale kaart	15.000	15.000		
Vrijwilligersvervoer	70.000			

Reserve economische ontwikkeling en innovatiefonds

Vanaf 2020 wordt er vooralsnog geen beroep gedaan op de reserve economische ontwikkeling en innovatiefonds. Deze reserve financiert collectieve initiatieven van ondernemers. Deze reserve heeft een stand van € 98.000,-.

Reserve exploitatiekosten Sancta Maria

Deze reserve is gevormd om de exploitatiekosten en onderhoudskosten in de openbare ruimte van de locatie Sancta Maria te dekken. Vooralsnog wordt er in 2021 geen beslag gelegd op deze reserve. Deze reserve heeft een stand van € 200.000,-.

Reserve sociale huurwoningen

De raad heeft op 18 mei 2017 besloten om een bestemmingsreserve Sociale Huurwoningen te Noordwijk in te stellen met als doel het bevorderen van sociale huurwoningen. Vooralsnog wordt er vanaf 2021 geen beslag gelegd op deze reserve. Op basis van een anterieure overeenkomst Duineveld wordt er in 2021 € 275.000,- gestort.

Bedragen in €				
Reserve sociale huurwoningen	2021	2022	2023	2024
Stand per reserve per 1 januari	622.100	897.100	897.100	897.100
<i>De toevoeging aan deze reserve betreft:</i>				
Adracht sociale woningbouw Duineveld (anterieure ovk)	275.000			

Reserve onderhoud de Muze

Er is in het college van 13 oktober 2015 besloten om met ingang van 2017 jaarlijks € 56.700,- te storten in de reserve grootschalig onderhoud De Muze. In 2021 beschikt deze reserve over een bedrag van € 273.250,-.

Reserve ontwikkeling Space Campus

De raad heeft op 12 juni 2018 besloten om € 3.000.000 te storten in een reserve Ontwikkeling Space Campus. In 2020 is er € 573.073,- onttrokken waardoor er in 2021 een bedrag resteert van € 2.091.000,-. Vooralsnog wordt er in 2021 geen beslag gelegd op deze reserve.

Reserve riool

Deze egalisatiereserve is bedoeld om het overschot c.q. tekort van het product riolering op rekeningbasis in deze reserve te storten respectievelijk te onttrekken. Dat geldt niet voor opgehaalde gelden die per balansdatum (bij de rekening) nog niet zijn besteed door onder andere het uitstellen van investeringen (lagere kapitaallasten dan begroot). Dit bedrag moet immers in de voorziening voor riolering ex. artikel 44, lid 2 BBV worden opgenomen. De egalisatiereserve is bedoeld voor de budgettaire afwijkingen in de exploitatiekosten en jaarlijks onderhoud van de riolering (een andere optie is om dit in het gerealiseerde resultaat van de jaarrekening op te nemen). Bij de actualisatie van het nieuw geharmoniseerd Integraal AfvalwaterKetenplan (IAWKP) zal gedefinieerd worden hoe om te gaan met deze reserve. In 2021 zit er een bedrag van € 38.477,- in deze reserve.

Reserve uitvoering verkeersplan

De reserve zal worden ingezet voor de realisering van voorstellen die opgenomen zullen worden in het verkeerscirculatieplan. In 2021 wordt er € 100.000,- onttrokken uit deze reserve voor realisatie verkeerscirculatieplannen.

Bedragen in €				
Reserve uitvoering verkeersplan	2021	2022	2023	2024
Stand per reserve per 1 januari	112.247	12.247	12.247	12.247
<i>De onttrekking aan deze reserve betreft:</i>				
Realisatie verkeerscirculatieplannen (vanuit perspectiefnota 2021)	100.000			

Reserves ter dekking kapitaallasten

Reserve onderwijshuisvesting

Om te voorkomen dat de algemene reserve wordt belast met fluctuaties in uitgaven voor onderwijs, is een 'bestemmingsreserve onderwijshuisvesting' gevormd, waarin structureel stortingen worden gedaan ten laste van het product onderwijshuisvesting. De toevoeging in 2021 op basis van IHP bedraagt € 404.756,-. Daarnaast wordt er € 50.000,- onttrokken uit deze reserve voor de huur tijdelijke huisvesting Prinsenhof.

Bedragen in €				
Reserve onderwijshuisvesting	2021	2022	2023	2024
Stand per reserve per 1 januari	2.153.767	2.508.523	2.912.340	3.291.479
<i>De onttrekking aan deze reserve betreft:</i>				
Huur tijdelijke huisvesting Prinsenhof	50.000	50.000	50.000	50.000
<i>De toevoeging aan deze reserve betreft:</i>				
IHP	404.756	453.817	429.139	438.306

Reserve peuters: GOA en huisvesting

Deze reserve is bestemd met als doel het Gemeentelijk onderwijs achterstandenbeleid nader te ontwikkelen. Dit op basis van nieuwe wetgeving en de verplaatsing van een groep van peuterspeelzaal Pippeloentje bij oplevering van een nog te realiseren multifunctioneel gebouw in Boechorst. In 2021 wordt een bedrag van € 1.244,- onttrokken voor de kapitaallasten van de peuterspeelzaal. In jaren hierna zijn de kapitaallasten opgenomen binnen de lopende begroting. In 2022 zal er geen beroep meer worden gedaan op deze reserve en zal in de nieuwe nota reserves en voorzieningen een voorstel worden gedaan om deze reserve op te heffen.

Reserve kapitaallasten sportaccommodatie Duinwetering

Deze reserve is bestemd ter dekking van de jaarlijkse afschrijvingslasten van de sporthal.

Bedragen in €				
Reserve kapitaallasten sportaccommodatie Duinwetering	2021	2022	2023	2024
Stand per reserve per 1 januari	4.372.928	4.185.213	4.001.998	3.823.283
<i>De onttrekking aan deze reserve betreft:</i>				
Afschrijving sporthal	240.215	240.215	240.215	240.215
<i>De toevoeging aan deze reserve betreft:</i>				
Jaarlijkse storting	52.500	57.000	61.500	66.000

Reserve kapitaallasten Zwembad Binnensee

Deze reserve is bestemd ter dekking van de jaarlijkse afschrijvingslasten van het zwembad. Besloten is om vanuit de reserve grondbedrijf € 400.000,- in 2021 te storten in deze reserve.

Bedragen in €				
Reserve kapitaallasten zwembad Binnensee	2021	2022	2023	2024
Stand per reserve per 1 januari	4.236.272	4.476.247	4.330.222	4.198.197
<i>De onttrekking aan deze reserve betreft:</i>				
Afschrijving zwembad	265.047	265.047	265.047	265.047
<i>De toevoegingen aan deze reserve betreffen:</i>				
Jaarlijkse storting	105.022	119.022	133.022	147.022
Toevoeging aan reserve	400.000			

Reserve kapitaallasten SJC/Poppodium

Deze reserve is bestemd ter dekking van de jaarlijkse afschrijvingslasten van de complex SJC en Poppodium. Vanaf 2017 is er een cumulatief bedrag van € 10.000,- toegevoegd, waardoor de storting in 2021 € 50.000,- is. Vanaf 2021 wordt er extra € 75.000,- gestort in de reserve om aan de jaarlijkse afschrijving te kunnen voldoen. De jaarlijkse afschrijving start vanaf 2022 en bedraagt € 346.404,-.

Bedragen in €				
Reserve kapitaallasten SJC/ Poppodium	2021	2022	2023	2024
Stand per reserve per 1 januari	3.733.858	3.858.858	3.647.454	3.446.050
<i>De onttrekking aan deze reserve betreft:</i>				
Afschrijving		346.404	346.404	346.404
<i>De toevoegingen aan deze reserve betreffen:</i>				
Jaarlijkse storting SJC	50.000	60.000	70.000	80.000
Ingroeimodel SJC - extra storting kapitaallastenniveau	75.000	75.000	75.000	75.000

Reserve nieuwe investeringen

Deze reserve is gevormd om kapitaallasten van toekomstige investeringsambities te dekken. Vanaf 2019 is er voor 3 jaar jaarlijks een bedrag van € 559.000,- gestort in deze reserve om aan de investeringsambitie te kunnen voldoen. In 2022 wordt er een bedrag gestort van € 2 miljoen vanuit de reserve winst uit grondbedrijf voor de investering beheer OR Duineveld.

Bedragen x €				
Reserve nieuwe investeringen	2021	2022	2023	2024
Stand per reserve per 1 januari	8.071.795	8.040.128	9.449.461	8.864.784
<i>De onttrekkingen aan deze reserve betreffen:</i>				
Kapitaallasten KSN	17.000	17.000	17.000	17.000
Kapitaallasten Kloosterplein	5.990	5.990		
Kapitaallasten parkeerterrein Nicolaas Barnhoornweg	21.216	21.216	21.216	21.216
Kapitaallasten uitstraling winkelstraten en KW boulevard	32.761	32.761	32.761	32.761
Kapitaallasten herinrichting Jeroensplein	12.375	12.375	12.375	12.375
Kapitaallasten verlengde Beeklaan (groen)	47.000	47.000	47.000	47.000
Kapitaallasten reconstructie verlengde Beekln (verhardingen)	20.000	20.000	20.000	20.000
Kapitaallasten verplaatsen weekmarkt Kloosterplein	16.588	16.588	16.588	16.588
Kapitaallasten varianten studie centrale huisvesting	18.000	18.000	18.000	18.000
Kapitaallasten facilitaire voorzieningen	62.798	62.798	62.798	62.798
Kapitaallasten tijdelijke huisvesting	336.939	336.939	336.939	336.939
<i>De toevoegingen aan deze reserve betreffen:</i>				
Jaarlijkse storting reserve	559.000			
Investering beheer OR Duineveld (vh CP 1e fase)		2.000.000		

Reserve kapitaallasten activa Noordwijkerhout

De reserve is gevormd om kapitaallasten van activa in Noordwijkerhout te dekken.

Bedragen in €				
Reserve kapitaallasten activa Noordwijkerhout	2021	2022	2023	2024
Stand per reserve per 1 januari	20.073.940	19.530.783	18.987.626	18.081.669
<i>De onttrekkingen aan deze reserve betreffen:</i>				
IHPN Noordwijkerhout	272.479	272.479	272.479	272.479
Kapitaallasten Duinpan	44.102	44.102	44.102	44.102
Kapitaallasten Boekhorst-Schelft	226.576	226.576	226.576	226.576
Kapitaallasten sportpark Boekhorst			362.800	362.800

Beheerreserves

Egalisatiereserve groen

Het doel van deze reserve is om de jaarlijkse begroting niet onevenredig te belasten met grote schommelingen van de onderhoudskosten. Overschotten binnen het product groen in de beheersbegroting zullen worden gestort in deze reserve. Het saldo van de reserve is nihil. Bij de actualisatie van het nieuw geharmoniseerd groenbeheerplan zal gedefinieerd worden hoe om te gaan met deze reserve.

Egalisatiereserve verhardingen

Het doel van deze reserve is om de jaarlijkse begrotingen niet onevenredig te belasten met grote schommelingen van de onderhoudskosten.

Het harmoniseren van beleid en het toewerken naar een uniforme werkwijze heeft ertoe geleid dat in de najaarsnota 2020 de voorziening onderhoud wegen is opgeheven en dat het saldo uit de voorziening ad. € 748.976,- is toegevoegd aan deze reserve. De stand van deze reserve op 01-01-21 is € 1.402.638,-.

Egalisatiereserve onderhoud gymlokalen

Het doel van deze reserve is om de jaarlijkse begrotingen niet onevenredig te belasten met grote schommelingen van de onderhoudskosten. Het harmoniseren van beleid en het toewerken naar een uniforme werkwijze heeft ertoe geleid dat in de najaarsnota 2020 de voorziening groot onderhoud gymnastieklokalen is opgeheven en dat het saldo uit de voorziening ad. € 17.868,- is toegevoegd aan deze reserve. De stand van deze reserve op 01-01-21 is € 322.142,-.

Egalisatiereserve onderhoud overige gebouwen

Het doel van deze reserve is om de jaarlijkse begrotingen niet onevenredig te belasten met grote schommelingen van de onderhoudskosten. Het harmoniseren van beleid en het toewerken naar een uniforme werkwijze heeft ertoe geleid dat in de najaarsnota 2020 de voorzieningen groot onderhoud brandweer, diverse gemeentelijke gebouwen, de Duinpan, de Schelft en de bibliotheek zijn opgeheven en dat het totale saldo uit deze voorzieningen ad. € 652.828,- is toegevoegd aan deze reserve. De stand van deze reserve op 01-01-21 is € 1.791.906,-.

Egalisatiereserve onderhoud interne gebouwen

Het doel van deze reserve is om de jaarlijkse begrotingen niet onevenredig te belasten met grote schommelingen van de onderhoudskosten. Het harmoniseren van beleid en het toewerken naar een uniforme werkwijze heeft ertoe geleid dat in de najaarsnota 2020 de voorziening groot onderhoud gemeentehuis Noordwijkerhout is opgeheven en dat het saldo uit de voorziening ad. € 211.882,- is toegevoegd aan deze reserve. De stand van deze reserve op 01-01-21 is € 1.188.216,-.

Reserve overdracht N451

Deze reserve is gevormd vanuit een incidentele bijdrage van de provincie met als doel het herstellen van de tunnelbak in de Achterweg. De stand van deze reserve op 01-01-21 is € 480.165,-.

Reserve beheer en onderhoud Noordwijkerduin

Bij het raadsbesluit van 1 februari 2012 is besloten om een reserve beheer en onderhoud Noordwijkerduin in te stellen met als doel de ongedekte beheerskosten te dekken.

Met deze reserve zijn de kosten voor een groot deel gedekt voor een periode van 10 jaar. Na 10 jaar is inzichtelijk te maken wat de kosten definitief zullen zijn. De stand van deze reserve op 01-01-21 is € 481.361,-.

Reserve openbare verlichting

Doordat de verlichting per straat vervangen wordt en tevens aangesloten wordt bij weg- en rioolbeheer fluctueren de investeringen in de openbare verlichting per jaar. De doelstelling van deze reserve is het egaliseren van deze fluctuaties via deze reserve.

Op basis van het beheerplan Openbare verlichting 2016 (oud Noordwijk) is er tot en met 2020 een bedrag in deze reserve gestort omdat vanaf 2021-2022 het beschikbare budget in de exploitatie ontoereikend zou zijn ter dekking van de kosten. Door de jaarlijkse overschotten uit de exploitatie in de jaren 2016-2020 te storten in een egalisatiereserve kunnen deze ingezet gaan worden ter dekking van de ontstane tekorten. Op dit moment is er een nieuw beheerplan Openbare verlichting (geharmoniseerd beleid) in de maak die onder andere inzicht zal geven in de geactualiseerde financiële consequenties. Op basis van deze geactualiseerde gegevens zullen de meerjarige onttrekkingen en/of toevoegingen aan deze reserve geraamd gaan worden. Voor 2021 is dus vooralsnog geen bedrag begroot als onttrekking en/of toevoeging aan deze reserve. De stand van deze reserve op 01-01-21 is € 853.726,-.

Reserve baggeren

Deze reserve is gevormd voor onderhoudswerkzaamheden baggeren in 2025 ter hoogte van € 1.300.000,-. Om dit bedrag te bereiken wordt er jaarlijks een bedrag gestort. In 2021 wordt € 144.000,- gestort in deze reserve. Het harmoniseren van beleid en het toewerken naar een uniforme werkwijze heeft ertoe geleid dat in de najaarsnota 2020 de voorziening baggeren waterwegen is opgeheven en dat het saldo uit de voorziening ad. € 108.241,- is toegevoegd aan deze reserve. De stand van deze reserve op 01-01-21 is € 634.318,-.

Reserve projecten Gebiedsprogramma B(l)oeiende Bollenstreek

Het doel van deze reserve is om de schommelingen in de onderhoudskosten en de bijdrage ten behoeve van projecten uit het gebiedsprogramma op te vangen. In 2021 wordt uit deze reserve een uitname gedaan van € 50.000,- als bijdrage voor het groen ten behoeve van het gebiedsprogramma. De stand van deze reserve op 01-01-21 is € 148.371,-.

Overige reserves

Reserve winst uit grondbedrijf

Het doel van de reserve winst uit grondbedrijf is het dekken van mogelijke exploitatieverliezen uit grondexploitaties. De reserve wordt gevoed uit positieve grondexploitaties en aangewend ter dekking van het verlies bij afsluiting van een complex. Daarnaast zijn de verwachte winsten vanuit de complexen wel meegenomen in het overzicht reserves en voorzieningen, maar niet meegenomen in de exploitatie.

Bedragen in €				
Reserve winst uit grondbedrijf	2021	2022	2023	2024
Stand per reserve per 1 januari	13.795.737	12.175.226	10.371.098	9.578.219
<i>De onttrekkingen aan deze reserve betreffen:</i>				
Storting reservefonds zwembad	2.000.000			
investering Beheer OR Duineveld (v/h CP 1e Fase)		2.000.000		
Groenonderhoud Offem Zuid	20.000			
Duineveld, afdracht sociale woningbouw	275.000			
Vennootschapsbelasting	142.000	127.000	57.000	5.000
Uren Grondbedrijf Algemeen p 249 grondbedrijf 2017-2020	314.468	321.072	327.814	334.698
Overhead over uren Grondbedrijf algemeen P249 (68 % van uren P249)	213.838	218.329	222.914	227.595
Rente Gronden in staatC P249 (min Wilhelminastr)	86.768	99.727	93.151	97.990
Bijdrage RIF	963.000	963.000	963.000	963.000
<i>De toevoegingen aan deze reserve betreffen:</i>				
Afhandeling transactie GOM	126.825			
Tussentijdse winstneming Space Business Park	670.000	1.490.000	540.000	1.450.000
Tussentijdse winstneming + afsluiten Duineveld	1.259.738			
Tussentijdse winstneming Joh. Van Hoornstraat		97.000		
Anterieure overeenkomst BAVO-terrein RIF	338.000	338.000	331.000	249.000

Voorzieningen

Totaaloverzicht van de voorzieningen

Bedragen in €	Begroot	Begroot	Begroot	Begroot
Overzicht van de voorzieningen	Saldo	Saldo	Saldo	Saldo
	1-1-2021	1-1-2022	1-1-2023	1-1-2024
Voorziening afvalinzameling en -verwerking	227.199	62.857	7.049	36.547
Voorziening riolering	7.808.130	8.329.248	8.775.789	9.192.132
Voorziening pensioenen wethouders	6.594.909	6.377.046	6.184.539	6.112.534
Voorziening dubieuze debiteuren	159.969	159.969	159.969	159.969
Voorzienbare verliezen Grondbedrijf	8.129.402	7.936.402	0	0
Voorziening begraafplaats	16.222	0	0	0
Totaal voorzieningen	22.935.831	22.865.522	15.127.346	15.501.182

Toelichting op staat van voorzieningen

Voorziening afvalinzameling en -verwerking

Het doel van deze voorziening is om de middelen beschikbaar te hebben om grote schommelingen of tariefstijgingen van de afvalstoffenheffingen te voorkomen. In 2021 wordt er uit de voorziening een bedrag onttrokken van € 164.342,- voor de afbouw van deze voorziening.

Voorziening riolering

De financiering van de aanleg, het beheer, het onderhoud, de vervanging en de verbetering van riolering dienen als middel om te voldoen aan de gemeentelijke zorgplicht tot inzameling en transport van afvalwater. Voor 2021 wordt een bedrag van € 1.159.963,- in de voorziening gestort voor toekomstige investeringen. Daarnaast wordt een bedrag van € 638.845,- onttrokken in het kader van de kostendekkendheid van het tarief riolering.

Voorziening pensioenen wethouders

De voorziening is getroffen voor de mogelijk toekomstige pensioenen c.q. waardeoverdrachten van de voormalige wethouders. Op basis van de actuariële waarde berekening wordt in 2021 een bedrag van € 118.000,- aan de voorziening toegevoegd. Daarnaast wordt er een bedrag aan de voorziening onttrokken van € 335.863,- voor pensioenpremies.

Voorziening dubieuze debiteuren

Deze voorziening is bedoeld ter bekostiging van eventueel af te boeken debiteuren. Vooralsnog zijn er nog geen debiteuren oninbaar verklaard.

Voorzienbare verliezen Grondbedrijf

Deze voorziening is getroffen op basis van het BBV. Als gevolg hiervan zijn bij de voorgaande jaarrekeningen enkele bedragen gestort in deze voorzieningen voor voorzienbare verliezen grondbedrijf. Bij het afsluiten van het complex Schippersvaartweg in 2021 zal er een uitname van € 193.000,- plaatsvinden. Het resterende bedrag wordt in 2022 onttrokken in verband met het afsluiten van de complexen Maarten Kruytstraat (€ 1.913.000,-), Offem Zuid (€ 5.275.000,-) en Leefbaarheidsimpuls De Zilk (€ 748.402,-).

Voorziening begraafplaats

Deze voorziening is bestemd voor de dekking van kosten van het ruimen van graven op de algemene begraafplaats, het plegen van groot onderhoud en toekomstige uitbreiding. Ten einde de tarieven zo veel mogelijk te stabiliseren is deze voorziening ingesteld. Voor 2021 wordt een bedrag van € 16.222,- onttrokken in het kader van de kostendekkendheid van de tarieven begraafplaats.

3.8 Overzicht incidentele en structurele toevoegingen en onttrekkingen aan reserves

Het overzicht van de incidentele en structurele toevoegingen en onttrekkingen aan de reserves per programma ziet er als volgt uit:

Bedragen in €					
Incidentele/structurele toevoegingen/onttrekkingen reserves	2021	2022	2023	2024	S/I
Toevoegingen					
Programma 1					
Jaarlijkse toevoeging ICT instandhoudingsres.	875.000	885.000	895.000	905.000	Incidenteel
Programma 2					
Jaarlijkse toevoeging reserve strandveiligheid	37.500	38.000	39.000	40.000	Incidenteel
Programma 5					
IHP Noordwijk	404.756	453.817	429.139	438.306	Incidenteel
Programma 6					
Huur inkomsten Zwembad	35.331	36.038	36.759	37.494	Incidenteel
Storting herrekening reserve exploitatie zwembad 1 tot 20 jr	1.600.000				Incidenteel
Jaarlijkse storting exploitatie zwembad	48.000	54.000	60.000	66.000	Structureel
Jaarlijkse storting onderhoud de Muze	56.700	56.700	56.700	56.700	Structureel
Jaarlijkse storting kapitaallasten Sporthal Duinw	52.500	57.000	61.500	66.000	Structureel
Jaarlijkse storting kapitaallasten zwembad	105.022	119.022	133.022	147.022	Structureel
Storting herrekening reserve KL Zwembad	400.000				Incidenteel
Jaarlijkse storting kapitaallasten SJC	50.000	60.000	70.000	80.000	Structureel
Extra jaarlijkse storting kapitaallasten SJC	75.000	75.000	75.000	75.000	Structureel
Programma 8					
Jaarlijkse storting reserve baggeren	50.000	50.000	50.000	50.000	Incidenteel
Storting vanuit product baggeren	94.000	94.000	94.000	94.000	Incidenteel
Programma 9					
Afdracht sociale woningbouw Duineveld	275.000				Incidenteel
Jaarlijkse storting Reserve nieuwe investeringen	559.000				Incidenteel
Investering beheer OR Duineveld (vh CP 1e fase)		2.000.000			Incidenteel
Afhandeling transactie GOM	126.825				Incidenteel
Tussentijdse winstneming Space Business Park	670.000	1.490.000	540.000	1.450.000	Incidenteel
Tussentijdse winstneming Duineveld	1.259.738				Incidenteel
Tussentijdse winstneming Joh. Van Hoonstraat		97.000			Incidenteel
Anterieure overeenkomst BAVO- RIF	338.000	338.000	331.000	249.000	Incidenteel
Totaal toevoegingen reserves	7.112.372	5.903.577	2.871.120	3.754.522	
Onttrekkingen					
Programma 1					
Programma dienstverlening	300.000	200.000			Incidenteel
Personeelskosten 2020-2024	212.226	115.193			Incidenteel
Kapitaallasten Centrale Huisvesting	18.000	18.000	18.000	18.000	Structureel
Kapitaallasten Het Nieuwe Werken	62.798	62.798	62.798	62.798	Structureel
Kapitaallasten Tijdelijke Huisvesting	319.913	319.913	319.913	319.913	Structureel
Kapitaallasten Tijdelijke huisvesting gem. organisatie	17.026	17.026	17.026	17.026	Structureel
Uren grondbedrijf (product 249 Grondbedrijf algemeen)	314.468	321.072	327.814	334.698	Incidenteel
Overhead uren grondbedrijf product 249	213.838	218.329	222.914	227.595	Incidenteel
Bijdrage RIF	963.000	963.000	963.000	963.000	Incidenteel
Rente Gronden in staatC P249 (min Wilhelminastr)	86.768	99.727	93.151	97.990	Incidenteel
Uitname voor regulier IP conform ICT instandhoudingsplan	125.000	125.000	125.000	125.000	Incidenteel
Kapitaallasten C Automatisering	424.352	417.352	107.616	55.674	Structureel
Kapitaallasten C Informatisering	427.189	426.473	407.265	284.575	Structureel
Kapitaallasten Investeringsplan ICT		102.605	710.443	815.086	Structureel
Kapitaallasten Duinpan	44.102	44.102	44.102	44.102	Structureel
Programma 2					
Investerings NRB	21.532	29.855	65.298	20.688	Incidenteel
Programma 3					
Actualisering verkeersmodel/ verkeerstellingen	50.000				Incidenteel
Fietsplan (netwerk van snelle en veilige fietsroutes)	100.000				Incidenteel
Realisering verkeerscirculatieplannen	100.000				Incidenteel
Kapitaallasten Parkeerterrein Nicolaas Barnhoornweg	21.216	21.216	21.216	21.216	Structureel
Kapitaallasten herinrichting Jeroensplein	12.375	12.375	12.375	12.375	Structureel
Kapitaallasten rec. Verlengde Beeklaan (verhardingen)	20.000	20.000	20.000	20.000	Structureel

Bedragen in €					
Incidentele/structurele toevoegingen/onttrekkingen reserves	2021	2022	2023	2024	S/I
Programma 4					
Tijdelijke initiatievenmakelaar	45.000				Incidenteel
Kernenbeleid	40.000				Incidenteel
Economische agenda Duin en Bollenstreek	212.920	212.920			Incidenteel
Uitv.reg.econ.agenda (Inc.) (restant vorig jaar) NWH	54.707				Incidenteel
Kapitaallasten verplaatsen weekmarkt	16.588	16.588	16.588	16.588	Structureel
Strandreiniging	99.000				Incidenteel
Kapitaallasten Kloosterplein	5.990	5.990			Structureel
Kapitaallasten winkelstraten en KW Boulevard	32.761	32.761	32.761	32.761	Structureel
Programma 5					
Huur tijdelijke huisvesting Prinsenhof	50.000	50.000	50.000	50.000	Incidenteel
IHPN Noordwijkerhout	272.479	272.479	272.479	272.479	Incidenteel
Programma 6					
Exploitatie en onderhoud zwembad	295.278	302.474	297.502	297.502	Incidenteel
Jongeren op gezond gewicht 2020-2023	47.880	47.880	32.150		Incidenteel
Kapitaallasten sporthal duinwetering	240.215	240.215	240.215	240.215	Structureel
Kapitaallasten zwembad	265.047	265.047	265.047	265.047	Structureel
Kapitaallasten SJC		346.404	346.404	346.404	Structureel
Kapitaallasten KSN	17.000	17.000	17.000	17.000	Structureel
Kapitaallasten Boekhorst - Schelft	226.576	226.576	226.576	226.576	Structureel
Kapitaallasten sportpark Boekhorst			362.800	362.800	Structureel
Uitname tbv reserve Zwembad	2.000.000				Incidenteel
Sterren voor Cultuur	83.000				Incidenteel
Programma 7					
Project integrale toegang	220.000	200.000	200.000		Incidenteel
Jobcoach	50.000				Incidenteel
Mensen hebben mensen nodig	91.750				Incidenteel
Kapitaallasten peuterspeelzaal	1.244				Structureel
Sociale kaart	15.000	15.000			Incidenteel
Vrijwilligersvervoer	70.000				Incidenteel
Programma 8					
Kadernota Wabo/RO: handhaving strijdig grondgebruik ISG-gebied	177.498	177.498	177.498		Incidenteel
B2018-P420 bijdrage res groen tbv gebiedsprogr	50.000				Incidenteel
Voortzetting uitvoering duurzaamheidsprogramma	50.000				Incidenteel
Biodiversiteit Buitengebied	260.000				Incidenteel
Inhaalslag groot onderhoud groen Nwh en De Zilk	200.000	200.000			Incidenteel
Kapitaallasten verlengde Beeklaan (groen)	47.000	47.000	47.000	47.000	Structureel
Groene erfafscheidingen Offem Zuid	20.000				Incidenteel
Programma 9					
Formatie omgevingswet/visie	83.000				Incidenteel
Regeling Verduurzaming sociale woningbouw (Padua)	250.000				Incidenteel
Versterken coördinatie bouwstromen vanuit woningbehoefte	100.000	100.000			Incidenteel
Handhaving huisvestingsregelgeving	175.000	175.000	175.000	175.000	Incidenteel
Vennootschapsbelasting	142.000	127.000	57.000	5.000	Incidenteel
Duineveld, afdracht sociale woningbouw	275.000				Incidenteel
investering Beheer OR Duineveld (vh CP 1e Fase)		2.000.000			Incidenteel
Omgevingvisie	50.000				Incidenteel
Omgevingswet	50.000				Incidenteel
Totaal onttrekkingen reserves	10.235.736	8.611.868	6.353.951	5.794.108	

3.9 Overzicht overhead

De overhead wordt centraal begroot en verantwoord onder de algemene dekkingsmiddelen. De geraamde kosten van de overhead komen voor het begrotingsjaar 2021 uit op een bedrag van € 16.772.251.

Er wordt één uitzondering gemaakt op het centraal begroten van overhead. Er wordt overhead toegerekend aan de grondexploitaties, waarbij de opslag van overhead op het (directe) uurtarief 68% is. Dit komt neer op een bedrag van € 695.028 toegerekend aan de grondexploitaties voor het begrotingsjaar. Dit is overeenkomstig de Financiële verordening Noordwijk 2019 artikel14.

Voor het bepalen van de kostendekkende tarieven van de heffingen en leges (afvalstoffenheffing, rioolheffing en leges) worden overheadkosten extracomptabel toegerekend. Dat gebeurt op basis van een opslagpercentage over de kosten van het betreffende taakveld. De berekening van dit percentage overhead is als volgt: de totale kosten overhead / totale omzet begroting exclusief reserves. Het percentage overhead wordt conform de financiële verordening Noordwijk 2019 artikel14 eens in de 4 jaar berekend. Voor 2019 kwam dit percentage uit op 14% en dit percentage wordt ook voor het komende begrotingsjaar gehanteerd voor de kostentoerekening en het bepalen van de tarieven.

De indeling van de overhead is gebaseerd op de definitie uit Vensters voor bedrijfsvoering en omvat PIJOFACH-kosten: Personeel, Informatievoorziening, Juridisch, Organisatie, Financiën, Automatisering, Communicatie en Huisvesting. In de toelichting in het Wijzigingsbesluit vernieuwing BBV en in de BBV notitie Overhead wordt nader toegelicht welke kosten hier precies onder vallen.

3.10 Investeringsen

Investeringsen hebben als kenmerk dat zij duurzaam zijn. Een investering gaat meerdere jaren mee. Op het moment dat een investering plaatsvindt (aanschaf, bouw) worden uitgaven gedaan. Deze uitgaven leiden echter niet direct tot lasten in de exploitatiebegroting. Op de investering wordt afgeschreven. Toerekening van de kapitaallasten (rente en afschrijving) aan de exploitatie vindt voor de eerste maal plaats in het jaar, nadat de investering is opgeleverd.

In navolgend overzicht wordt een totaaloverzicht van alle voorgenomen investeringen in 2021 en de geplande investeringen in 2022, 2023 en 2024 gegeven.

Het Investeringsplan 2021–2024 is opgesteld vanuit de investeringsplanning voor de periode 2020–2023 met daaraan toegevoegd de jaarschijf 2024. De jaarschijf 2024 is gevuld met nieuwe plannen. Ook in de jaren 2021–2023 zijn nieuwe investeringen toegevoegd en investeringen in tijd verschoven.

Programma 1 Bestuur en Dienstverlening

In dit programma zijn de ICT-gerelateerde investeringen voor de jaren 2021-2024 opgenomen conform het ICT instandhoudingsplan. In 2024 is er een bedrag van in totaal ad. € 301.500,- opgenomen voor automatisering en € 645.702,- voor informatisering. De kosten (kapitaallasten) van deze investeringen worden opgevangen binnen de ICT-instandhoudingsreserve. Voor vervoermiddelen is in 2024 een bedrag van in totaal € 307.000,- opgenomen.

Programma 3 Verkeer en Parkeren

Binnen programma 3 zijn investeringen opgenomen voor parkeerautomaten, reconstructie wegen, oeverbescherming, openbare verlichting, UVOR en uitbreiding Parkeer Route Informatie Systeem (PRIS).

Voor reconstructie wegen (UVOR) is € 315.000,- meegenomen in 2024.

De investering voor openbare verlichting Noordwijkerhout en Noordwijk zijn vanuit het vorige investeringsplan samengevoegd in investeringsbedragen voor lichtbeleid en hiervoor is in 2024 een bedrag van € 375.000,- toegevoegd. Een aantal investeringen in dit programma zijn voorzien van een * en zullen met aparte raadsvoorstellen aan de raad worden voorgelegd.

Programma 4 Economie

Binnen programma 4 is in 2024 een bedrag van € 25.000,- opgenomen voor de vervanging van afvalbakken langs het strand en een bedrag van € 50.000,- voor renovatie strandafritten.

Programma 5 Onderwijs

In dit programma is op basis van het Integraal Huisvestingsplan Onderwijs (IHP) een bedrag opgenomen van € 1.787.500,- voor Het Duin, € 762.500,- voor De Duinpieper en € 50.000,- in 2024. Een aantal investeringen in dit programma zijn voorzien van een * en zullen met aparte raadsvoorstellen aan de raad worden voorgelegd. De kosten (kapitaallasten) van de investeringen vanuit het IHP worden opgevangen binnen de reserve onderwijshuisvesting.

Programma 6 Sport en Cultuur

In dit programma is voor speelruimteplan in 2024 een bedrag van € 160.000,- opgenomen. Voor sportpark Nieuwe Zeeweg is voor renovatie natuurgasveld korfbal een bedrag van € 50.000,- opgenomen in 2024. Voor verduurzaming van de Noordwijkse sportverenigingen is voor 2024 net als in de jaren 2021-2023 een bedrag van € 100.000,- opgenomen.

Programma 8 Duurzaamheid en Leefomgeving

Programma 8 Duurzaamheid en Leefomgeving betreft de onderwerpen ondergrondse afvalcontainers Strand en riolering.

Voor de vervanging en verbetering van riolering is aangesloten bij het iAWKP. De kosten (kapitaallasten) van deze investeringen worden opgevangen binnen het gesloten systeem van kostendekkendheid van riolering. De opgenomen jaarlijkse bedragen hiervoor zijn als volgt, in 2021 € 3.910.495,-, € 3.033.526,- in 2022, € 2.422.502,- in 2023 en € 2.236.107,- in 2024.

Voor ondergrondse afvalcontainers strand is er in 2022 een investeringsbedrag van € 43.700,- opgenomen.

Om de doelstelling van een openbare ruimte die duurzaam, schoon, leefbaar en veilig is te behalen is er voor de toekomstbestendige begraafplaats “van begraafplaats naar gedenkpark” een bedrag van € 68.000,- in 2021 opgenomen.

Vertraging in verband met stikstofproblematiek (PAS).

In verband met de problematiek omtrent de stikstofdepositie zal een aantal voorgenomen investeringen mogelijk later plaatsvinden. Er is een extra bedrag van € 500.000,- in 2024 opgenomen onder programma 6 Sport en Cultuur voor de verwachte kostenstijging in verband met deze vertraging.

Het overzicht van de investeringen per programma ziet er als volgt uit:

Bedragen x €					
Investerings per programma	2020	2021	2022	2023	2024
Programma 1 Bestuur en Ondersteuning					
Instandhouding AUT 2020 3 jr		162.500	562.000	132.500	162.500
Dekking uit reserve ICT-instandhouding		-162.500	-562.000	-132.500	-162.500
Instandhouding AUT 2020 4 jr				67.000	
Dekking uit reserve ICT-instandhouding				-67.000	
Instandhouding AUT 2020 5 jr		75.000	1.049.500	20.250	139.000
Dekking uit reserve ICT-instandhouding		-75.000	-1.049.500	-20.250	-139.000
Instandhouding INF 2020 1/2jr		2.850	16.945	2.850	16.945
Dekking uit reserve ICT-instandhouding		-2.850	-16.945	-2.850	-16.945
Instandhouding INF 2020 3jr		33.650	38.231	42.675	33.650
Dekking uit reserve ICT-instandhouding		-33.650	-38.231	-42.675	-33.650
Instandhouding INF 2020 4jr		75.000	699.319	58.379	75.000
Dekking uit reserve ICT-instandhouding		-75.000	-699.319	-58.379	-75.000
Instandhouding INF 2020 5jr		10.231	13.545	42.910	520.107
Dekking uit reserve ICT-instandhouding		-10.231	-13.545	-42.910	-520.107
Investerings Facilitair		8.800			
Vervanging meubilair wethouders en secretaris		25.000			
Vervoermiddelen Openbare Werken		504.000	147.500		257.000
Groot en rijdend materiaal Openbare Werken		245.000	82.500	13.500	50.000
Subtotaal	0	1.142.031	2.609.540	380.064	1.254.202
Waarvan gedekt binnen reserve/voorziening/tarieven/bijdrage van derden	0	-359.231	-2.379.540	-366.564	-947.202
Programma 2 Veiligheid					
Geen investeringen in dit programma					
Subtotaal	0	0	0	0	0
Waarvan gedekt binnen reserve/voorziening/tarieven/bijdrage van derden	0	0	0	0	0
Programma 3 Verkeer en Parkeren					
Parkeerautomaten		411.000		364.000	
Reconstructie Duinweg*		2.250.000			
Vervanging Zeeburg elementen*		1.200.000	1.330.000	1.360.000	
Bestringsmaterialen cfm Uvor		315.000	315.000	315.000	315.000
Oeverbescherming			78.560	186.503	
Lichtbeleid (kernen Noordwijk/Noordwijkerhout)		529.250	422.250	413.250	375.500
Renovatie verkeerslichtregelininstallatie kruising Van de Mortelstraat/Gooweg		200.000			
Aanpak kruising Tolhoren/Herenweg		40.000			
Uitbreiding ParkeerRouteInformatieSysteem (PRIS)		103.200			
Subtotaal	0	5.048.450	2.145.810	2.638.753	690.500
Waarvan gedekt binnen reserve/voorziening/tarieven/bijdrage van derden	0	0	0	0	0
Programma 4 Economie					
Afvalbakken langs strand					25.000
Renovatie strandafritten (vervangen stelconplaten, verlichting, afrastering paaltjes)		500.000	400.000	175.000	50.000
Subtotaal	0	500.000	400.000	175.000	75.000
Waarvan gedekt binnen reserve/voorziening/tarieven/bijdrage van derden	0	0	0	0	0

Bedragen x €					
Investerings per programma	2020	2021	2022	2023	2024
Programma 5 Onderwijs					
IHP, Wakersduin*	50.000	4.350.000			
Dekking uit reserve onderwijshuisvesting	-50.000	-4.350.000			
IHP, Noordwijkse School		50.000	1.812.500		
Dekking uit reserve onderwijshuisvesting		-50.000	-1.812.500		
IHP, Uitvaltij 2			200.000		
Dekking uit reserve onderwijshuisvesting			-200.000		
IHP, Tijdelijke huisvesting Bronsgeest*		750.000			
Dekking uit reserve onderwijshuisvesting		-750.000			
IHP, Schapendel*			50.000	950.000	
Dekking uit reserve onderwijshuisvesting			-50.000	-950.000	
IHP, Het Duin*				50.000	1.787.500
Dekking uit reserve onderwijshuisvesting				-50.000	-1.787.500
IHP, Duinpieper		50.000	50.000		762.500
Dekking uit reserve onderwijshuisvesting		-50.000	-50.000		-762.500
IHP, Bronckhorst				50.000	50.000
Dekking uit reserve onderwijshuisvesting				-50.000	-50.000
Uitbreiding Prinsenhof, incl. terrein en 1e inr.*		2.100.000	2.100.000		
Dekking uit reserve onderwijshuisvesting		-2.100.000	-2.100.000		
Subtotaal	50.000	7.300.000	4.212.500	1.050.000	2.600.000
Waarvan gedekt binnen reserve/voorziening/tarieven/bijdrage van derden	-50.000	-7.300.000	-4.212.500	-1.050.000	-2.600.000
Programma 6 Sport en Cultuur					
Sportpark Nieuwe Zeeweg, kunstgrasveld korfbal renovatie top		72.600			
Vervanging ballenvangers Duinwetering		30.000			
Openbaar maken sportparken		50.000			
Sportpark Nieuwe Zeeweg , renovatie veld 1 semiwaterveld hockey			190.000		
Sportpark Nieuwe Zeeweg, verlichting veld 1 t/m 3 hockey				60.000	
Sportpark Duinwetering, natuurgrasveld 4/5 renovatie				50.000	
Sportpark Duinwetering, verlichting voetbalvelden				50.000	
Bouwindexatie 2019 Boekhorst*	870.720				
Bouwindexatie im uitloop Pas (stikstofdepositie)*		500.000			500.000
Speelruimteplan		155.000	260.000	485.000	160.000
Sportpark Nieuwe Zeeweg, natuurgrasveld renovatie Korfbal					50.000
Duurzaamheidsmaatregelen		100.000	100.000	100.000	100.000
Noordwijkse sportverenigingen					
Subtotaal	870.720	907.600	550.000	745.000	810.000
Waarvan gedekt binnen reserve/voorziening/tarieven/bijdrage van derden	0	0	0	0	0
Programma 7 Sociaal domein en Volksgezondheid					
Geen investeringen in dit programma					
Subtotaal	0	0	0	0	0
Waarvan gedekt binnen reserve/voorziening/tarieven/bijdrage van derden	0	0	0	0	0

Bedragen x €					
Investerings per programma	2020	2021	2022	2023	2024
Programma 8 Duurzaamheid en Leefomgeving					
Ondergrondse afvalcontainers Strand			43.700		
Verbetering riolering		2.015.066	1.686.018	1.083.731	958.997
Dekking uit voorziening riolering		-2.015.066	-1.686.018	-1.083.731	-958.997
Vervanging riolering		1.895.429	1.347.508	1.358.771	1.277.110
Dekking uit voorziening riolering		-1.895.429	-1.347.508	-1.358.771	-1.277.110
Toekomstbestendige begraafplaats "van begraafplaats naar gedenkpark"		68.000			
Subtotaal	0	3.978.495	3.077.226	2.442.502	2.236.107
Waarvan gedekt binnen reserve/voorziening/tarieven/bijdrage van derden	0	-3.910.495	-3.033.526	-2.442.502	-2.236.107
Programma 9 Wonen en Ruimte					
Geen investeringen in dit programma					
Subtotaal	0	0	0	0	0
Waarvan gedekt binnen reserve/voorziening/tarieven/bijdrage van derden	0	0	0	0	0
Totaal Investerings	920.720	18.876.576	12.995.076	7.431.319	7.665.809
Waarvan gedekt binnen reserve/voorziening/tarieven/bijdrage van derden	-50.000	-11.569.726	-9.625.566	-3.859.066	-5.783.309

Investeringsambities

Het reguliere investeringsplan is in omvang begrenst tot een jaarlijks gemiddeld kapitaallastenniveau van circa € 4,6 miljoen. De kapitaallasten van oude investeringen en van de in het investeringsplan 2021-2024 opgenomen investeringen worden binnen dit kapitaallastenniveau, welke is opgenomen in de (meerjaren)begroting, gedekt.

Er is daarnaast een aantal investeringsambities. Hiervan zijn er inmiddels een aantal in uitvoering, of reeds afgerond: zoals de inrichting van het Kloosterplein. Andere investeringsambities staan nog in de planning: revitalisering van der Kerkstraat, revitalisering Hoofdstraat, gebiedsuitkering KW-Boulevard, Centrumvisie Noordwijkerhout, Parkeerdruk Noordwijk aan Zee, aansluiting Beeklaan - N206, waarvoor in het reguliere plan –en daarmee in de exploitatiebegroting– geen ruimte kan worden gevonden. In de dekking van de lasten van die investeringen moet op een andere manier worden voorzien. Om die reden zijn deze objecten niet opgenomen in het reguliere investeringsplan 2021-2024. Over deze voornemens wordt de gemeenteraad in de volgende korte beschouwing geïnformeerd. Uitdrukkelijk wordt hierbij gemeld, dat vaststelling van de begroting 2021 niet van invloed is op het traject van besluitvorming van de onderstaande voornemens. Deze plannen, inclusief de financierings-/dekkingsvoorstellen daarbij, worden allemaal afzonderlijk aan de gemeenteraad voorgelegd.

Financiering van deze ontwikkelingen

De met de investeringsambities gemoeide afschrijvingslasten kunnen de komende jaren vanuit de reserve nieuwe investeringen gedekt worden. Deze reserve is gevormd in 2017 vanuit verschillende reserves en tot en met 2021 wordt deze nog gevoed met een storting van € 559.000,-. Voeding vanuit de Nuon reserve was bij de vorming van deze reserve ook voorzien. De totale investeringsbehoefte bedraagt circa € 17 miljoen waardoor een uitname vanuit de reserve Nuon op termijn (1e keer in 2027 ad. € 3 miljoen) benodigd is.

Uit deze investeringen vloeien ook weer beheerskosten voort, die in de lopende exploitatiebegrotingen van de jaren daarna worden opgenomen. Ook daarvoor is dekking nodig. En na verloop van jaren zal het noodzakelijk blijken om groot onderhoud, dan wel vervanging van deze kapitaalwerken te begroten. Om in die middelen te kunnen voorzien wordt in de loop van de komende jaren een financieel totaalplan opgezet.

Het gaat om plannen voor:

1. Economie

Bedragen in €	Werkelijk		Begroot		
Investeringsplannen Economie	t/m 2020	2021	2022	2023	2024
Gebiedsuitbreiding KW- Boulevard (raad 14 juni 2018)	130.000	1.145.000			
Hoofdstraat: herinrichting		725.000			
Centrumvisie Noordwijkerhout	325.000	425.000			

Op het gebied van economie staan we voor de ontwikkeling en uitvoering van een aantal belangrijke projecten als:

De gebiedsuitwerking aan de Koning Wilhelmina Boulevard

Er wordt gewerkt aan plannen voor de gebiedsuitwerking. Hiervoor is nog € 1.145.000,- voor gereserveerd.

De revitalisering van de Hoofdstraat

Verdere herinrichting en UVOR-proof maken van de Hoofdstraat zal nog eens een financiële impuls van naar schatting € 725.000,- vergen.

Centrumvisie Noordwijkerhout

We geven verdere invulling aan de Centrumvisie Noordwijkerhout 2016-2025. Hiertoe actualiseren we ons uitvoeringsplan. We verbeteren de structuur tot een compacter centrum, de verblijfskwaliteit en de samenwerking tussen eigenaren vastgoed, ondernemers en gemeente om winkelleegstand aan te pakken. De kosten worden ruwweg ingeschat op € 750.000,-, waarvan in 2020 € 325.000,- aangevraagd is.

2. Revitalisering

Bedragen in €	Werkelijk		Begroot		
Revitaliseringsplannen	t/m 2020	2021	2022	2023	2024
Aansluiting Beeklaan - N206		7.000.000			

Aansluiting Beeklaan – N206

In het kader van het Regionaal Investeringsfonds is hiervoor een bijdrage gereserveerd. Bestuurlijke besluitvorming met betrekking tot dit project heeft nog niet plaatsgevonden. Zodra een en ander concretere vormen aanneemt zal financiële inpassing dus nog moeten plaatsvinden. Rekening dient te worden gehouden met een netto investeringsbedrag van € 7 miljoen (zeer grove indicatie). In Q4 2020 zal er vanuit Verkeer nog een aanvullend onderzoek worden opgestart. In 2021 zal de nodige afstemming plaatsvinden met alle benodigde stakeholders en eventuele benodigde nadere onderzoeken.

3. Overige investeringen

Bedragen in €	Werkelijk		Begroot		
Investeringsplannen overige	t/m 2020	2021	2022	2023	2024
Parkeerdruk Noordwijk aan Zee	250.000	5.740.000			
Duurzaamheidsprojecten		pm.			
Huisvesting bestuur en apparaat	2.732.000	1.361.000			

Parkeerdruk Noordwijk aan Zee

Om de parkeerproblematiek aan te kunnen pakken is een investeringsruimte van circa € 6 miljoen gereserveerd.

Duurzaamheidprojecten

De verduurzaming van het gemeentelijk gebouwenbezit heeft financiële impulsen nodig. De gemeente is enerzijds wettelijk gehouden om een aantal maatregelen te treffen en anderzijds is een aantal ingrepen noodzakelijk om aan de doelstelling te kunnen voldoen om in 2030 (in elk geval als gemeentelijke instelling) energieneutraal te zijn. Hiervoor wordt een Uitvoeringsprogramma voor verduurzaming gemeentelijke gebouwen opgesteld.

Maatregelen die hier in passen zijn die voor het plaatsen van installaties voor duurzame warmte- en energieopwekking. Wij zetten in op een echt energieneutraal gemeentelijk apparaat, om invulling te geven aan de koers. Ondertekening van het Klimaatakkoord én het streven om publieke middelen op een juiste manier te besteden door te besparen op energiekosten (en op langere termijn juist te gaan verdienen aan energie) behoort tot de accenten van de coalitievoors.

Een belangrijk duurzaamheidsaccent is het creëren en faciliteren van duurzame opwekking van energie, nog los van de noodzaak voor verduurzaming van het gemeentelijk apparaat. Hiervoor is het nodig dat het huidige beleid met betrekking tot ruimtelijke ordening wordt opgebroken, zodat ook duurzame energieopwekking een plaats kan vinden. We stimuleren duurzame initiatieven met diverse subsidies en drie fondsen.

Op dit moment is inpassing van een zonneveld of windmolenpark (gewenst of niet) überhaupt niet mogelijk, maar is wel noodzaak om richting energieneutraal te kunnen gaan. Een vertaling in een investeringsbudget is op dit moment nog niet te geven.

Huisvesting bestuur en apparaat Noordwijk

De verbouwing van de gemeentehuizen is af. Er is circa € 1,36 miljoen gereserveerd voor overige huisvestingsvraagstukken (zoals huisvesting van de raadzaal).

3.11 Overzicht taakvelden

Hieronder is de begroting opgenomen waarin de lasten en baten worden verdeeld naar de voorgeschreven taakvelden vanuit het BBV.

Overzicht lasten en baten per taakveld			Bedragen x €	
Programma	Taakveld		Lasten	Baten
1. Bestuur en Dienstverlening	0.1	Bestuur	3.965.597	0
	0.2	Burgerzaken	1.558.990	516.367
	0.3	Beheer overige gebouwen en gronden	789.360	926.596
	0.4	Overhead, Ondersteuning organisatie	17.481.017	708.766
	0.5	Treasury	583.899	1.338.998
	0.61	Onroerend Zaakbelasting (OZB) woningen	1.533.520	8.483.920
	0.62	Onroerend Zaakbelasting (OZB) niet-woningen	0	3.249.443
	0.63	Parkeerbelasting	0	3.696.932
	0.64	Belasting overig	24.671	5.029.828
	0.7	Algemene uitkering gemeentefonds	0	57.597.391
	0.8	Overige baten en lasten	743.332	0
	0.9	Vennootschapsbelasting	142.000	0
	0.10	Mutaties reserve (980)	7.112.372	10.235.736
	0.11	Resultaat van de rekening van baten en lasten	329.120	0
Totaal programma 1 Bestuur en Dienstverlening			34.263.878	91.783.977
2. Veiligheid	1.1	Crisisbeheersing en brandweer	3.719.191	373.198
	1.2	Openbare orde en veiligheid	1.854.115	95.606
Totaal programma 2 Veiligheid			5.573.306	468.804
3. Verkeer en Parkeren	2.1	Verkeer en wegen	7.451.372	158.487
	2.2	Parkeren	1.077.901	0
	2.3	Recreatieve havens	0	0
	2.4	Economische havens en waterwegen	0	0
	2.5	Openbaar vervoer	0	0
Totaal programma 3 Verkeer en Parkeren			8.529.273	158.487
4. Economie	3.1	Economische ontwikkeling	1.275.220	19.134
	3.2	Fysieke bedrijfsinfrastructuur	0	0
	3.3	Bedrijfsloket en -bedrijfsregelingen	22.381	33.151
	3.4	Economische promotie	597.705	4.495.237
Totaal programma 4 Economie			1.895.306	4.547.522
5. Onderwijs	4.1	Openbaar basisonderwijs	550.065	0
	4.2	Onderwijshuisvesting	2.226.777	86.820
	4.3	Onderwijsbeleid en leerlingzaken	1.241.358	324.481
Totaal programma 5 Onderwijs			4.018.200	411.301
6. Sport en Cultuur	5.1	Sportbeleid en activering	196.534	0
	5.2	Sportaccommodaties	5.246.235	1.185.856
	5.3	Cultuurpresentatie, -productie en -participatie	1.143.714	177.690
	5.4	Musea	83.975	0
	5.5	Cultureel erfgoed	261.312	102
	5.6	Media	1.051.799	185.827
	5.7	Openbaar groen en (openlucht) recreatie	5.846.973	792.277
Totaal programma 6 Sport en Cultuur			13.830.542	2.341.752

Overzicht lasten en baten per taakveld			Bedragen x €	
Programma	Taakveld		Lasten	Baten
7. Sociaal Domein en Volksgezondheid	6.1	Samenkracht en brugerparticipatie	6.134.945	570.600
	6.2	Wijkteams	0	0
	6.3	Inkomensregelingen	10.417.076	8.083.643
	6.4	Begeleide participatie	6.450.796	5.721
	6.5	Arbeidsparticipatie	0	0
	6.6	Maatwerkvoorzieningen (WMO)	6.255.937	248.459
	6.71	Maatwerkdienstverlening 18+	0	0
	6.72	Maatwerkdienstverlening 18-	5.719.654	0
	6.81	Geëscaleerde zorg 18+	292.051	260.000
	6.82	Geëscaleerde zorg 18-	381.045	0
Totaal programma 7 Sociaal Domein en Volksgezondheid			35.651.504	9.168.423
8. Duurzaamheid en Leefomgeving	7.1	Volksgezondheid	5.124.264	172.547
	7.2	Riolering	3.630.482	5.194.617
	7.3	Afval	4.762.962	6.668.123
	7.4	Milieubeheer	1.717.459	25.517
	7.5	Begraafplaatsen en crematoria	167.880	191.630
Totaal programma 8 Duurzaamheid en Leefomgeving			15.403.047	12.252.434
9. Wonen en Ruimte	8.1	Ruimtelijke ordening	2.207.361	125.755
	8.2	Grondexploitatie (niet-bedrijfventerreinen)	6.284.326	8.212.537
	8.3	Wonen en bouwen	4.556.323	2.742.074
Totaal programma 9 Wonen en Ruimte			13.048.010	11.080.366
Totaal alle programma's			132.213.066	132.213.066

3.12 Overzicht incidentele baten en lasten

Het overzicht van de incidentele baten en lasten ziet er als volgt uit:

Bedragen x €				
Incidentele lasten	2021	2022	2023	2024
Programma 1				
Programma dienstverlening	300.000	200.000		
Personeelskosten 2020-2024	212.226	115.193		
Uren grondbedrijf (product 249 Grondbedrijf)	314.468	321.072	327.814	334.698
Overhead uren grondbedrijf (product 249)	213.838	218.329	222.914	227.595
Bijdrage RIF	963.000	963.000	963.000	963.000
Rente Gronden in staatC P249 (min Wilhelminastr)	86.768	99.727	93.151	97.990
Uitname regulier IP conform ICT instandhoudingsplan	125.000	125.000	125.000	125.000
Programma 2				
Investerings NRB	21.532	29.855	65.298	20.688
Programma 3				
Actualisering verkeersmodel/verkeerstellingen	50.000			
Fietsplan (netwerk van snelle en veilige fietsroutes)	100.000			
Realisering verkeerscirculatieplannen	100.000			
Programma 4				
Tijdelijke initiatievenmakelaar	45.000			
Kernenbeleid	40.000			
Economische agenda Duin en Bollenstreek	212.920	212.920		
Uitvoering regionale economische agenda	54.707			
Strandreiniging	99.000			
Programma 5				
Huur tijdelijke huisvesting Prinsenhof	50.000	50.000	50.000	50.000
IHPN Noordwijkerhout	272.479	272.479	272.479	272.479
Programma 6				
Exploitatie en onderhoud zwembad	295.278	302.474	297.502	297.502
Jongeren op gezond gewicht 2020-2023	47.880	47.880	32.150	
Uitname tbv reserve Zwembad	2.000.000			
Sterren voor Cultuur	83.000			
Programma 7				
Project integrale toegang	220.000	200.000	200.000	
Jobcoach	50.000			
Mensen hebben mensen nodig	91.750			
Sociale kaart	15.000	15.000		
Vrijwilligersvervoer	70.000			
Programma 8				
Kadernota Duurzaamheid 2020				
Handhaving strijdig grondgebruik ISG-gebied	177.498	177.498	177.498	
Bijdrage res groen tbv gebiedsprogramma	50.000			
Voortzetting uitvoering duurzaamheidsprogramma	50.000			
Biodiversiteit Buitengebied	260.000			
Inhaalslag groot onderhoud groen Nwh en De Zilk	200.000	200.000		
Groene erfafscheidingen Offem Zuid	20.000			

Bedragen x €				
Incidentele lasten	2021	2022	2023	2024
Programma 9				
Omgevingswet				
Formatie omgevingswet/visie	83.000			
Verduurzaming sociale woningbouw (Padua)	250.000			
Versterken coördinatie bouwstromen woningbehoefte	100.000	100.000		
Handhaving huisvestingsregelgeving	175.000	175.000	175.000	175.000
Vennootschapsbelasting	142.000	127.000	57.000	5.000
Duineveld, afdracht sociale woningbouw	275.000			
Investering Beheer OR Duineveld (vh CP 1e Fase)		2.000.000		
Omgevingvisie	50.000			
Omgevingswet	50.000			
Mutaties in de reserves (overboekingen)	2.275.000	2.000.000		
Mutaties in de reserves (stortingen inc. Baten)	4.450.150	3.481.855	2.414.898	3.263.800
Totale incidentele lasten	14.741.494	11.434.282	5.473.704	5.832.752

Bedragen x €				
Incidentele baten	2021	2022	2023	2024
Programma 1				
Jaarlijkse toevoeging ICT instandhoudingsreserve	875.000	885.000	895.000	905.000
Programma 2				
Jaarlijkse toevoeging reserve strandveiligheid	37.500	38.000	39.000	40.000
Programma 5				
IHP Noordwijk	404.756	453.817	429.139	438.306
Programma 6				
Huur inkomsten Zwembad	35.331	36.038	36.759	37.494
Storting herrek. res. exploitatie zwembad 1 tot 20 jr	1.600.000			
Storting herrekening reserve kapitaallasten zwembad	400.000			
Programma 8				
Jaarlijkse storting reserve baggeren	50.000	50.000	50.000	50.000
Storting vanuit product baggeren	94.000	94.000	94.000	94.000
Programma 9				
Afdracht sociale woningbouw Duineveld	275.000			
Jaarlijkse storting Reserve nieuwe investeringen	559.000			
Investering beheer OR Duineveld (vh CP 1e fase)		2.000.000		
Afhandeling transactie GOM	126.825			
Tussentijdse winstneming Space Business Park	670.000	1.490.000	540.000	1.450.000
Tussentijdse winstneming Duineveld	1.259.738			
Tussentijdse winstneming Joh. Van Hoornstraat		97.000		
Anterieure overeenkomst BAVO-RIF	338.000	338.000	331.000	249.000
Mutaties in de reserves (overboekingen)	2.275.000	2.000.000		
Mutaties in de reserves (dekking inc. Lasten)	5.741.344	3.952.427	3.058.806	2.568.952
Totale incidentele baten	14.741.494	11.434.282	5.473.704	5.832.752

3.13 Overzicht van salarissen en sociale lasten

Het overzicht van de salarissen en sociale lasten ziet er als volgt uit:

Afgerond op € 1.000,-		
Overzicht van salarissen en sociale lasten 2021	Aantal FTE's	Salarislasten inclusief sociale lasten
Raadsleden (27)		513.300
Burgemeester	1,00	166.400
Wethouders (4)	4,00	434.400
Subtotaal Bestuur	5,00	1.114.100
Ambtelijke organisatie	285,87	22.649.300
Subtotaal ambtelijke organisatie	285,87	22.649.300
Totaal	290,87	23.763.400

3.14 Overzicht algemene dekkingsmiddelen

Het overzicht van de algemene dekkingsmiddelen ziet er als volgt uit:

Bedragen afgerond op € 1.000,-	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting
Algemene dekkingsmiddelen	2020	2021	2022	2023	2024
Parkeergelden	2.732.000	3.082.000	3.310.000	3.355.000	3.401.000
Naheffingsaanslagen	363.000	368.000	374.000	380.000	386.000
Parkeervergunningen/ontheffingen	242.000	246.000	250.000	254.000	258.000
Alliander dividend	731.000	731.000	731.000	731.000	731.000
BNG dividend	31.000	31.000	31.000	31.000	31.000
Meerlanden dividend	20.000	20.000	20.000	20.000	20.000
OZB gebruikers	1.237.000	1.257.000	1.277.000	1.297.000	1.318.000
OZB woning eigenaar	7.088.000	7.240.000	9.695.000	9.850.000	10.007.000
OZB niet-woning eigenaar	1.961.000	2.149.000	2.145.000	2.177.000	2.210.000
Hondenbelasting	320.000	325.000	330.000	336.000	341.000
Forensenbelasting	1.146.000	1.225.000	1.261.000	1.281.000	1.301.000
Toeristenbelasting	2.580.000	3.270.000	3.322.000	3.375.000	3.429.000
Kosten aanmaningen/dwangbevelen	68.000	69.000	69.000	69.000	70.000
Precario rechten	4.705.000	4.705.000	208.000	211.000	215.000
Algemene uitkering	51.270.000	53.598.000	55.141.000	55.372.000	56.498.000
Algemene uitkering Wmo	4.090.000	3.999.000	3.936.000	3.936.000	3.936.000
Saldo lasten en baten	78.584.000	82.315.000	82.100.000	82.675.000	84.152.000

3.15 Begroting grondbedrijf

Begrote staat van lasten en baten grondbedrijf

Bedragen x €			
Lasten uit complexen grondbedrijf	Realisatie	Begroting	Begroting
Omschrijving	2019	2020	2021
Kosten van grondverwerving (strategisch)		2.000.000	2.000.000
Overige grondkosten	96.585	8.119	7.630
Slopen en saneringen	145.989	43.117	
Planontwikkeling en VTU	1.184.936	552.848	583.163
Kosten wegens spoedonderzoek		100.000	100.000
Advies- en accountantskosten		100.000	100.000
Kosten van bouwrijp maken	745.479	439.844	
Kosten van woonrijp maken	424.763	2.990.777	1.108.037
Rente	248.764	127.215	136.590
Planstructuur/Bijdragen en Diversen	248.764	686.963	2.247.379
Mutaties voorraden	5.881.109		
Dotatie voorziening voorzienbare verliezen	88.000		
Bedrijfsresultaat voor bestemming	2.811.045	834.378	
Totale lasten uit complexen grondbedrijf	11.875.434	7.883.261	6.282.799

Bedragen x €			
Baten uit complexen grondbedrijf	Realisatie	Begroting	Begroting
Omschrijving	2019	2020	2021
Verpachtingen	20.822	28.138	20.000
Verhuren	10.000		
Ontvangen rentevergoeding	1.092.908		
Bijdrage derden	138.448	618.365	1.152.839
Bijdrage Fondsen		102.177	65.896
Grondverkopen	10.432.256	3.429.971	3.844.723
Mutaties grondvoorraden		3.704.610	2.936.079
Onttrekking voorziening voorzienbare verliezen	181.000		193.000
Totale baten uit complexen grondbedrijf	11.875.434	7.883.261	8.212.537

Bedragen x €		Begroting
Resultaat uit complexen grondbedrijf		2021
Totaal baten		8.212.537
Totaal lasten		6.282.799
Totaal saldo van baten en lasten		1.929.738
Mutaties in de reserves (storting)		-1.929.738
Mutaties in de voorziening voorzienbare verliezen		0
Resultaat		0

Toelichting op begrote staat van lasten en baten grondbedrijf

Bedragen x €	Begroting
Toelichting op lasten uit complexen grondbedrijf	2021
Kosten van grondverwerving (strategisch)	
Dit betreft een raming voor strategische grondaankopen.	2.000.000
Overige grondkosten	
Dit betreft de complexen Space Business park en Offem-Zuid.	7.630
Planontwikkeling en VTU	
De planontwikkelingskosten hebben betrekking op alle complexen.	583.163
Kosten wegens spoedonderzoek	
Dit zijn de kosten voor spoedonderzoeken die uiteindelijk direct aan een complex kunnen worden toegerekend	100.000
Advies- en accountantskosten	
Dit zijn de kosten voor advies- en accountskosten die uiteindelijk direct aan een complex kunnen worden toegerekend.	100.000
Kosten van woonrijp maken	
Deze kosten hebben betrekking op de grexen Space Business Park, Maarten Kruijtsstraat, Offem-Zuid en Schippersvaartweg	1.108.037
Rente	
Over de Bouwgronden in exploitatie (BIE's) wordt 0,83 % rente berekend.	136.590
Planstructuur en bijdragen en diversen	
Deze kosten betreffen voornamelijk de grexen Offem-Zuid en Duineveld.	2.247.379
Totaal lasten	6.282.799

Bedragen x €	Begroting
Toelichting op baten uit complexen grondbedrijf	2021
Verpachtingen	
Opgenomen zijn de opbrengsten uit ultimo 2019 lopende overeenkomsten. Dit betreft het complex Duineveld.	20.000
Bijdrage derden	1.152.839
Dit betreft voornamelijk de complexen Offem-Zuid en Joh. van Hoonstr e.o.	
Bijdrage Fondsen	
Deze bijdragen hebben betrekking op complex Leefbaarheidsimpuls De Zilk.	65.896
Grondverkopen	
Dit zijn opbrengsten uit de complexen Space Business Park, Offem-Zuid en Leefbaarheidsimpuls De Zilk.	3.844.723
Mutaties grondvoorraden	
Dit betreft de toename van de boekwaarden van alle complexen over 2021.	2.936.079
Onttrekking Voorziening Voorzienbare Verliezen	
Bij het afsluiten van het complex Schippersvaartweg wordt de voorziening hiervoor afgeboekt.	193.000
Totaal baten	8.212.537

Bedragen x €	
Toelichting op resultaat uit complexen grondbedrijf	
Totaal baten	8.212.537
Totaal lasten	6.282.799
Totaal saldo van baten en lasten	1.929.738
Het resultaat van de grex Duineveld (€ 1.259.738,-) en de tussentijdse winstneming van Space Business Park (€ 670.000,-) komt ten gunste van reserve Winst uit Grondbedrijf	-1.929.738
Resultaat	0

Specificatie verloop geraamde mutaties in geïnvesteerd kapitaal via begroting van baten en lasten

Specificatie verloop geraamde mutaties in geïnvesteerd kapitaal via begroting van baten en lasten		Geïnvesteerd per 1-1-2020	Geïnvesteerd per 1-1-2021	Geïnvesteerd per 31-12-2021
	<u>Bouwgrond in exploitatie (BIE) met grex</u>			
1.23	Space Business Park	10.269.480	10.747.162	9.525.074
1.44	Maarten Kruijtsstraat	5.529.427	1.388.235	1.689.763
1.51	Offem-Zuid	3.658.666	6.302.822	5.352.275
1.56	Restgronden Boechorst	693.714	-	-
1.61	Duineveld (vm Centraal Park 1e fase)	3.398.877	3.031.894	5.164
1.75	Joh. van Hoornstr e.o. (vh Northgohal eo)	449.793	365.765	537.716
1.78	Leefbaarheidsimpuls De Zilk	2.380.795	1.645.946	1.163.704
1.79	Schippersvaartweg 39 (Munnekewei)	26.004	223.939	381
	Totaal	18.221.574	16.462.567	17.198.646

Specificatie verloop geraamde mutaties in geïnvesteerd kapitaal via begroting van baten en lasten		Geïnvesteerd per 31-12-2022	Geïnvesteerd per 31-12-2023	Geïnvesteerd per 31-12-2024
	<u>Bouwgrond in exploitatie (BIE) met grex</u>			
1.23	Space Business Park	6.681.435	1.061.310	1.756.866
1.44	Maarten Kruijtsstraat	5.859	5.903	5.949
1.51	Offem-Zuid	21.835	21.999	22.171
1.56	Restgronden Boechorst	-	-	-
1.61	Duineveld (vm Centraal Park 1e fase)	5.205	5.244	5.285
1.75	Joh. van Hoornstr e.o. (vh Northgohal eo)	1.733	1.747	1.760
1.78	Leefbaarheidsimpuls De Zilk	5.221	5.260	5.301
1.79	Schippersvaartweg 39 (Munnekewei)	384	387	390
	Totaal	6.655.843	1.035.525	1.730.880

De verwachte mutaties zijn gebaseerd op (de cashflows van) het Boek Grondbedrijf 2020 en genomen raadsbesluiten. Bedragen wijken af doordat bij het boek Grondbedrijf is gerekend met 1 % rente, terwijl hier met de omslagrente is gerekend. Daarnaast zijn de nieuw berekende tussentijdse winstnemingen van de complexen Space Business Park, Restgronden Boechorst en Duineveld verwerkt

Specificatie geraamde verloop van reserve, voorziening en kapitaalverstrekking

Bedragen x €		
Reserve winst uit grondbedrijf		
Saldo 31-12-2019 (na voorstel resultaatbestemming)		11.696.315
Mutaties 2020		2.099.423
Geraamd saldo 31-12-2020		13.795.738
<i>Onttrekkingen 2021:</i>		
Reserve fonds Binnenzee tbv exploitatie zwembad	-2.000.000	
Complex Offem-Zuid, groenonderhoud	-20.000	
Vennootschapsbelasting	-142.000	
Uren Grondbedrijf Algemeen P249 Grondbedrijf	-314.468	
Overhead over uren Grondbedrijf Algemeen P249	-213.838	
Duineveld, afdracht sociale woningbouw	-275.000	
Rente vm NIEGG's	-86.768	
Bijdrage RIF	-963.000	
Totaal Onttrekkingen 2021		-4.015.074
<i>Toevoegingen 2021:</i>		
Tussentijdse Winstneming Space Business Park	670.000	
Afsluiten complex Duineveld	1.259.738	
Afhandeling transactie GOM	126.825	
Anterieure overeenkomst BAVO-terrein RIF	338.000	
Totaal toevoegingen 2021:		2.394.563
Geraamd saldo 31-12-2021		12.175.227

Bedragen x €		
Voorziening voorzienbare verliezen		
Het saldo per 31-12-2019 bestaat uit:		
Voorziening 1.44 Maarten Kruytstraat		-1.913.000
Voorziening 1.51 Offem-Zuid		-5.275.000
Voorziening 1.78 Leefbaarheidsimpuls De Zilk		-748.402
Voorziening 1.79 Schippersvaartweg 39 (Munnikewei)		-193.000
Totaal		-8.129.402
Afsluiten 1.79 Schippersvaartweg 39 (Munnekewei) in 2021		-193.000
Geraamd saldo 31-12-2021		-8.322.402

Bedragen x €		
Kapitaalverstrekking		
Saldo 31-12-2019		18.221.574
Thans voorziene mutaties voorraden 2020		-1.759.007
Geraamd saldo 31-12-2020		16.462.567
Geraamde mutaties voorraden 2021		736.079
Geraamd saldo 31-12-2021		17.198.646

